

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Specifika řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie SARS CoV-2

The Specifics of Resolving the Crisis Situation Caused by the SARS CoV-2 Pandemic

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Martina Žáčková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Ivan Kolečák

Kladno 2023

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Žáčková** Jméno: **Martina** Osobní číslo: **511279**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Specifika řešení krizové situace vzniklé v důsledku pandemie SARS CoV-2

Název diplomové práce anglicky:

The Specifics of Resolving the Crisis Situation Caused by the SARS CoV-2 Pandemic

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude provedení analýzy krizových situací vzniklých na území ČR v posledních 20 letech s cílem identifikovat a popsat specifika řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie SARS CoV-2. Teoretická část se bude zabývat současným stavem problematiky (právní předpisy, základní pojmy, orgány krizového řízení a jejich poradní a pracovní orgány, krizové stavy a krizová opatření, složky IZS, epidemie koronaviru). Praktická část bude obsahovat analýzy zaměřené na příčiny vzniku krizových situací, formu vyhlášení krizových stavů, nařízená krizová opatření, činnost orgánů krizového řízení a dalších dotčených orgánů, činnost složek IZS a také na účinnost aplikace právních předpisů s důrazem na epidemii SARS CoV-2. Na základě provedených analýz a komparace jejich závěrů bude výstupem návrh opatření ke zlepšení připravenosti ČR na řešení krizových situací s důrazem na hromadné nákazy osob. Předmětem zkoumání nebude krizová situace v důsledku migrační vlny velkého rozsahu (uprchlíci z Ukrajiny).

Seznam doporučené literatury:

- [1] VANÍČEK, Jiří, Krizový zákon: komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2017, ISBN 978-80-7552-787-5
- [2] HALAŠKA, Jiří, RALBOVSKÁ, Rebeka, Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru IV: "zdravotnické a humanitární aspekty řešení krizových situací", Praha: ČVUT v Praze, 2016, ISBN 978-80-01-05982-1
- [3] KRÝSA, Ivo, KRÝSOVÁ, Zdena, Zákon o ochraně veřejného zdraví: komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2016, ISBN 978-80-7552-070-8
- [4] BLAŽKOVÁ, Kateřina a kol., Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s., ISBN 978-80-86466-62-0

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Ivan Koleňák

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **19.09.2022**

Platnost zadání diplomové práce: **20.09.2024**

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Specifika řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie SARS CoV-2 vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 08.05.2023

.....
Bc. Martina Žáčková

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych vyjádřila poděkování vedoucímu diplomové práce Ing. Ivanu Kolečákovi za odborné vedení, cenné rady, poskytnuté podklady a především trpělivost, kterou mi věnoval při zpracování této práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce s názvem „Specifika řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie SARS CoV-2“, je v teoretické části zaměřena na krizové řízení jako celek. Popisuje současný stav řešené problematiky – právní ukotvení, orgány krizového řízení, základní pojmy apod. Dále popisuje epidemii, kdy je zde uvedena charakteristika onemocnění Covid-19 a rozdělení do jednotlivých fází řešení této epidemie v podmínkách ČR.

V praktické části je nejprve provedena analýza nouzových stavů vyhlášených vládou v období let 2002-2017, následně pak analýza fází při řešení covidové krizové situace. Provedené analýzy jsou zaměřeny na identifikaci odlišností řešení krizové situace při epidemii, vydávané dokumenty, činnosti orgánů krizového řízení a složek integrovaného záchranného systému. V druhé části je provedena komparace, ve které jsou posouvaná kritéria rozdělena do tří oblastí. Na základě výsledků z analýz a komparací jsou navržena opatření pro zdokonalení připravenosti České republiky na krizové situace způsobené hromadnou nákazou osob.

Klíčová slova

Krizová situace; nouzový stav; krizová opatření; covid-19; krizové řízení; pandemie; orgány krizového řízení.

ABSTRACT

Diploma thesis with the title " The specifics of resolving the crisis situation caused by the SARS CoV-2 pandemic", the theoretical part is focused on crisis management as a whole. It describes the current state of the problematics– legal anchoring, crisis management authorities, basic concepts, etc. It also describes the epidemic, the characteristics of the Covid-19 disease and the division into individual phases of the solution to this epidemic in the conditions of the Czech Republic are presented here.

In the practical part, an analysis of states of emergency declared by the government in the period 2002-2017 is first performed, followed by an analysis of the phases in solving the covid crisis situation. The performed analyzes are aimed at identifying the differences in the solution to the crisis situation during the epidemic, the issued documents, the activities of the crisis management authorities and the components of the integrated rescue system. In the second part, a comparison is made, in which the criteria are divided into three areas. Based on the results of the analyzes and comparisons, measures are proposed to improve the preparedness of the Czech Republic for crisis situations caused by the mass infection of people.

Keywords

Keywords: Crisis situation; state of emergency; crisis measures; covid-19; crisis management; pandemic; crisis management authorities.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíle práce a hypotézy	12
2.1	Cíle práce.....	12
2.2	Hypotézy.....	13
3	Přehled současného stavu.....	14
3.1	Úvod do řešené problematiky.....	14
3.2	Právní předpisy a další dokumenty pro řešenou oblast	16
3.2.1	Právní předpisy	16
3.2.2	Další dokumenty.....	24
3.2.3	Plány pro řešení mimořádných událostí nebo krizových situací	27
3.3	Základní pojmy pro řešenou oblast	32
3.3.1	Základní pojmy podle zákona o bezpečnosti ČR.....	32
3.3.2	Základní pojmy podle krizového zákona	33
3.3.3	Základní pojmy podle zákona o HOPKS	33
3.3.4	Základní pojmy podle zákona o IZS.....	34
3.3.5	Základní pojmy podle vodního zákona	34
3.3.6	Základní pojmy podle zákona o ochraně veřejného zdraví	35
3.3.7	Základní pojmy podle pandemického zákona	36
3.4	Orgány krizového řízení.....	37
3.5	Bezpečnostní rady a krizové štáby	38
3.5.1	Bezpečnostní rada státu	38
3.5.2	Ústřední krizový štáb	39

3.6	Orgány ochrany před povodněmi, orgány ochrany veřejného zdraví.	41
3.6.1	Orgány ochrany před povodněmi.....	41
3.6.2	Orgány ochrany veřejného zdraví.....	42
3.7	Složky IZS	43
3.7.1	Základní složky	43
3.7.2	Ostatní složky	43
3.8	Krizové stavy a krizová opatření.....	44
3.8.1	Krizové stavy	45
3.8.2	Krizová opatření v působnosti vlády.....	46
3.9	Epidemie SARS CoV-2	47
3.9.1	Charakteristika onemocnění včetně dopadů na obyvatelstvo .	48
3.9.2	Fáze řešení pandemie v podmínkách ČR.....	49
4	Metodika.....	50
4.1	Postup zpracování DP	50
4.2	Použité metody	51
5	Výsledky.....	52
5.1	Analýza krizových situací vzniklých v letech 2002–2017.....	52
5.1.1	Povodně v srpnu 2002	53
5.1.2	Povodně v dubnu 2006.....	57
5.1.3	Orkán Kyrill v lednu 2007.....	60
5.1.4	Povodně v červu 2013	62
5.2	Analýza krizové situace v důsledku epidemie SARS CoV-2	66
5.2.1	1. fáze = březen–květen 2020.....	66

5.2.2	2. fáze = říjen 2020–duben 2021.....	73
5.2.3	3. fáze = listopad–prosinec 2021	78
5.3	Komparace výsledků a závěrů předchozích kapitol	82
5.3.1	Komparace – parametry vyhlášených nouzových stavů	83
5.3.2	Komparace – nařízená omezení práv a svobod.....	86
5.3.3	Komparace – nařízená krizová opatření.....	89
5.4	Dílčí závěry a vyhodnocení hypotéz.....	92
5.5	Návrhy opatření.....	95
5.5.1	Úprava souvisejících právních předpisů	95
5.5.2	Revize zpracovaných dokumentů	97
5.5.3	Materiální zabezpečení	98
6	Diskuze	99
7	Závěr	107
8	Seznam použitých zkratk.....	108
9	Seznam použité literatury.....	109
10	Seznam použitých obrázků	121
11	Seznam použitých tabulek.....	122
12	Seznam Příloh.....	123

1 ÚVOD

Společnost je po celou dobu své existence ohrožována nejrůznějšími hrozbami. Z počátku se jednalo o hrozby pocházející především z přírodních vlivů. Zároveň svou roli zde sehrávaly náboženské, etnické či sociální konflikty. V několika případech vygradovaly v konflikty válečné. S přirozeným vývojem lidstva se škála hrozeb rozšiřovala. V minulosti byla představa hrozby kybernetického útoku něco nepředstavitelného, nereálného. Nyní se tato forma narušování bezpečnosti vyskytuje velmi často. Hrozby pocházející z přírodních jevů lze těžko ovlivnit lidskou činností. V dnešní moderní době existuje mnoho technologií, díky nimž lze některé jevy předvídat. To vytváří prostor pro přijetí celé škály preventivních opatření. Co se týče hrozeb spojených s činností člověka, je třeba také lidský faktor zohledňovat i jako možný zdroj rizika. Člověk vyvíjí nové a nové technologie, které jsou opět rizikovými faktory. [1]

V současné době lze za závažné riziko považovat především vysokou míru migrace. Běženci z Blízkého východu ohrožují Evropské státy. Zároveň se Evropa potýká s ukrajinsko-ruským konfliktem, díky němuž z těchto zemí proudí do západních států Evropy milióny jedinců. Nelze opomíjet ani zvýšené riziko terorismu, které také sílí. Nároky pro zajištění bezpečnosti a fungování státu se neustále zvyšují. Aktuální trendy v bezpečnostním prostředí se rychle mění.

Společnost čelí nelehkým úkolům. Jen se trochu vzpamatuje z jedné situace, hned je potřeba reagovat na další. Může se objevit nový způsob terorismu, nový druh nakažlivého onemocnění či nastane dlouholetá zima. Na nově vzniklé situace je potřeba rychlé adaptace. V ideálním případě, by mělo být očekáváno neočekávané. K tomu napomáhá kvalitní bezpečnostní systém. V České republice (dále jen „ČR“), je tento systém ustanoven k plnění základních povinností státu. Jeho úkoly jsou definovány v právních předpisech.

System potřebuje jasné politické vedení a zadání. V opačném případě by si mohly například složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) vybudovat vzájemnou nezdravou rivalitu, docházelo by k zneužívání veřejných finančních prostředků či neefektivitě činností. Vše se zaměřuje na eliminaci možných škod, zvýšení míry bezpečnosti a k zachování fungování státu. [2]

Z nabídky témat diplomových prací stanovených Katedrou zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva jsem zvolila téma navržené Ing. Ivanem Koleňákem, protože mně zaujalo a v dané problematice bych ráda prohloubila své znalosti. Dalším důvodem je, že krizové stavy v ČR se vyhláší velmi zřídka a každý z nich je ojedinělý. Poslední krizové stavy vyhlášené v letech 2020 a 2021 způsobené onemocněním Covid-19, přinesly mnoho specifik a rozporuplných otázek a já se chci na některé z nich pokusit odpovědět. Vzhledem k omezenému rozsahu diplomové práce se nebudu zabývat krizovými situacemi, které byly řešeny na úrovni dotčených krajů, resp. hejtmanů.

Teoretickou část diplomové práce bude tvořit především popis současného stavu problematiky. Kapitoly podrobně popíší právní předpisy, základní a ostatní složky IZS, orgány krizového řízení, krizové stavy a epidemii SARS CoV-2.

V praktické části budou podrobena analýze rozhodnutí a usnesení vlády ČR vydaná v souvislosti s vyhlásováním nouzového stavu při řešení krizových situací, vzniklých na území ČR v letech 2002 až 2021, a bude provedena jejich komparace s cílem identifikovat a popsat zvláštnosti řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie SARS Cov-2. Výsledkem diplomové práce bude návrh možných opatření pro zdokonalení připravenosti ČR na krizové situace vzniklé v důsledku hromadné nákazy osob.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

Tato kapitola na následujících řádcích definuje cíle diplomové práce v souladu se zadáním. Také stanoví hypotézy, které se následným zkoumáním buď potvrdí nebo vyvrátí.

2.1 Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce bude identifikovat a popsat specifika řešení krizové situace v důsledku epidemie SARS CoV-2, a to zejména provedením komparace dokumentů přijatých vládou ČR při řešení krizových situací jiného typu na území ČR v předchozích letech. V teoretické části práce bude objasněn současný stav problematiky. Tato část práce bude pojednávat o právních předpisech a dalších dokumentech pro danou oblast, o krizových stavech a krizových opatřeních, budou zde popsány základní pojmy z řešené oblasti, orgány krizového řízení spolu s jejich poradními a pracovními orgány, základní a ostatní složky IZS, vybrané plány pro řešení mimořádných událostí nebo krizových situací a v neposlední řadě uvedena charakteristika virového onemocnění Covid-19.

Praktická část diplomové práce bude zaměřena na samotné analýzy a rozборы jednotlivých krizových stavů vyhlášených na území ČR v posledních 20 letech s důrazem na vydané dokumenty (rozhodnutí vlády, usnesení vlády, nařízená krizová opatření), na činnost orgánů krizového řízení a složek IZS. Posouzena bude účinnost aplikace právních předpisů s důrazem na epidemii SARS CoV-2. Pro snazší orientaci a přehlednost při posuzování přijatých opatření bude období trvání epidemie SARS CoV-2 rozděleno do tří fází dle vyhlášených krizových stavů. S pomocí metody komparace bude získán přehled specifik a odlišností, které doprovázely krizové stavy vyhlášené z důvodu krizové situace SARS CoV-2. Výstupem provedených analýz bude návrh opatření pro zdokonalení připravenosti ČR na krizové situace zapříčiněné hromadnou nákazou osob.

2.2 Hypotézy

Pro tuto diplomovou práci jsou stanoveny dvě následující hypotézy:

Hypotéza 1: Krizová situace vzniklá v důsledku epidemie SARS CoV-2 má zásadně odlišný charakter v porovnání s dříve vzniklými krizovými situacemi.

Hypotéza 2: Tento typ krizové situace nevyžaduje novelizaci tzv. krizové legislativy.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

Následující kapitola se zabývá z velké části krizovým řízením a související problematikou. Uvádí jeho právní ukotvení, definuje základní pojmy, popisuje orgány krizového řízení, krizové stavy a krizová opatření. Dále se kapitola věnuje vybraným plánům sloužícím pro řešení mimořádných událostí nebo krizových situací, jako jsou například havarijní plány, krizové plány či povodňové plány. Své zastoupení zde mají i složky IZS, jak základní, tak ostatní. Kapitola také pojednává o virovém onemocnění Covid-19.

3.1 Úvod do řešené problematiky

Aby bylo možné zajišťování ochrany životů, zdraví a majetku obyvatelstva, a životního prostředí před mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, stát vytváří systémy prevence, připravenosti a odezvy. Významnou roli zde sehrává samotná ochrana obyvatelstva. Tento systém zabezpečuje širokou škálu hrozeb. Ochrana obyvatelstva pod sebe zahrnuje hrozby vojenského i nevojenského charakteru. Své místo má v mezinárodních organizacích jako je Organizace spojených národů či Evropská unie. Fungování celého systému, je podmíněno spoluprací nejen mezi sektory ve státním odvětví, ale i mezi státním a soukromým sektorem. Úzké spolupráce navazuje především Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS ČR“), který zde vykonává centrální úlohu. Z úrovně Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) koordinuje a přímo sjednocuje postupy ostatních ministerstev, ústředních správních úřadů (dále jen „ÚSÚ“), krajů a obcí a právnických a podnikajících fyzických osob v oblasti přípravy na mimořádné události, IZS a ochrany obyvatelstva. [3] [4]

Mezi aktuální hrozby ohrožující ČR lze považovat především takové situace, které již na území republiky vedly k vyhlášení krizových stavů. Dále také hrozby, které mají vysokou míru pravděpodobnosti vzniku pro území ČR.

Nelze opomíjet ani jevy vzniklé v okolních státech. Je nutné sledovat situaci ve světě a aktuální dění. [5]

V minulosti se nejčastěji jednalo o situace způsobené přírodními vlivy. Největší podíl zde sehrávají povodně. V převažující většině případů byly dostačující kompetence spojené s vyhlášením stavu nebezpečí na úrovni kraje. Vznik povodní lze očekávat v jarních měsících při tání sněhu, či při dlouhotrvajících vydatných dešťových srážkách. Nelze opomíjet ani mimořádné situace vzniklé na vodním díle, kdy hrozí nebezpečí jeho poruchy. [5]

Jako další přírodní jev, vedoucí ke vzniku potenciální krizové situace je třeba uvést působení větru. Může se zdát, že vznik nebo působení hurikánu, je na území ČR zcela vyloučen, ale není. Po zkušenosti z roku 2021, kdy se územím Jihomoravského kraje prohnalo tornádo, je potřeba počítat i s rozsáhlejší variantou, a tou je právě již zmíněný hurikán. Vítr o vysokých rychlostech ohrožuje ČR několikrát za rok. Ne vždy se však jedná o krizovou situaci ale o mimořádnou událost, kdy je možné situaci zvládnout běžnou činností správních orgánů a složek IZS. Co se týče extrémního větru dle Beaufortovy stupnice, setkala se území republiky s jejím nejvyšším stupněm. Jednalo se o orkán Kyril, který zde působil v roce 2007. Na území osmi krajů byl v jeho důsledku vyhlášen nouzový stav. [5]

Stav nebezpečí na území ČR byl dále vyhlášen z důvodu sesuvu půdy či skalního masivu. Jedná se o jevy, které se vznikají působením geologických procesů. Sesuvy se také objevují ve spojitosti s povodněmi jako sekundární jevy.

Vzhledem k zadání a rozsahu diplomové práce se v následujících kapitolách bude pojednávat pouze o krizových situacích řešených z úrovně vlády. Tedy o krizových situacích, při kterých byl vyhlášen nouzový stav.

3.2 Právní předpisy a další dokumenty pro řešenou oblast

V této kapitole je popsán obsah (charakteristika) vybraných právních předpisů, kterými jsou ústavní zákony, další zákony a prováděcí právní předpisy k nim – nařízení vlády nebo vyhlášky ministerstev a jiných ÚSÚ. Následuje výčet a charakteristika dalších dokumentů, které nemají charakter právních předpisů, ale jsou nepostradatelné pro oblast bezpečnosti, krizového řízení, stejně tak jako pro IZS a řešení mimořádných událostí.

3.2.1 Právní předpisy

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bezpečnosti ČR“) stanovuje povinnosti v zájmu zajištění bezpečnosti státu. Tento zákon působí vedle Ústavy ČR a umožňuje fungování státu za krizových situací, se kterými ústava nepočítá. Jedná se především o definování jednotlivých krizových stavů a kompetence při jejichž vyhlášení. Mezi základní povinnosti státu, sloužící k zajištění bezpečnosti patří především zajištění svrchovanosti a územní celistvosti státu, ochrana demokratických základů státu či ochrana životů a zdraví. V případě ohrožení či narušení jednoho nebo více chráněných zájmů, jsou pověřené osoby (hejtman, primátor hlavního města Prahy, vláda, parlament) oprávněny vyhlásit příslušný krizový stav. Zákon o bezpečnosti definuje nouzový stav a stav ohrožení státu. Ve svých článcích zmiňuje i válečný stav. Dále zákon pojednává o zřízení poradního orgánu k zajišťování bezpečnosti ČR, tedy bezpečnostní rady státu. V neposlední řadě se zákon věnuje otázkám spojených s projednáním návrhů zákonů ve zkráceném jednání po dobu vyhlášeného stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. [6]

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, je základním právním předpisem pro oblast krizového řízení. Zákon se zaměřuje na přípravu krizových situací nesouvisených se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením, na jejich řešení a na ochranu kritické infrastruktury. Pro přípravu a řešení těchto krizových situací zákon vymezuje základní pojmy a stanovuje zákon působnosti a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob. Dále upravuje odpovědnost za porušení jednotlivých povinností. Krizový zákon zavádí do českého právního prostředí povinnosti vycházející ze směrnice Evropské unie pro řešenou oblast. Zabývá se určováním a ochranou Evropské kritické infrastruktury. Dále stanoví podmínky a podrobnosti pro vyhlášení stavu nebezpečí hejtmanem kraje, vymezuje orgány krizového řízení na všech úrovních od vlády až po orgány obcí a ostatní orgány s územní působností (bezpečnostní rady a krizové štáby, územní správní úřady). Důležitou část tvoří taxativní výčet krizových opatření, které může za krizového stavu nařídit vláda ČR nebo hejtman kraje. Zákon dále definuje zvláštní skutečnosti a některé podrobnosti k nim, stanoví pravidla pro kontrolní činnost v oblasti krizového řízení a řeší problematiku náhrady škod způsobených právnickým a fyzickým osobám v souvislosti s krizovými opatřeními a cvičeními. [7], [8]

Ve stejné částce sbírky zákonů byl s krizovým zákonem přijat také **zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o HOPKS“). Zákon se zabývá přípravou HOPKS a přijímáním krizových opatření po vyhlášení krizového stavu. V systém HOPKS zákon stanovuje povinnosti pro vládu, ÚSÚ, Českou národní banku (dále jen „ČNB“), krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) a dále orgány územních samosprávných celků.

Také stanovuje práva a povinnosti pro právnické a fyzické osoby pro přípravu a přijetí HOPKS, jenž jsou určena k překonávání krizových stavů bez těžké újmy na zdraví fyzických osob. Dále slouží k podpoře činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb, zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a na podporu výkonu státní správy. [9]

Třetím významným a dosud platným zákonem z balíčku tzv. „krizové legislativy“ je **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o IZS“), který definuje základní pojmy pro řešenou problematiku (IZS, ochrana obyvatelstva), vymezuje IZS jako takový a stanovuje jeho základní a ostatní složky včetně jejich působnosti. Pro přípravu na mimořádné události, pro provádění záchranných a likvidačních prací, pro ochranu obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizového stavu, zákon ukládá práva a povinnosti pro právnické a fyzické osoby a také vymezuje postavení a úkoly státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků. Zákon dále upravuje organizaci záchranných a likvidačních prací v místě zásahu a v neposlední řadě se věnuje kontrolní činnosti dotčených orgánů, přestupkům právnických a fyzických osob v případě porušení povinností podle tohoto zákona včetně stanovených sankcí, náhradám škod vzniklých v souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi nebo cvičeními a také finančním zabezpečením IZS. [9], [11]

S problematikou krizového řízení a ochrany obyvatelstva úzce souvisí problematika ochrany před povodněmi, zvládnání sucha a stavu nedostatku vody, kterými se v hl. IX a hl. X zabývá **zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)**, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tématu diplomové práce je zásadní ta část vodního zákona, která pojednává o ochraně před povodněmi.

V ní je definována povodeň, vymezena povodňová opatření prováděná před, při a po povodni, popsána záplavová území a omezení v nich, stanoveny jednotlivé stupně povodňové aktivity. Dále jsou zde uvedeny povodňové plány, povodňové prohlídky, povodňové orgány na jednotlivých úrovních řízení, předpovědní a hlásná povodňová služba, povodňové záchranné a povodňové zabezpečovací práce a dokumentace vedená při povodních. [12]

Tématu diplomové práce se nepochybně dotýká **zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“). Zákon do českého právního prostředí zapracovává nařízení a předpisy Evropské unie, které souvisejí s ochranou veřejného zdraví. Vymezuje soustavu orgánů pro ochranu veřejného zdraví, jejich působnosti a pravomoci, popisuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob pro oblast ochrany a podporu veřejného zdraví. Dále ukládá úkoly pro další orgány veřejné správy podílející se na ochraně a podpoře veřejného zdraví. Značná část zákona se věnuje oblasti předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění, kde jsou popsány podrobnosti pro očkování, postupy při zajištění výskytu infekčního onemocnění, mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku. V neposlední řadě zákon definuje přestupky a stanoví za ně sankce. [13], [14]

Dále uvedený zákon měl omezenou dobu platnosti do 30. listopadu 2022 a byl přijat Parlamentem ČR jako výsledek politických jednání vedených v souvislosti s řešením krizové situace v důsledku pandemie SARS CoV-2. Jedná se o **zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „pandemický zákon“). Tento zákon upravuje mimořádná opatření, která mají za úkol dostat pod kontrolu vzniklou situaci. Omezuje například služby, obchod, veřejnou dopravu či konání soukromých akcí. Těmito mimořádnými opatřeními dochází k velkému zásahu

do základních práv jednotlivců. Zákon popisuje realizaci a koordinaci jednotlivých mimořádných opatření. Zároveň zákon stanovuje podmínky, díky kterým stát kompenzuje náhrady škod vzniklých v důsledku těchto opatření právními a fyzickými osobám. Za zmínku stojí také skutečnost, že nabytím účinnosti tohoto zákona byl dnem 22. února 2021 vyhlášen pro celé území ČR **stav pandemické pohotovosti**, který byl na návrh vlády zrušen Poslaneckou sněmovnou až dnem 5. května 2022. [15]

Součástí právních předpisů pro řešenou oblast jsou bezesporu i právní předpisy pro jednotlivé základní složky IZS. Sem patří **zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)**, ve znění pozdějších předpisů, který vymezuje HZS ČR, jeho základní a mimořádné úkoly a postavení, stanoví organizaci a řízení HZS ČR a základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců sboru, včetně podrobností týkajících se služebního stejnokroje a prokazování totožnosti. Zákon také stanoví opatření ve vztahu k věci, místu nebo osobě (např. vstup do obydlí nebo na pozemek, odstranění a zničení věci), řeší nakládání s majetkem a úhradu nákladů zásahu a také přestupky fyzických a právnických osob a sankce za ně ukládané. [15]

Další základní složkou IZS je Policie ČR, která je formována **zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon vymezuje postavení a činnost police ČR, její řízení a organizaci, základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců složky. Specifickou částí je hlava V, která pojednává o omezení osobní svobody, jako například připoutání či zajištění osoby. Stejně jako zákon o HZS ČR se věnuje postupům ve vztahu k věcem, se specifiky pro činnost Policie ČR jako odnětí věci, zastavení a prohlídka dopravního prostředku. Zákon dále popisuje podmínky pro použití donucovacích prostředků a zbraně, práci s informacemi, spolupráci na mezinárodní úrovni, náhrady škod a náhrady za poskytnutí věcné pomoci. [17]

Třetí základní složkou IZS jsou poskytovatelé záchranných zdravotnických služeb. Tuto složku vymezuje **zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě**, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje podmínky poskytování ZZS, práva a povinnosti poskytovatele ZZS, povinnosti poskytovatelů akutní lůžkové péče, podmínky pro zajištění připravenosti subjektu na mimořádné události a krizové situace. Dále definuje základní pojmy, dostupnost ZZS, součinnosti ZZS s poskytovateli akutní lůžkové péče a ukládá poskytovateli ZZS povinnost vypracovat traumatologický plán. Zákon stanoví organizaci zdravotnického zařízení poskytovatele ZZS a také vymezuje správní delikty právnických osob včetně sankcí. [18]

Pro zajišťování bezpečnosti republiky vytváří ČR ozbrojené síly, které upravuje **zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky**, ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje úkoly, postavení a členění ozbrojených sil ČR. Zákon definuje základní pojmy pro řešenou oblast. Dle tohoto zákona se ozbrojené síly v ČR člení na Armádu ČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Funkce velitele ozbrojených sil ČR je v rukou prezidenta republiky. Dále se zabývá řízením, přípravou a vybavením vojenským materiálem těchto složek. Z hlediska krizového řízení tento zákon stanoví, že Armáda ČR může být kromě svého hlavního poslání (obrana ČR) použita k plnění úkolů Policie ČR, k záchranným pracím při pohromách (mimořádných událostech a krizových situacích) nebo k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky. [19]

Pro úplnost je potřeba zmínit také vybrané prováděcí právní předpisy k výše uvedeným zákonům, které jsou taktéž publikovány ve Sbírce zákonů. Pokud jde o formu, jedná se buď o nařízení vlády (schvaluje vláda ČR), nebo o vyhlášku příslušného (gesčního) ministerstva nebo jiného ÚSÚ (schvaluje příslušný ministr nebo vedoucí – předseda ÚSÚ).

Podrobnostmi krizového řízení se zabývá **nařízení vlády č.462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a §28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 462/2000 Sb.“). Jsou v něm uvedeny zásady pro označování, evidenci, manipulaci a ukládání písemností a jiných materiálů obsahující zvláštní skutečnosti a také postup při určování osob pro styk se zvláštními skutečnostmi. Dále se nařízení vlády věnuje obsahu činnosti a složení bezpečnostní rady kraje (dále jen „BRK“) a krizového štábu kraje a ORP, náležitostem a způsobu zpracování krizového plánu kraje a krizového plánu ORP, plánu krizové připravenosti a plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury. [20]

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, je dalším prováděcím předpisem ke krizovému zákonu, který vymezuje kritéria pro zařazení prvku do struktury kritické infrastruktury. Popisuje hlediska pro průřezová kritéria a v příloze tohoto nařízení stanoví konkrétní odvětvová kritéria pro všech 9 odvětví kritické infrastruktury, definovaná v krizovém zákonu pro ČR. [5]

Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění vyhlášky 237/2003 Sb., definuje podmínky a způsob vykonávání péče o děti v předškolních zařízeních, žáky, kteří plní povinnou školní docházku, děti a mládež ve školních zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče, pro situace, kdy tuto péči nemohou v důsledku krizové situace vykonávat rodiče či jiní zákonní zástupci. [21]

Prováděcím právním předpisem k zákonu o HOPKS je **vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy**, ve znění pozdějších předpisů, která stanovuje postupy pro vypracování plánu nezbytných dodávek a jeho obsah, postupy při vytváření pohotovostních zásob. Značnou část věnuje plánu hospodářské mobilizace a jeho veškerým podrobnostem. [22]

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů, která je prováděcím právním předpisem k zákonu o IZS, stanoví zásady koordinace složek IZS při společném zásahu a určuje jednotlivé úrovně koordinace (taktická, operační a strategická), vymezuje zásady spolupráce a podrobnosti o úkolech operačních a informačních středisek, stanoví obsah a způsob zpracování dokumentace IZS a také podrobnosti o stupních poplachů poplachového plánu. Dále vymezuje podrobnosti pro zpracování havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu a určuje způsoby krizové komunikace a organizaci spojení v IZS. [23]

Dalším prováděcím právním předpisem k zákonu o IZS je **vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva**, která stanoví způsoby a obsah informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení. Dále popisuje technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění a způsob poskytování tísňových informací, způsob provádění evakuace a jejího všestranného zabezpečení, zásady postupu při poskytování úkrytů, způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva. [24]

K pandemickému zákonu byl také vydán prováděcí předpis v podobě vyhlášky **Ministerstva zdravotnictví č. 161/2022 Sb., o podrobnostech způsobu a formy oznámení o nařízení izolace nebo karanténního opatření.** Tato vyhláška stanovuje možnosti oznámení o nařízení izolace nebo karanténního opatření, které lze realizovat datovou zprávou do datové schránky, pokud ji má dotčená osoba zřízenou. V případě, že osoba nevlastní datovou schránku, je možné ji informovat pomocí textové zprávy zasílané veřejnou mobilní sítí, datovou zprávou zaslanou elektronickou poštou nebo telefonním hovorem. Pro jednotlivé cesty oznámení vyhláška uvádí obsahové náležitosti jednotlivých sdělení. [25]

3.2.2 Další dokumenty

Jedná se o dokumenty, které nemají charakter právních předpisů. Především jde o strategie, koncepce, metodické pokyny či směrnice, které jsou schvalovány například Bezpečnostní radou státu, nebo některým z jejich stálých pracovních výborů, popřípadě vládou ČR. V této části jsou popsány nejdůležitější dokumenty, vztahující se k problematice řešené v diplomové práci.

Bezpečnostní strategie České republiky (aktualizace z roku 2015) je základní koncepční dokument pro bezpečnostní politiku státu. Bezpečnostní strategie je rozdělena do pěti částí. Popisuje východiska bezpečnostní politiky ČR, kde formuluje principy, na kterých je bezpečnostní politika ČR postavena. Definuje bezpečnostní zájmy ČR, které rozděluje do tří kategorií – životní, strategické a další významné. Bezpečnostní strategie popisuje bezpečnostní prostředí, ve kterém se ČR nachází, identifikuje trendy, hrozby a zároveň popisuje rizika z nich plynoucí. Dále obsahuje Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR, kde vymezuje přístup a nástroje pro ochranu bezpečnostních zájmů. Bezpečnostní strategie ČR byla schválena usnesením vlády ze dne 4. února 2015 č. 79. [26]

V Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 byl Ministerstvu vnitra ve spolupráci s dotčenými ministerstvy a jinými ÚSÚ zadán úkol – zpracovat analýzu hrozeb pro ČR a její závěry promítnout do strategických či metodických dokumentů. Cílem bylo zlepšit prevenci a připravenost na mimořádné události a krizové situace. Tento úkol Ministerstvo vnitra realizovalo v průběhu let 2015–2016, prostřednictvím pracovní skupiny HZS ČR doplněné o zástupce dotčených ministerstev a jiných ÚSÚ. Výsledkem byl dokument s názvem **Analýza hrozeb pro Českou republiku**, který obsahuje celkem 22 typů nebezpečí s nepřijatelnou úrovní rizika (viz Příloha 1). U těchto hrozeb je možné předpokládat pravděpodobný vznik krizové situace. Pro hrozby s nepřijatelným rizikem byly gesčními ministerstvy a jinými ÚSÚ vytvořeny typové plány. Tento dokument byl schválen usnesením vlády ze dne 27. dubna 2016 č. 369. [27]

Pro vytváření typových plánů byl zpracován **Metodický pokyn ke zpracování typových plánů**, vytvořen MV-GŘ HZS ČR v návaznosti na výše uvedenou Analýzu hrozeb pro ČR. Cílem tohoto metodického pokynu je zajistit jednotný postup zpracování typových plánů pro jednotlivé gesční orgány. Metodika stanovuje strukturu typových plánů, kdy se skládají ze tří částí – základní, operativní a pomocné. Po obsahové stránce stanovuje, jaké informace jsou uváděny v jednotlivých částech. Metodika také stanovuje, kdo typový plán zpracovává a schvaluje. Dále popisuje i formy jejich vyhotovení a systém aktualizace. Tento metodický pokyn byl schválen usnesením vlády ze dne 14. prosince 2016 č. 1140. [27]

Obdobně, jako byl vytvořen metodický pokyn pro typové plány, byla o několik let dříve vytvořena **Metodika zpracování krizových plánů podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.**

Metodika slouží především ke stejnocenní postupu zpracování a jednotnosti výsledného produktu, kterým je krizový plán. Jedná se o pomůcku krizového řízení. Stejně jako typový plán, se plán krizový skládá ze tří částí – základní, operativní a pomocné. Metodika popisuje obsahové náležitosti jednotlivých částí, a to pro krizové plány správních úřadů a pro krizové plány kraje a ORP zvlášť. Metodika stanovuje systém aktualizace krizových plánů a formy jejich vyhotovení. Součástí metodiky je i vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí. [27]

Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky byla vytvořena v roce 2000 jako reakce na rozsáhlé povodně v letech 1997 a 1998. Úkolem této strategie je definování konkrétních postupů a preventivních opatření ke zvýšení systémové ochrany před povodněmi. Strategie popisuje předpovědní a hlášenou službu, jaké jsou možnosti ovlivňování průběhu a rozsahu povodní – opatření v krajině a opatření technická. Strategie se zabývá omezením ohrožení obyvatel a majetkových škod, kde uvádí podmínky pro stanovení záplavových území a regulaci jejich využívání. [28]

Ve vztahu ke krizovým štábům byla přijata **Směrnice Ministerstva vnitra č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011, ze dne 24. listopadu 2011, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje, krizového štábu obce s rozšířenou působností a krizového štábu obce**. Tato směrnice popisuje organizační uspořádání pro jednotlivé krizové štáby, vymezuje jejich působnost a činnosti při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Směrnice definuje základní pojmy pro řešenou oblast, vymezuje, kdy je možné použít krizový štáb, jeho složení a možnosti svolávání. Přesně stanovuje náležitosti pro pracoviště krizového štábu, určuje podmínky k projednání na zasedání krizového štábu a jaké činnosti vykonává stálá pracovní skupina.

Pojednává o spolupráci mezi jednotlivými krizovými štáby, popisuje náležitosti dokumentace krizového štábu. V neposlední řadě pojednává o odborné přípravě členů krizového štábu. [27]

Statut Ústředního krizového štábu je základním dokumentem pro složení, úkoly a činnost Ústředního krizového štábu (dále jen „ÚKŠ“), který schvaluje vláda. Aktuální znění statutu bylo schváleno usnesením vlády ze dne 9. února 2022 č. 78. [26]

3.2.3 Plány pro řešení mimořádných událostí nebo krizových situací

V této kapitole jsou popsány základní dokumenty zpracovávané pro řešení možných mimořádných událostí nebo krizových situací.

A) Havarijní plány

Havarijní plány jsou dokumenty, které popisují činnosti a opatření pro zmírnění následků mimořádných událostí nebo havárií. **Havarijní plán kraje** je dokument pro provádění záchranných a likvidačních prací na území kraje. Zpracovává se pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu. Odpovědným subjektem za zpracování havarijního plánu kraje je hasičský záchranný sbor kraje (dále jen „HZS kraje“). Na zpracování se dále podílejí právnické osoby, dotčené správní úřady, obecní úřady i složky IZS. Hejtman kraje schvaluje havarijní plán kraje po předchozím projednání jeho návrhu v BRK. Havarijní plán kraje je vypracován nejméně ve dvou vyhotoveních. První slouží pro potřeby krizového štábu kraje, druhé vyhotovení se ukládá na operační a infomační středisko (dále jen „OPIS“) IZS kraje. Složkám IZS, obcím a správním úřadům, které plní úkoly vyplývající z vypracovaného havarijního plánu kraje předá HZS kraje výpisy z něj, za účelem rozpracování jejich činností, pro případ vzniku mimořádných událostí. Havarijní plán se předává v listinné a elektronické podobě. Výpisy se mohou předat pouze v elektronické podobě.

Aktualizace se provádí bezodkladně, pokud dojde ke změně, která by ovlivnila jeho obsah. Po obsahové stránce je rozdělen havarijní plán kraje do tří částí, kterými jsou informační část, operativní část a plány konkrétních činností. Pokud jde o formu, obsahuje havarijní plán kraje především textové dokumenty doplněné o mapy, grafy a schémata. [5], [29]

Vnější havarijní plán pro zónu havarijního plánování je dokument, který slouží k provádění záchranných a likvidačních prací v okolí zdroje nebezpečí. Má především preventivní funkci. Jedná se o souhrn opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, životního prostředí a majetku. [30]

Ve vnějším havarijním plánu se uvádí činnosti a opatření, která jsou prováděna v případě vzniku závažné havárie. Popisuje činnosti a ochranná opatření ke zmírnění následků havárie dle specifických nebezpečných látek, vyskytujících se na daném území. Zpracovávají se pro zónu havarijního plánování **jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie podle atomového zákona**, dále pro zónu havarijního plánování **objektu a zařízení zařazeného do skupiny B podle zákona o prevenci závažných havárií**. Zpracovatelem vnějšího havarijního plánu je HZS kraje ve spolupráci se složkami IZS a dotčenými orgány. Stejně jako havarijní plán kraje se vnější havarijní plán zpracovává ve dvou vyhotoveních – jedno pro potřeby krizového štábu kraje nebo krizového štábu ORP, druhé se ukládá na OPIS IZS kraje. Vždy se předává v listinné a elektronické podobě. Vnější havarijní plány se prověřují minimálně jedenkrát za tři roky cvičením složek IZS nebo cvičením orgánů krizového řízení, případně kombinací obou typů. Schvalovatelem vnějšího havarijního plánu je hejtman kraje. Schválení je možné po předchozím projednání a posouzení v BRK. Obsah vnějšího havarijního plánu je členěn do tří částí – informační část, operativní část a plány konkrétních činností. [5]

B) Územně příslušné poplachové plány IZS

Poplachové plány IZS jsou vypracovány pro jednotlivé kraje a pro celu ČR je to Ústřední poplachový plán IZS. **Poplachové plány IZS krajů** slouží ke koordinaci provádění záchranných a likvidačních prací na území kraje. Obsahují přehled spojení na základní a ostatní složky IZS, přehled sil a prostředků ostatních složek IZS a způsob povolávání a vyrozumívání vedoucích složek IZS, členů krizových štábů a právnických osob, které jsou zahrnuty do havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Poplachový plán IZS kraje se ukládá na OPIS IZS příslušného kraje. [31]

Ústřední poplachový plán IZS se použije pro koordinaci záchranných a likvidačních prací na ústřední úrovni, kterou provádí MV-GŘ HZS ČR podle zákona o IZS. Zpracovává jej MV-GŘ HZS ČR a schvaluje ministr vnitra. [5]

C) Povodňové plány

Povodňové plány, které jsou zpracovávány pro územní celky se rozumí povodňové plány obcí, povodňové plány správních obvodů ORP, povodňové plány správních území krajů a Povodňový plán ČR. Jedná se o dokumenty, které obsahují způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu. Dále také organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, způsoby včasné aktivace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby, přípravy a organizaci záchranných prací a zajištění povodní narušených základních funkcí v objektech a zasaženém území a zejména stanovené směrodatné limity stupňů povodňové aktivity. **Povodňový plán obce** zpracovávají pouze obce, kde hrozí riziko vzniku povodně. Za jeho zpracování jsou odpovědné orgány dané obce. **Povodňový plán správního obvodu ORP** zpracovává obecní úřad ORP, **povodňový plán správního obvodu kraje** zpracovává krajský úřad v přenesené působnosti ve spolupráci se správci povodí, **Povodňový plán ČR** zpracovává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s dotčenými ministerstvy a jinými ÚSÚ.

Obsah povodňového plánu se člení do tří částí. Věcnou část, organizační část a grafickou část. Věcná a grafická část povodňového plánu územního celku a jeho změny, se předkládá nadřízenému povodňovému orgánu k potvrzení souladu s povodňovým plánem vyšší úrovně. Aktuálnost u těchto plánů se prověřuje zpracovateli každý rok zpravidla před jarním táním. **Error! Reference source not found.**

D) Pandemické plány

Pandemické plány se zpracovávají v rámci zdravotnického plánování. Jedná se o pandemické plány krajů a Pandemický plán ČR, které jsou vypracovány dle zákona o ochraně veřejného zdraví. Dále se zpracovávají pandemické plány ministerstev. **Pandemické plány krajů** zpracovávají příslušné krajské hygienické stanice ve spolupráci s krajskými epidemiologickými komisemi. Schvaluje je hejtman kraje po projednání v BRK a krajské epidemiologické komisi. Obsahuje základní část a přílohy. Obsahová stránka pandemického plánu kraje není řešena žádným právním předpisem, tudíž se jednotlivé pandemické plány krajů mohou od sebe lišit. [32]

Pandemický plán ČR zpracovává Ministerstvo zdravotnictví v součinnosti s Ústřední epidemiologickou komisí a schvaluje je vláda ČR. Obsah Pandemického plánu ČR se dělí do několika hlavních kapitol např.: hlavní cíle plánu, hlavní principy plánu, kontaktní osoby, které budou předávat informace o průběhu pandemie chřipky v ČR, podrobný popis pandemických fází dle Světové zdravotnické organizace a další. Pandemické plány stanovují pro dané území postupy a systém reakce na chřipkovou pandemii, způsobenou novým typem chřipkového viru. Hlavním cílem těchto plánů je případně chřipky zmírnit očekávané zdravotnické, ekonomické a sociální následky. Poslední aktualizace Pandemického plánu ČR byla realizována v roce 2011. [32]

E) Krizové plány

Krizové plány jsou základní plánovací dokumenty, které obsahují souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Hlavním účelem krizových plánů je vytvořit podmínky pro zajištění připravenosti na krizové situace a jejich řešení pro orgány krizového řízení a další dotčené subjekty. Krizové plány se dělí na tzv. „objektové“ (krizové plány jednotlivých ministerstev a jiných ÚSÚ, krizový plán ČNB, krizový plán jiného státního orgánu – Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář senátu, Kancelář prezidenta republiky, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad pro zahraniční styky a informace a Bezpečnostní informační služba) a krizové plány „územní“ (krizový plán ORP a krizový plán kraje). Celkový přehled jednotlivých krizových plánů (kdo je zpracovává a schvaluje) je uveden v Příloze 2. Pokud jde o strukturu krizového plánu, tento se člení do tří částí – základní, operativní a pomocné. [5], [34]

Krizový plán ministerstva nebo jiného ÚSÚ zpracovávají jednotlivá ministerstva nebo jiné ÚSÚ. Schvalovatelem těchto plánů jsou příslušní ministři (členové vlády) a vedoucí jiných ÚSÚ. **Krizový plán kraje** zpracovává HZS kraje v součinnosti s dalšími orgány krizového řízení, schvalovatelem je v tomto případě hejtman kraje, který tak provede po projednání krizového plánu kraje v BRK. U **krizových plánů ORP** je zpracovatelem taktéž HZS kraje ve spolupráci s dalšími orgány krizového řízení a schvalovatelem tohoto plánu je starosta ORP, po jeho předchozím projednání v bezpečnostní radě ORP. Krizový plán je veden v jednom listinném vyhotovení a v elektronické podobě. O místě jeho uložení rozhodne jeho zpracovatel. Také rozhoduje o tom, kde je oprávněn se s krizovým plánem seznamovat. Aktualizace krizových plánů se provádí ve čtyřletých cyklech od jejich schválení. V případě změn, které by svým dopadem ovlivnily obsahovou stránku krizového plánu se provede jeho aktualizace bezodkladně. [5], [34]

F) Typové plány

Typové plány jsou zpracovávány pro jednotlivé krizové situace, které vycházejí z dokumentu Analýza hrozeb pro ČR. Jedná se o dokumenty, které stanovují pro jednotlivé krizové situace postupy, zásady a opatření pro jejich řešení. Konkrétní typové plány zpracovávají gesční ministerstva nebo jiné ÚSÚ ve spolupráci s dalšími ministerstvy, ČNB a dalšími subjekty. Před schválením typového plánu je jeho zpracovatel povinen jeho návrh předložit MV-GŘ HZS ČR, které posoudí, zda se obsahové náležitosti shodují s náležitostmi uvedenými v Metodickém pokynu pro zpracování typových plánů, tedy zejména zda je typový plán členěn na základní, operativní a pomocnou část. Typový plán schvaluje příslušný ministr nebo vedoucí jiného ÚSÚ. Po schválení se předá na MV-GŘ HZS ČR, odkud se dále rozešle zpracovatelům krizových plánů. Typové plány se zpracovávají v jednom listinném vyhotovení a dále v elektronické podobě. Souhrnná aktualizace se provádí ve čtyřletých cyklech od schválení. Průběžná aktualizace se provádí zejména v elektronické podobě. Dojde-li ke změně, která má dopad na obsah typového plánu, provádí se aktualizace bezodkladně, jak v listinné, tak elektronické podobě. [5], [35]

3.3 Základní pojmy pro řešenou oblast

V této kapitole jsou uvedeny základní pojmy, které se vztahují k tématu diplomové práce. Kapitola je členěna podle sedmi základních právních předpisů uvedených v kapitole 3.2.1 diplomové práce.

3.3.1 Základní pojmy podle zákona o bezpečnosti ČR

Základní povinnost státu = *zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot.* [36]

Bezpečnost ČR = zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti ČR. Rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon. [36]

3.3.2 Základní pojmy podle krizového zákona

Krizové řízení = souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s 1. přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo 2. ochranou kritické infrastruktury. [37]

Krizová situace = mimořádná událost podle zákona o IZS, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. [37]

Krizové opatření = organizační nebo technické opatření určené k řešení krizové situace a odstranění jejích následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob. [37]

3.3.3 Základní pojmy podle zákona o HOPKS

HOPKS = organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů. Systém HOPKS zahrnuje systém nouzového hospodářství, systém hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavbu a údržbu infrastruktury a regulační opatření. [38]

Regulační opatření = slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin a výrobků a dodávek služeb nebo pro usměrnění spotřeby a dodávek v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá takového rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné. [38]

3.3.4 Základní pojmy podle zákona o IZS

IZS = koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. [39]

Mimořádná událost = škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [39]

Záchranné práce = činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. [39]

Likvidační práce = činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. [39]

3.3.5 Základní pojmy podle vodního zákona

Povodeň = přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů (přirozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň). [40]

Povodňová opatření = přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni. Povodňová opatření nejsou výstavba, údržba a opravy staveb a ostatních zařízení sloužících k ochraně před povodněmi, jakož i investice vyvolané povodněmi. [40]

Povodňové orgány = zabezpečují řízení ochrany před povodněmi, což zahrnuje přípravu na povodňové situace, řízení, organizaci a kontrolu všech příslušných činností v průběhu povodně a v období následujícím bezprostředně po povodni včetně řízení, organizace a kontroly činnosti ostatních účastníků ochrany před povodněmi. Povodňové orgány se při své činnosti řídí povodňovými plány. [40]

3.3.6 Základní pojmy podle zákona o ochraně veřejného zdraví

Veřejné zdraví = zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života. [13]

Ohrožení veřejného zdraví = stav, při kterém jsou obyvatelstvo nebo jeho skupiny vystaveny nebezpečí, z něhož míra zátěže rizikovými faktory přírodních, životních nebo pracovních podmínek překračuje obecně přijatelnou úroveň a představuje významné riziko poškození zdraví. [13]

Ochrana veřejného zdraví = souhrn činností a opatření k vytvoření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění, ohrožení zdraví v souvislosti s vykonávanou prací, vzniku nemocí souvisejících s prací a jiných významných poruch zdraví a dozoru nad jejich zachováním. [13]

Orgány ochrany veřejného zdraví = soustava orgánů ochrany veřejného zdraví tvořená správními úřady, kterými jsou Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany. [13]

Mimořádná opatření = zákazy nebo omezení nařízená příslušnými orgány ochrany veřejného zdraví při epidemii a při nebezpečí jejího vzniku, v nezbytném rozsahu a podle ustanovení § 69 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví. Dotčené osoby jsou povinny se mimořádnému opatření podřídít. [13]

Izolace = oddělení fyzické osoby, která onemocněla infekční nemocí nebo jeví příznaky tohoto onemocnění, od ostatních fyzických osob. Podmínky izolace musí s ohledem na charakter přenosu infekce zabránit jejímu přenosu na jiné fyzické osoby, které by mohly infekční onemocnění dále šířit. [13]

Karanténa = oddělení zdravé fyzické osoby, které byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy, od ostatních fyzických osob a lékařské vyšetřování takové fyzické osoby s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění v období, kdy by se toto onemocnění mohlo šířit. [13]

3.3.7 Základní pojmy podle pandemického zákona

COVID-19 = onemocnění způsobené novým koronavirem označovaným jako SARS CoV-2. [13]

Stav pandemické pohotovosti = stav, který byl pro území ČR vyhlášen současně s nabytím účinnosti pandemického zákona, a který lze ukončit či znovu obnovit usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády nebo jedné pětiny všech poslanců. [13]

Mimořádná opatření = opatření nařízená Ministerstvem zdravotnictví, krajskou hygienickou stanicí nebo Hygienickou stanicí hlavního města Prahy za účelem likvidace epidemie COVID-19 nebo nebezpečí jejího opětovného vzniku, kterými přikáže určitou činnost přispívající k naplnění uvedeného účelu, nebo zakáže nebo omezí určité činnosti nebo služby, jejichž výkonem by mohlo být šířeno onemocnění COVID-19, anebo stanoví podmínky provádění takových činností nebo poskytování takových služeb. Ministerstvo zdravotnictví může nařídit mimořádné opatření s celostátní působností nebo s působností na území několika krajů. Krajská hygienická stanice může mimořádné opatření nařídit na území svého správního obvodu. Výčet těchto opatření je uveden v pandemickém zákonu. [13]

3.4 Orgány krizového řízení

Orgány krizového řízení vstupují do řešení krizových situací po vyhlášení jednoho z krizových stavů. Krizové situace se řeší za pomoci použití krizových opatření, která jsou stanovena krizovým zákonem. Samotné orgány krizového řízení jsou vyjmenovány v hlavě II. krizového zákona, a jsou to:

- vláda,
- ministerstva a jiné ÚSÚ,
- ČNB
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje
 - hejtman kraje,
 - rada kraje,
 - zastupitelstvo kraje,
 - krajský úřad,
 - HZS kraje, Policie ČR (krajské ředitelství),
- orgány obce s rozšířenou působností
 - starosta ORP,
 - rada ORP,
 - zastupitelstvo ORP,
 - obecní úřad ORP,
- orgány obce
 - starosta obce,
 - rada obce (pokud je zřízena),
 - zastupitelstvo obce,
 - obecní úřad,
 - obecní policie (pokud je zřízena).

Působnosti a pravomoci orgánů krizového řízení vymezuje krizový zákon.

3.5 Bezpečnostní rady a krizové štáby

Bezpečnostní rady jsou poradními orgány zřizovatele pro přípravu na řešení krizových situací, výjimkou je zde BRS, kde se jedná o stálý pracovní orgán vlády. Co se týče krizových štábů, dá se obecně říci, že se jedná o pracovní orgány zřizovatele pro řešení krizových situací.

Bezpečnostní rady jsou zřizovány na úrovni vlády (BRS), krajské (BRK) a na úrovni ORP (BR ORP).

Krizovými štáby, které jsou zřizovány v ČR jsou:

- Ústřední krizový štáb,
- krizové štáby ministerstev (plní také úlohu bezpečnostní rady),
- krizový štáb ČNB (plní také úlohu bezpečnostní rady),
- krizové štáby krajů,
- krizové štáby ORP,
- krizové štáby obcí (nemusí být zřízeny a pokud ano, plní také úlohu bezpečnostních rad). [37]

Pro potřebu této diplomové práce budou podrobněji popsány pouze BRS a ÚKŠ.

3.5.1 Bezpečnostní rada státu

Podle zákona o bezpečnosti ČR se BRS skládá z předsedy vlády a dalších členů vlády dle rozhodnutí vlády. Konkrétní složení je uvedeno ve Statutu BRS, který schvaluje vláda.

Základním úkolem BRS je se podílet na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajišťování bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků. [41]

Bezpečnostní rada státu koordinuje a vyhodnocuje problematiku bezpečnosti ČR, kde předkládá vládě návrhy opatření pro její zajišťování. Zabezpečuje meziresortní koordinaci plánovacích, přípravných a realizačních opatření v oblasti bezpečnosti ČR. Posuzuje záměry opatření pro zajišťování bezpečnosti ČR, vyhodnocuje rizika ohrožení státu, ze kterých by mohla vzniknout krizová situace a také předkládá vládě návrhy na minimalizaci či vyloučení těchto rizik. Dále spolupracuje s bezpečnostními radami krajů v otázkách zajišťování bezpečnosti ČR, posuzuje a předkládá vládě návrhy na zapojení ČR do zahraničí pro plnění spojeneckých závazků. V případě hrozby vzniku krizové situace a vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu či válečného stavu posuzuje vzniklou bezpečnostní situaci státu a rozsah možného ohrožení, posuzuje opatření navržená ÚKŠ a předkládá vládě návrhy s možnými řešeními vzniklé situace. [41]

3.5.2 Ústřední krizový štáb

Složení a působnosti ÚKŠ jsou zakotveny ve Statutu ÚKŠ, který schvaluje vláda a dále v Jednacím řádu ÚKŠ, který schvaluje BRS. Aktuální znění Statutu ÚKŠ bylo schváleno v únoru 2022, a je v něm stanoveno, že ÚKŠ má 26 členů. Kdo bude předsedou tohoto štábu se rozhoduje na základě charakteru konkrétní krizové situace. V případech krizových situacích, dotýkajících se vnějšího vojenského ohrožení ČR, plnění spojeneckých závazků v zahraničí či účasti ozbrojených sil ČR v zahraničních operacích se předsedou stane ministr obrany. V případech ostatních, se stane předsedou ÚKŠ ministr vnitra. [42]

Dalšími členy ÚKŠ jsou náměstci všech 14 ministerstev (z každého ministerstva pouze jeden náměstek) a dále:

- předseda Správy státních hmotných rezerv,
- ředitel Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
- vedoucí Úřadu vlády ČR,
- hlavní hygienik ČR,
- policejní prezident ČR,
- generální ředitel HZS ČR,
- náčelník Generálního štábu Armády ČR,
- ředitel Českého hydrometeorologického ústavu,
- zástupce Asociace krajů ČR
- vedoucí Kanceláře prezidenta republiky. [42]

O aktivaci ÚKŠ rozhoduje předseda vlády, popřípadě v jeho nepřítomnosti nebo jiných závažných důvodu, první místopředseda vlády nebo jiný předsedou vlády pověřený místopředseda. ÚKŠ zabezpečuje operativní koordinaci, sledování a vyhodnocení stavu realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvy a jinými ÚSÚ nebo orgány územních samosprávních celků. Poskytuje podporu činnosti orgánům krizového řízení územních samosprávních celků a orgánům územních samosprávních celků. Dále připravuje vládě návrhy na řešení vzniklé krizové situace a podklady pro přijímání rozhodnutí vyžadující schválení vládou, BRS či Parlamentem ČR. V neposlední řadě zabezpečuje koordinaci mezi krizovými štáby krajů a krizovými štáby ORP. [42]

Současně s aktivací ÚKŠ se aktivují i odborné pracovní skupiny, které jsou zřizovány při ÚKŠ (skupina pro koordinaci krizové komunikace, skupina pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji a skupina pro koordinaci krajů).

Dále jsou při ÚKŠ zřízeny odborné pracovní skupiny, které se aktivují pouze na základě rozhodnutí předsedy ÚKŠ (skupina pro přeshraniční komunikaci, skupina pro distribuci věcných zdrojů, skupina pro legislativní přípravu a výklad opatření, skupina pro IT podporu). [42]

3.6 Orgány ochrany před povodněmi, orgány ochrany veřejného zdraví

Orgány ochrany před povodněmi a orgány ochrany veřejného zdraví jsou orgány, které se v souvislosti s mimořádnými událostmi nebo krizovými situacemi nejčastěji používají k jejich řešení jakožto orgány s přesně vymezenými kompetencemi.

3.6.1 Orgány ochrany před povodněmi

Orgány ochrany před povodněmi se podle vodního zákona liší v době mimo povodně a v době trvání povodně. Zajišťují ochranu před povodněmi v rámci své územní působnosti. Přehled všech povodňových orgánů je uveden v Příloze 3.

V době mimo povodně jsou orgány ochrany před povodněmi – orgány obce, obecní úřady ORP, krajské úřady a Ministerstvo životního prostředí.

Po dobu povodně se jsou povodňovými orgány jednotlivých územních celků:

- povodňové komise obcí, resp. městských částí,
- povodňové komise ORP, resp. městských částí,
- povodňové komise krajů,
- Ústřední povodňová komise. [40]

Výše uvedené povodňové orgány na všech úrovních plní úkoly podle vodního zákona, to v období mimo povodeň (preventivní opatření), v době povodní (operativní opatření) a po povodni (následná opatření).

3.6.2 Orgány ochrany veřejného zdraví

Orgány ochrany veřejného zdraví a další orgány, které plní některé úkoly v oblasti hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného hlukového zatížení životního prostředí a v oblasti podpory veřejného zdraví.

Státní správu v ochraně a podpoře veřejného zdraví vykonávají:

- Ministerstvo zdravotnictví,
- krajské hygienické stanice,
- Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo dopravy,
- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Ministerstvo životního prostředí,
- krajské úřady. [13]

Soustavu **orgánů ochrany veřejného zdraví** tvoří tyto správní úřady:

- Ministerstvo zdravotnictví,
- krajské hygienické stanice,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo vnitra. [13]

Konkrétní úkoly a působnosti orgánů ochrany veřejného zdraví jsou vymezeny zvláštním právním předpisem – zákonem o ochraně veřejného zdraví a v době řešení pandemie SARS CoV-2 také pandemickým zákonem.

3.7 Složky IZS

Snahy o vytvoření funkčního systému, který by usnadňoval spolupráci mezi jednotlivými složkami pochází z devadesátých let minulého století. Již zde byla potřeba definovat pravidla pro každodenní spolupráci mezi záchrannými a dalšími složkami. Spolupráce fungovala ale bylo potřeba tomu dát strukturu a pravidla. Jednalo se především o organizování společné činnosti všech subjektů, které disponují potřebnými silami a prostředky a jsou vybaveny nezbytnými kompetencemi.

3.7.1 Základní složky

Základní složky IZS musí zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem tísňových volání, vyhodnocení situace a neodkladný zásah v místě zásahu. Jednotlivé složky musí splňovat dojezdové časy do místa zásahu a k tomuto účelu základní složky rozmisťují své síly a prostředky po celém území ČR. Mezi základní složky IZS patří:

- Hasičský záchranný sbor ČR,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie ČR. [39]

3.7.2 Ostatní složky

Ostatní složky IZS při provádění záchranných a likvidačních prací poskytují plánovanou pomoc na vyžádání, která vychází z předem písemně uzavřených dohod. Tyto dohody mohou s ostatními složkami IZS uzavírat jednotlivé základní složky IZS, obecní úřady ORP, krajské úřady a Ministerstvo vnitra.

Mezi ostatní složky IZS se řadí:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. obecní policie),
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienická služba),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (voda, plyn, elektrická energie apod.),
- zařízení civilní ochrany (v posledních letech převzaly úkoly dříve plněné zařízeními civilní ochrany předurčené jednotky požární ochrany),
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. Vodní záchranná služba ČČK, Člověk v tísni, Charita ČR, Svaz záchranných brigád kynologů a další).

Při vyhlášení krizového stavu se ostatní služkou IZS stávají také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem. [39]

3.8 Krizové stavy a krizová opatření

Krizové stavy jsou právní nástroje sloužící k překonání krizových situací. Příslušný krizový stav se vyhláší dle druhu a charakteru mimořádné události, resp. krizové situace, rozsahu postižení a velikosti postiženého území.

Jedná-li se o krizové situace které nesouvisejí se zajišťování obrany státu před vnějším napadením je možné vyhlásit stav nebezpečí, nouzový stav a stav ohrožení státu. V případě, že se jedná o krizové situace související se zajišťování obrany ČR před vnějším napadením, lze vyhlásit stav ohrožení státu nebo válečný stav. Schéma vyhlášení jednotlivých krizových stavů je uvedeno v Příloze 4. [35]

3.8.1 Krizové stavy

Stav nebezpečí vyhláší hejtmán kraje pro celé území kraje nebo jeho část. Vyhláší se v případě, že jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury. Maximální doba, na kterou lze stav nebezpečí vyhlásit je 30 dnů. Jeho prodloužení je možné pouze se souhlasem vlády. Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah. Rozhodnutí o stavu nebezpečí se vyhláší ve Věstníku právních předpisů kraje a musí být uveřejněno na úřední desce krajského úřadu a obecních úřadů obcí, na které se vztahuje. Stav nebezpečí končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen či rozhodnutím vlády nebo hejtmána o jeho zrušení. [35]

Nouzový stav vyhláší vláda ČR pro celé území státu nebo jeho část. V případě nebezpečí z prodlení může vyhlásit nouzový stav předseda vlády. Jeho rozhodnutí musí do 24 hodin od vyhlášení schválit nebo zrušit vláda. Vyhláší se v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Maximální doba, na kterou může být nouzový stav vyhlášen je 30 dnů. Jeho prosloužení je možné pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny. Spolu s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která lidská práva a svobody se omezují a které povinnosti se ukládají. Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby. Vyhláší jej vláda svým rozhodnutím nebo usnesením. [35]

Stav ohrožení státu má oprávnění vyhlásit pouze Parlament ČR pro celé území státu nebo jeho část. Vyhláší se v případech, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Doba trvání není omezena. O jeho zrušení rozhoduje opět Parlament ČR. K přijetí usnesení o vyhlášení nebo zrušení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.[35]

Válečný stav vyhláší Parlament ČR pro celé území státu v případě napadení ČR, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Doba, na kterou může být válečný stav vyhlášen není omezena. Ukončení válečného stavu vyhláší Parlament ČR. K přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.[35]

3.8.2 Krizová opatření v působnosti vlády

Vláda je dle krizového zákona oprávněna v době trvání nouzového stavu či stavu ohrožení státu, v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně dlouhou dobu omezit základní lidská práva uvedená v Listině základních práv a svobod. Mezi práva, která může omezit patří například právo na nedotknutelnost osoby a obydlí, právo vlastnické ve vztahu k majetku fyzických a právnických osob, svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru, právo pokojně se shromažďovat na ve vymezeném prostoru a další. [37]

Dále je vláda na nezbytně dlouhou dobu a v nezbytně nutném rozsahu oprávněna nařídit v době trvání nouzového stavu evakuaci osob a majetku z vymezeného území, zákaz vstupu, pohybu a pobytu osob na vymezených místech, bezodkladné provádění staveb a stavebních prací či terénních úprav. Všechna opatření jsou prováděna za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace. [37]

Také je oprávněna například nařídit povinné hlášení přechodné změny pobytu osob, kterou se rozumí opuštění místa trvalého pobytu osoby, k němuž je hlášena v místě, ze kterého byla organizovaně evakuována, nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany k provádění krizových opatření, přednostní zásobování (dětských, zdravotnických nebo sociálních zařízení, ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a složek IZS, pokud se podílejí na plnění krizových opatření, prvku kritické infrastruktury, a to v nezbytném rozsahu), nebo také nařídit přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice. [37]

Vláda v době trvání nouzového stavu je oprávněna nařídit zákazy manipulace s peněžními prostředky, a to zejména mezi subjekty z území ČR a subjekty zahraničními. Jedná se především o přijímání úvěrů od osob s trvalým pobytem mimo ČR, nabývání prostředků v cizí měně, poskytování plateb do zahraničí, či prodej cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů. [37]

V době trvání stavu ohrožení státu je mimo výše uvedené vláda oprávněna nařídit omezení vstupu na území ČR osobám, které nejsou občany ČR, či zvýšenou kontrolní činnost na úseku zabezpečení skladovaných jaderných materiálů a zdrojů ionizujícího záření, nebezpečných chemických látek, biologických agens a geneticky modifikovaných organismů. [37]

3.9 Epidemie SARS CoV-2

Poprvé se infekce Covid-19 objevila na konci roku 2019 v Čínské městě Wu-chan. Během krátké doby se onemocnění začalo šířit do celého světa. Světová zdravotnická organizace vyhlásila 30.1.2020 globální stav zdravotní nouze a 11. března 2020 prohlásila šíření koronaviru za pandemii. [44]

3.9.1 Charakteristika onemocnění včetně dopadů na obyvatelstvo

Koronavir SARS CoV-2 způsobuje infekci, která se označuje jako Covid-19. Koronaviry jsou viry, které způsobují u zvířat a lidí různá onemocnění. U lidí se projevují především způsobením respiračního onemocnění. Většina lidí infikovaných virem prodělá mírné až středně těžké respirační onemocnění a zotaví se, aniž by vyžadovali zvláštní léčbu. Onemocnění působí rozdílně na každého jednotlivce. Starší lidé a lidé se zdravotními problémy, jako je kardiovaskulární onemocnění, cukrovka, chronické respirační onemocnění nebo rakovina, mají větší pravděpodobnost, že se u nich vyvine vážné onemocnění. [45]

Mezi nejčastější symptomy se řadí horečka, kašel, rýma, únava, ztráta čichu či chuti. V závažnějších případech se jedná o dušnost a potíže s dýcháním nebo bolesti na hrudi. [45]

Virus se může šířit z úst nebo nosu infikované osoby v malých kapalných částicích, když kašle, kýchá, mluví, zpívá nebo dýchá. V průměru trvá 5–6 dní od kontaktu s nakaženým, než se příznaky projeví. Ve výjimečných případech se může jednat až o 14 dní. [45]

Dopady epidemie se projevily v mnoha oblastech života. Významné jsou především dopady na lidské zdraví. Dopady na jednotlivce v důsledku onemocnění covid-19 jsou různé. Ti, co přišli o chuť nebo čich, čekali často na návrat smyslu i několik měsíců po prodělání onemocnění. Některým zůstal chronický kašel či dušnost. Mimo zdravotní obtíže doprovázely epidemii i obtíže duševní. Duševní zdraví celé populace bylo touto událostí značně poznamenáno. Hlavní příčinou bylo omezování volného pohybu osob, uzavření škol či služeb. Dopad na duševní zdraví dále vzrůstal v důsledku ekonomických dopadů, které jsou taktéž s epidemií spojeny. [46]

3.9.2 Fáze řešení pandemie v podmínkách ČR

Epidemie koronaviru SARS CoV-2 se v ČR projevila v několika tzv. vlnách. V návaznosti na tyto vlny byl vládou pro celé území ČR opakovaně vyhlášen (prodlužován) jeden krizových stavů – nouzový stav a nařizována nezbytná krizová opatření.

Pro potřeby této diplomové práce je řešení epidemie v podmínkách ČR rozděleno do tří fází:

- 1. fáze = březen–květen 2020;
- 2. fáze = říjen 2020–duben 2021;
- 3. fáze = listopad–prosinec 2021.

Analýza přijímaných opatření v jednotlivých fázích je provedena v kap. 5.2 diplomové práce.

4 METODIKA

V této kapitole je uveden postup při zpracování diplomové práce a popsány jednotlivé vědecké metody, které byly použity.

4.1 Postup zpracování DP

Při zpracování teoretické části této diplomové práce byly použity informace z odborných publikací, zejména z těch vydaných Ministerstvem vnitra pro potřeby HZS ČR a odborné veřejnosti (moduly zpracované dle Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení). Další stěžejní zdroj pro zpracování teoretické části diplomové práce tvořily právní předpisy vztahující se k řešené problematice. Především se jednalo o balíček tzv. krizové legislativy. Prostudované předpisy byly použity k vymezení základních pojmů, definování krizových stavů či pravomocem orgánů krizového řízení.

Praktická část této diplomové práce byla zpracována na základě dostupných dat od jednotlivých institucí a státních orgánů. Materiály byly z větší části dostupné na webových stránkách vlády, MV-GŘ HZS ČR nebo jiných dotčených ministerstev, případně byly poskytnuty vedoucím diplomové práce Ing. Ivanem Koleňákem.

Pro zpracování analýzy vyhlášených nouzových stavů, byly použity především dobové články a související rozhodnutí, resp. usnesení vlády. V rámci analýzy opatření přijímaných vládou s cílem řešit následky vzniklých krizových situací byly zkoumány dostupné dokumenty a přehledy, například data o počtech nově nakažených, zveřejňovaná webu Ministerstva zdravotnictví. Následná komparace byla provedena se zohledněním příslušných rozhodnutí nebo usnesení vlády, zabývající se řešenou problematikou. Kritéria byla zvolena s ohledem na cíle diplomové práce a možnosti porovnání dat. Do komparace nařízených krizových opatření nebyla zahrnuta opatření definovaná v § 6 odst. 3 krizového zákona (krizová opatření vztahující se k působnosti ČNB).

4.2 Použité metody

Při zpracování praktické části této diplomové práce byly zejména použity metody analýza a komparace.

Analýzou se rozumí vědecká metoda založená na dekompozici celku na jednotlivé částice. Zkoumá složitější skutečnosti za pomoci rozkladu na jednodušší, základní částice. Analýza rozpoznává podstatné a nutné vlastnosti jednotlivých, jednodušších částic. Zkoumá jejich podstatu a zákonitosti. Jedná se také o způsob výkladu, kde se oddělují jednotlivé jevy a zkoumají se izolovaně. Cílem analýzy je zejména pochopení fungování a logiky zkoumaného celku, a tím získat podklady pro možná navrhovaná opatření a pro optimalizaci.[47]

Metoda srovnávací či komparační se užívá jako pojem pro výzkum přístupu, systému, procesu nebo dílčího procesu založeného na principu komparace. Metodu lze aplikovat ve všech oblastech a vědních oborech. Slouží k testování předem určených hypotéz, predikci, klasifikaci či generalizaci zkoumaných jevů. Je určena k hledání kauzálních a funkčních souvislostí a následností. Komparace soustředí svou pozornost na podobnosti a rozdíly zkoumaných jevů. Výzkumný postup metoda srovnávací obecně zahrnuje:

- specifikaci předmětu srovnávání,
- vymezení srovnávaných vlastností (znaků a kontextuálních proměnných),
- posouzení komparability,
- určení konkrétních technik srovnávání,
- způsob zhodnocení získaných informací a systematiku výstupů.

Pro práci se statistickými komparativními postupy se též objevuje pojem komparativní analýza, kde výstup se nazývá komparativní studie. [48]

5 VÝSLEDKY

Praktická část diplomové práce se zabývá především analýzou vyhlášených krizových stavů na území ČR se zaměřením na příčiny vzniku krizových situací, formu vyhlášení krizových stavů, nařízená krizová opatření, činnosti orgánů krizového řízení a dalších dotčených orgánů, činnosti složek IZS a také na účinnost aplikace aktuálně platných právních předpisů. Dále je zde provedena komparace jednotlivých krizových situací s následným navržením opatření pro zlepšení připravenosti ČR na řešení krizových situací s důrazem na hromadné nákazy osob.

Od doby nabytí účinnosti tzv. krizové legislativy až do současnosti byl z úrovně vlády nebo hejtmanů krajů mnohokrát vyhlášen krizový stav s cílem usnadnit řešení následků vzniklých krizových situací. Přehled vyhlášených krizových stavů na území ČR je uveden v Příloze 5.

5.1 Analýza krizových situací vzniklých v letech 2002–2017

Tato kapitola pojednává o krizových stavech vyhlášených v letech 2002-2017. Krizových situací, které si vyžádaly vyhlášení krizového stavu v tomto časovém období bylo celkem sedmnáct. Ve většině případů stačilo vyhlásit pouze stav nebezpečí, a to 13krát. Nouzový stav byl vyhlášen v tomto období 4krát. Žádný jiný krizový stav nebylo prozatím nutné vyhlášovat. Stav nebezpečí či nouzový stav dostačovaly k překonání vzniklých krizových situací. Příčiny jejich vzniku byly především přírodního charakteru, nejčastěji se jednalo o povodně, buď v letních měsících nebo způsobené jarním táním sněhu. Výjimkami jsou například tornádo, orkán či sesuvy skalního masivu. Dalšími situace vyžadující vyhlášení krizového stavu byla například porucha na vodním díle, nelegální skladování nebezpečných látek nebo africký mor prasat. V časovém rozmezí 2002-2017 nebylo potřeba vyhlášovat stav, který by platil pro celé území ČR.

Vždy se jednalo pouze o několik krajů, okresů nebo správních obvodů ORP, v jednom případě dokonce o katastrální území jedné obce.

S ohledem na rozsah diplomové práce bude provedena pouze analýza krizových situací, při nichž byl vyhlášen nouzový stav z úrovně vlády.

5.1.1 Povodně v srpnu 2002

Povodně v roce 2002, k jejichž řešení byl poprvé vyhlášen krizový stav od nabytí účinnosti nové krizové legislativy, byly jednou z největších přírodních katastrof moderní české historie. Příčinou vzniku byl vydatný a přetrvávající déšť. Již před vznikem povodní byl v Evropě teplý a vlhký vzduch, způsobující silné bouřky. Do ČR intenzivní srážky dorazily 6. a 7. srpna. Srážky přetrvávaly až do 16. srpna 2002. Nejvíce byla zasažena řeka Vltava, dolní tok Labe, okrajově řeky Ohře a Dyje. [49]

V Praze byla mimo jiné zaplavena zoologická zahrada, kde bylo potřeba provést evakuaci celkem 134 zvířat. Zkolabovala městská doprava v důsledku zaplavení osmi stanic metra, např. stanice Florenc, Invalidovna či Vltavská. Nepoužitelné byly i mosty vedoucí přes řeku Vltavu. Nejvíce zasaženou městskou částí byl Karlín. V jižních Čechách byly ohroženy historické památky a domy. Labe zaplavilo například chemickou továrnu Spolana Neratovice a.s. (viz. Obrázek 1), celková bilance činila celkem 14 zaplavených chemických provozů. Životní prostředí bylo krizovou situací značně ovlivněno a zaplavení chemických provozů představovalo další rizika. [50]

Obrázek 1 Areál Spolany Neratovice a.s. při povodni 2002 [51]

Dne 12.srpna 2002 byl tehdejší předsedou vlády vyhlášen pro část území ČR nouzový stav. Rozhodnutím předsedy vlády č. 373/2002 Sb. (viz Příloha 6) byl tento stav vyhlášen pro území hl. m. Prahy, Středočeského kraje, Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Karlovarského kraje, a to z důvodu značného rozsahu ohrožení životů, zdraví a majetku v důsledku rozsáhlých povodní na dobu od 18.00 hodin dne 12. srpna 2002 do 24 hodin dne 22. srpna 2002. Dalším rozhodnutím předsedy vlády č. 374/2002 Sb. ze dne 13. srpna 2002 byl nouzový stav vyhlášen také pro území Ústeckého kraje, opět z důvodu značného rozsahu ohrožení životů, zdraví a majetku v důsledku rozsáhlých povodní, a to na dobu od 07.00 hodin dne 13. srpna 2002 do 24 hodin dne 22. srpna 2002. [52]

Obě tato rozhodnutí předsedy vlády byla v souladu s ústavním zákonem o bezpečnosti ČR dne 13. srpna 2002 projednána a schválena vládou, a to usnesením vlády č. 777 (viz Příloha 7).

Trvání nouzového stavu bylo prodlouženo do 31.8.2002, a to rozhodnutím vlády č. 385/2002 Sb., které se týkalo území hl. m. Prahy, Středočeského kraje, Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Ústeckého kraje. Toto rozhodnutí bylo schváleno usnesením vlády č. 796 ze dne 21. srpna 2002. Prodloužení nouzového stavu nebylo potřeba aplikovat pro Karlovarský kraj, ten byl naopak rozhodnutím vlády zrušen (schváleno usnesením vlády č. 787 ze dne 16. srpna 2002. [53])

Krizová opatření uvedená v příslušném rozhodnutí vlády o vyhlášení nouzového stavu:

- evakuace ohrožených osob z postiženého a ohroženého území;
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na postiženém území a na území, z něhož byla provedena evakuace, s výjimkou osob provádějících záchranné a likvidační práce podle pokynů příslušného krizového štábu;
- pracovní výpomoc a povinnost poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace;
- provádění stavebních prací, terénních úprav a odstraňování staveb, je-li to v souvislosti s vývojem krizové situace nezbytné pro zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení;
- povinné hlášení přechodné změny pobytu osob za krizového stavu na dobu delší než 3 dny;
- použití občanů povinných civilní službou k provádění krizových opatření. [52]

Krizová opatření pro řešení povodní v roce 2002, byla později konkretizována primátorem hl. m. Prahy pro území Prahy a hejtmany jednotlivých krajů v rámci jejich územní působnosti.

Rozhodnutí o vyhlášení nouzového stavu obsahují úkoly pro jednotlivé ministry, jako například místopředsedovi vlády a ministru spravedlnosti bylo uloženo přijmout opatření pro zajištění podmínek výkonu vazby a pro vykonávání trestu odnětí svobody ve věznicích na postiženém území či ohroženém vzniklou krizovou situací, tak aby nedošlo k ohrožení zdraví a života osob. Dále bylo místopředsedovi vlády a ministru vnitra uloženo aktivovat ÚKŠ k operativní koordinaci opatření prováděných v souvislosti s řešením krizové situace. [52]

Vláda na základě svého usnesení č. 782 ze dne 14 srpna 2002 požádala o mezinárodní pomoc, kterou poskytly jak jednotlivé státy, tak organizace, např. Spojené státy Americké, Evropská unie či Argentina. Především to byla pomoc finanční, ale značnou část sehrávala i pomoc materiální. [52]

Celkem bylo v průběhu těchto povodní evakuováno přes 225 tisíc osob ze 753 obcí. Evakuaci provádělo přes 15 tisíc příslušníků a členů zasahujících složek IZS a orgánů obcí. V důsledku této krizové situace, přišlo o život 17 osob a celkové škody se vyšplhaly na 73 miliard Kč. Největší podíl z celkové částky sehrálo zaplavení stanic pražského metra. [54]

V průběhu řešení této krizové situace a bezprostředně po ní vláda přijala celkem 31 usnesení, ve kterých se kromě vyhlášení, prodloužení nebo zrušení nouzového stavu zabývala zejména nasazením vojáků Armády ČR k plnění úkolů Policie ČR a také k odstraňování následků katastrofy, vyhodnocením vzniklých škod a vyčleněním finančních prostředků na odstraňování následků, uvolněním pohonných hmot ze státních hmotných rezerv pro zasahující složky IZS, programy na podporu podnikatelů, strategií a programy obnovy území postiženého povodněmi nebo úhradou nákladů vynaložených územními samosprávnými celky.

5.1.2 Povodně v dubnu 2006

Další vyhlášení krizového stavu si vyžádaly opět povodně. Tentokrát se jednalo o kombinaci vydatných srážek a prudkého oteplení, které vedlo k rychlému tání sněhu. Povodně se odehrávaly na přelomu března a dubna 2006. Již 26.3.2006 se začaly rozvodňovat toky některých řek na území republiky. Nejhorší situace byla na povodí řeky Dyje, Labe, Moravy a Lužnice. Zasažené byly dále Vltava, Sázava a Jizera. Řeka Vltava nezpůsobila vysoké škody, a to díky předem vypuštěným přehradám na Vltavské kaskádě, zejména Lipna (viz. Obrázek 2), které pojmuly přebytečnou vodu. [55]

Obrázek 2 Vodní nádrž Lipno při povodni 2006 [56]

Pro překonání jarních povodní bylo potřeba vyhlásit nouzový stav celkem pro 7 krajů. Vyhlášení bylo provedeno rozhodnutím vlády č. 121/2006 Sb., které se vztahovalo na území Jihočeského kraje, Středočeského kraje, Ústeckého kraje, Pardubického kraje, Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje a Zlínského kraje, a to z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlých povodní.

Rozhodnutí platilo na dobu od 23.00 hodin dne 2. dubna 2006 do 24.00 hodin dne 10. dubna 2006. Toto rozhodnutí bylo schváleno usnesením vlády č. 351 ze dne 2. dubna 2006. Pro řešení krizové situace bylo potřeba nouzový stav prodloužit. Vláda tak učinila svým rozhodnutím č. 126/2006 Sb., ve stejné rozsahu a pro stejné území jako v prvotním vyhlášení (viz Příloha 8). Nouzový stav se prodloužil do 19.4.2006. Rozhodnutí o prodloužení bylo schváleno usnesením vlády č. 380 ze dne 5. dubna 2006. [57] [58]

Krizová opatření uvedená v rozhodnutí vlády o vyhlášení nouzového stavu, týkajícího se jarních povodní 2006, jsou obdobná jako u povodní z roku 2002. Nařízená krizová opatření z příslušného rozhodnutí:

- pracovní výpomoc a povinnost poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace;
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na území, z něhož byla provedena evakuace, s výjimkou osob provádějících záchranné a likvidační práce podle pokynů příslušného krizového štábu a velitele zásahu a příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů a vojáků zajišťujících bezpečnost a veřejný pořádek na postiženém území;
- provádění stavebních prací, terénních úprav a odstraňování staveb, je-li to v souvislosti s vývojem krizové situace nezbytné pro zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení;
- evakuace ohrožených osob z postiženého a ohroženého území;
- povinné hlášení přechodné změny pobytu osob za krizového stavu na dobu delší než 3 dny. [57]

V rozhodnutí vlády byly opět uvedeny úkoly pro některé členy vlády, jako například pro ministra vnitra aktivovat ÚKŠ a seznámit s rozhodnutím vlády hejtmany zasažených krajů. Ministru pro místní rozvoj bylo nařízeno zřídit informační linku pro starosty měst a obcí postižených krizovou situací. Místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí bylo uloženo přijmout opatření pro možnost využití nezaměstnaných osob, evidovaných na úřadech práce pro řešení vzniklé situace. [55]

V rámci omezení základních lidských práv a svobod se na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezila následující práva a svobody – právo na nedotknutelnost osoby a obydlí při evakuaci, vlastnické a užívací právo, svoboda pohybu a pobytu, právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření. V poslední řadě se také omezilo právo na stávku, pokud by vedla k narušení prováděných záchranných a likvidačních prací. Vláda v souvislosti s řešením této krizové situace přijala celkem 5 usnesení, v nichž se kromě vyhlášení a prodloužení nouzového stavu zabývala opatřeními ke zmírnění dopadů, tedy výše vzniklých škod, dále programy na podporu malých podniků nebo zadáním projektu na vyhodnocení těchto povodní. [55]

Celkem bylo při povodních v roce 2006 evakuováno 13 tisíc osob z 85 obcí. Při řešení této krizové situace se ověřila funkčnost a připravenost ČR na obdobné krizové situace. Projevilo se správné nastavení legislativy a její používání jednotlivými stupni řízení. Klíčovou roli sehrála připravenost jednotlivých obcí, které ve značné míře prováděly evakuaci obyvatel samostatně. [54]

5.1.3 Orkán Kyrill v lednu 2007

Také působení orkánu Kyrill si v roce 2007 vyžádalo vyhlášení nouzového stavu pro překonání vzniklé krizové situace. Orkán zasáhl území ČR ve dnech 18. až 20. ledna 2007.

Nejvíce zasaženou oblastí byla Šumava (viz. Obrázek 3), kde došlo k několikanásobnému výpadku dodávek elektrického proudu pro více než 1,5 milionu obyvatel. Působení větru zde poničilo přes 1 900 hektarů lesa. Meteorologové předpovídali příchod orkánu s několikanásobným předstihem. Někteří obyvatelé stihli tak ohrožené oblasti opustit ještě před katastrofou, což bylo výhodou při provádění evakuace. Vítr však způsobil mnohem rozsáhlejší škody a působil větší silou, než se předpokládalo. Oblast Modravy byla z velké části nepřístupná z důvodu polomů na silničních komunikacích. Objevily se také komplikace v leteckém provozu a drážní dopravě. [59]

Obrázek 3 Následky působení orkánu Kyrill na Šumavě [60]

Nejvyšší rychlost, kterou orkán Kirill dosáhl na území ČR, byla 216 km/h. Naměřená hodnota pochází z vrcholu Sněžky. Situaci zapříčinila tlaková níže, která se do Evropy dostala přes Atlantický oceán. Zasažené byly také další evropské země jako Německo, Francie, Dánsko a Velká Británie. [59]

Vyhlášení nouzového stavu provedla vláda svým rozhodnutím č. 11/2007 Sb. (viz. Příloha 9), které se týkalo území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje, Karlovarského kraje, kraje Vysočina, kraje Libereckého, v rámci kraje Královéhradeckého potom pouze okresů Trutnov, Náchod, Jičín, v rámci kraje Moravskoslezského okresů Bruntál a v rámci kraje Středočeského okresů Benešov, Příbram, Kutná Hora a Kolín. Důvodem pro vyhlášení byla vzniklá krizová situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlé živelní pohromy. Nouzový stav trval od 25.1.2007 do 5.2.2007 a byl schválen usnesením vlády č. 81 ze dne 24. ledna 2007. K řešení následků této krizové situace byl také podle energetického zákona vyhlášen **stav nouze v energetice** společnostmi ČEZ a E.ON. [61] [62]

Vládou nařízená krizová opatření pro řešení krizové situace uvedená v příslušném rozhodnutí:

- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob v lesích na územích, pro která je nouzový stav vyhlášen, s výjimkou osob provádějících likvidační práce a orgánů vrchního státního dozoru v lesích a České inspekce životního prostředí;
- provádění terénních úprav, je-li to v souvislosti s krizovou situací nezbytné pro zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího z krizové situace. [61]

Na nezbytně nutnou dobu, v nezbytně nutném rozsahu byla omezena práva na provozování podnikatelské činnosti, která by ohrožovala či narušovala nařízená krizová opatření. Dále pak právo vlastnické, kde vlastníci lesů, jejichž lesy byly rozsáhlou větrnou kalamitou postiženy, jsou povinni přednostně a bez zbytečných odkladů zpracovat kalamitou poškozené porosty. Pro řešení této krizové situace nebyl aktivován ÚKŠ, ale pouze krizový štáb ministra zemědělství a jako koordinátor byl určen ministr zemědělství. [61]

5.1.4 Povodně v červu 2013

Letní povodně v roce 2013 si také vyžádaly vyhlášení nouzového stavu. Rozvodňování řek začalo v noci z 1. na 2. června 2013, kde bylo na více než 50 místech republiky překročen třetí povodňový stupeň. Problémové řeky byly především Vltava, Berounka, Sázava, Lužnice a Labe. [63]

Nouzový stav byl vyhlášen pro sedm krajů, včetně hl. m. Prahy, a to rozhodnutím vlády č. 140/2013 Sb. Tento stav platil pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje, Středočeského kraje, Libereckého kraje, Královéhradeckého kraje, Ústeckého kraje a hl. m. Prahy z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlé živelní pohromy. Doba trvání byla od 21.00 hodin dne 2. června 2013 do odvolání. Toto rozhodnutí bylo schváleno usnesením vlády č. 409 ze dne 2. června 2013. [64]

Krizová opatření nařízená vládou ČR, pro překonání vzniklé krizové situace byla z části stejná, jako u předešlých povodní s vyhlášením nouzového stavu, objevila se i některá další:

- evakuace osob a majetku z vymezeného území;
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území;
- ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky;
- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace;
- nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany k provádění krizových opatření;

- regulační opatření k zabezpečení dodávek výrobků, prací nebo služeb;
- regulační opatření, kterými se mění způsob řízení a organizace dopravy;
- vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce;
- přednostní zásobování dětských, zdravotnických nebo sociálních zařízení, ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a složek IZS, pokud se podílejí na plnění krizových opatření, prvku kritické infrastruktury, a to v nezbytném rozsahu;
- náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče) a o jejich výplatě. [64]

V příslušném rozhodnutí vlády ČR se v nezbytně nutném rozsahu, na nezbytně nutnou dobu omezovala práva na nedotknutelnost osoby a obydlí, svoboda pohybu a pobytu, vlastnické a užívací právo, právo pokojně se shromažďovat, právo provozovat podnikatelskou činnost, kterou by se ohrožovala nebo narušovala prováděná krizová opatření a také právo na stávkou, pokud by vedla k narušení nebo znemožnění provádění záchranných a likvidačních prací. [64]

Pro řešení krizové situace byl aktivován ÚKŠ, odpovědným ministrem za koordinaci této krizové situace byl určen ministr vnitra. [64]

Povodně v roce 2013 zasáhly přes 1200 obcí. Evakuováno bylo 26 tisíc osob. Škody po povodni nebyly tak vysoké jak v roce 2002. Například v Praze, Mělníku a Lovosicích byly již vybudované protipovodňové bariéry (viz. Obrázek 4), které napomohly ke snížení škod a rychlejšímu zvládnutí krizové situace. Voda se na mnoha místech držela za protipovodňovými valy. [54]

Obrázek 4 Protipovodňové zábrany v Praze při povodni 2013 [65]

Tento nouzový stav byl ukončen k 19.6. 2013 pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a pro území hl. m. Prahy, rozhodnutím vlády č. 171/2013 Sb. (viz Příloha 10). Ve stejný den vláda vydala rozhodnutí o ukončení trvání nouzového stavu pro zbývající kraje k datu 28.6.2013. Tato rozhodnutí byla schválena usneseními vlády č. 490 a 491 ze dne 19. června 2013. [66]

V průběhu řešení této krizové situace až do konce července 2013 vláda přijala celkem 26 usnesení, v nichž dále řešila povolání příslušníků Armády ČR k odstraňování následků povodní, vyčlenění finančních prostředků k úhradě vzniklých škod, zejména poškozených komunikací, uvolnění státních hmotných rezerv, vyčlenění vojáků Hradní stráže na pomoc do postižených oblastí, vyčlenění finančních prostředků pro zasahující složky IZS, program podpory malých podniků, vyhodnocení činnosti Ústřední povodňové komise, strategie obnovy postižených krajů a zadání projektu vyhodnocení povodní.

V případě všech výše uvedených krizových situací probíhala standardní činnost všech základních a většiny ostatních složek IZS. Největší tíhu zásahové činnosti nesly jednotky HZS ČR, jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, vyčleněné síly a prostředky Armády ČR, ale také nevládní neziskové organizace a dobrovolníci, kteří plnili úkoly zejména při organizaci a zajišťování humanitární pomoci a při nouzovém přežití obyvatelstva v postižených oblastech. [66]

Stejně tak činnost dotčených orgánů krizového řízení, tedy vlády ČR, dotčených ministerstev (MV-GŘ HZS ČR, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství) a jiných ÚSÚ (Správa státních hmotných rezerv), hejtmanů krajů, krajských úřadů, HZS krajů, starostů a obecních úřadů ORP a dotčených obcí probíhala v režimu platných právních předpisů, včetně činnosti povodňových orgánů na všech úrovních a také pracovních orgánů pro řešení krizových situací (krizových štábů) na všech úrovních. [66]

K vyhlášení, resp. prodloužení nebo ukončení nouzového stavu vláda volila formu **rozhodnutí vlády**, případně **rozhodnutí předsedy vlády** (povodně v srpnu 2002), které obsahovalo všechny formální a věcné náležitosti, včetně výčtu nařízených krizových opatření. Tato rozhodnutí byla současně projednána a schválena na jednání vlády a byla k nim přijata příslušná **usnesení vlády**. Jednalo se vždy pouze o formální potvrzení vydaných rozhodnutí vlády, která byla vždy součástí písemného materiálu, předkládaného členům vlády při jednání vlády.

Aplikace platných právních předpisů (zákon o IZS, krizový zákon, ústavní zákon o bezpečnosti ČR, vodní zákon a další) nepřinesla žádné úskalí.

5.2 Analýza krizové situace v důsledku epidemie SARS CoV-2

Tato kapitola se zabývá analýzou krizové situace, vzniklé v důsledku epidemie SARS CoV-2. Celé období, ve kterém byla přijímána různá opatření pro řešení covidové situace, trvalo od března roku 2020 až do roku 2022. Některá byla přijímána ze strany vlády jako krizová opatření podle krizového zákona, jiná zas jako mimořádná opatření ministerstev, především Ministerstva zdravotnictví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo podle pandemického zákona. Covidové období je v této diplomové práci rozděleno do tří fází (1. fáze březen až květen 2020, 2. fáze říjen 2020 až duben 2021, 3. fáze listopad až prosinec 2021) a je ukončeno prosincem roku 2021. Ukončeno je zde ze dvou důvodů, neboť touto dobou byly připravovány podklady pro zpracování práce a také v průběhu roku 2022 již nebyl vyhlášen další krizový stav z důvodu řešení epidemie SARS CoV-2.

5.2.1 1. fáze = březen–květen 2020

První případ nakažení koronavirem na území ČR byl potvrzen 1. března 2020. Například v Itálii touto dobou bylo již nakažených přes 10000 osob. Epicentrem se stala oblast Lombardie. Vir se zde nekontrolovatelně a rychle šířil. Itálie byla odstrašujícím příkladem pro další evropské státy. [69]

Vzhledem k tomu, že byla lyžařská sezóna v plném proudu a mnoho obyvatel ČR se chystalo právě do Itálie, tak již dne 25. února 2020 zasedalo rozšířené předsednictvo BRS, jehož závěrem bylo doporučení občanům ČR necestovat do Lombardie a Benátska, případně zvážit nezbytnost cestování do zahraničí. Na den 27. února 2020 bylo svoláno tehdejšími ministrem zdravotnictví zasedání **Ústřední epidemiologické komise**, pro projednání aktuálního vývoje epidemie SARS CoV-2 v Evropě, a dále k projednání připravenosti ČR na možné šíření nákazy na území. BRS zasedala od začátku roku 2020 do prvního vyhlášení krizového stavu celkem 6x.

Vždy tomu předcházelo jednání vlády. Na základě těchto zasedání vydávalo Ministerstvo zdravotnictví mimořádná opatření pro zamezení šíření nákazy. Jednalo se například o nařízení povinné karantény po návratu z Itálie. [72]

První celoplošná opatření v ČR přišla již 10. března 2020, zatím bez vyhlášení krizového stavu. K tomuto datu bylo na území republiky zjištěno pouze 94 případů s onemocněním covid-19. Opatření se týkalo zákazu kulturních, společenských, náboženských akcí s přesahem 100 osob a zákazů prezenční výuky ve školách a školských zařízeních. Vyhlášení nouzového stavu následovalo po mimořádném zasedání vlády dne 12. března 2020 (přijato usnesení č. 69), a to z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) na území celé ČR, s účinností od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů. (viz. Příloha 11) Krizová opatření byla nařízena v následujících usneseních vlády. Vyhlášení tohoto nouzového stavu nemělo vliv na mimořádná opatření vydaná Ministerstvem zdravotnictví. Vláda v období 2. – 19. března 2020 zasedala každý den a pokaždé přijímala několik usnesení s cílem zamezit šíření epidemie na území republiky. [69] [70]

Krizová opatření v souladu s krizovým zákonem přijímaná jednotlivými usneseními vlády se týkala především:

- cest z a do zahraničí – rizikových oblastí s výjimkami a nařízení karantény po návratu z rizikových oblastí;
- opatření na státních hranicích;
- zákazu konání kulturních, sportovních a dalších akcí;
- uzavření bazénů, informačních center, sportovišť, tržnic;
- zákazu maloobchodního prodeje zboží a prodeje služeb s výjimkami;
- zákazu poskytování ubytovacích služeb s výjimkami;

- uzavření restaurací a stravovacích zařízení s výjimkami;
- uzavření škol a školských zařízení všech typů s výjimkou mateřských škol;
- nařízení pracovní povinnosti studentům středních a vysokých škol vybraných oborů;
- nasazení vojáků v činné službě a potřebné techniky k provádění krizových opatření – „chytrá karanténa“;
- nasazení vojáků v činné službě a příslušníků Celní správy ČR k plnění úkolů Policie ČR,
- zákazu volného pohybu osob s výjimkami;
- zákazu pohybu a pobytu na veřejnosti bez osobních ochranných prostředků včetně improvizovaných;
- vymezení prodejní doby pro osoby nad 65 let. [75]

Narízená krizová opatření se nejčastěji týkala ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona (zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území), kdy bylo toto krizové opatření vyhlášeno celkem v 24 usneseních vlády, za celé období první fáze včetně prodloužení nouzového stavu. Druhým nejčastěji aplikovaným opatřením v pravomoci vlády bylo opatření podle ustanovení § 5 písm. c) krizového zákona (omezení svobody pohybu a pobytu ve vymezeném území ohroženém nebo postiženém krizovou situací), které bylo použito v případě 17 usnesení vlády z této fáze. Dále bylo často aplikováno opatření v pravomoci vlády zakotvené v ustanovení § 5 písm. e) krizového zákona (omezení práva provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění). Toto opatření vláda aplikovala ve svých usneseních celkem 15x. [75]

Spolu s krizovými opatřeními byla v platnosti i mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví nebo opatření obecné povahy. Dne 16. března 2020 vydala Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje veřejnou vyhlášku s opatřením obecné povahy, kde zakazuje osobám s trvalým pobytem či jiným pobytem nacházejícím se na území 21 obcí v Olomouckém kraji, např. se jednalo o obce Červenka, Litovel, Savín, Uničov, s okamžitou platností zákaz opustit toto území a dále zakazuje pohyb těchto osob mimo místo jejich trvalého bydliště. Tento zákaz platil po dobu 14 dnů. Situace v těchto obcích nebyla přívětivá a bylo nutné je izolovat, aby nedocházelo k dalšímu nekontrolovatelnému šíření. Jednalo se o jedno z nejprísnějších opatření. [75]

Řešení situace nebylo jednoduché. Počty nakažených stouply každým dnem, pandemie v ČR nabírala na síle. Bylo také zřejmé, že doba 30 dnů, na které byl nouzový stav původně vyhlášen, nebude dostačující. Vláda tedy požádala Poslaneckou sněmovnu o jeho prodloužení. Dne 9. dubna 2020 vydává usnesení č. 396, kterým se nouzový stav prodlužuje do 30. dubna 2020 (viz. Příloha 12), jeho trvání tedy stoupá na 50 dnů. Na mimořádném zasedání vlády také ministři jednali o změnách ve vyhlášených krizových opatření. Jednalo se například o posílení personálních kapacit Policie ČR a příslušníků celní správy o vojáky v činné službě. Ti pomáhaly plnit úkoly Policie ČR. Dále byla schválena finanční pomoc kulturním institucím a umělcům. Z vládní rozpočtové rezervy se na tyto účely uvolnilo 770 milionů korun. Ministerstvo financí v čele s Alenou Schillerovou, představilo model pro prominutí daně z přidané hodnoty a správního poplatku u zboží či služeb, které jsou dodány bezúplatně poskytovatelům zdravotních služeb, základním složkám IZS, Armádě ČR a zařízením sociálních služeb. Mimořádná opatření resortu zdravotnictví prodloužila platnost omezení otevírací doby úřadů a institucí. Nemocnicím vznikla povinnost hlásit změny ve stavu kapacit na odděleních intenzivní péče a zároveň počty zdravotního personálu nakaženého covid-19.

Změny proběhly dále ve využívání studentů a žáků vybraných ročníků lékařských oborů a farmacie. Nově přestala platit povinnost nosit ochranu dýchacích cest v autě, pokud se jedná o příslušníky stejné domácnosti, řidiče MHD v oddělených kabinkách a osoby s poruchami autistického spektra. V souvislosti s touto situací vláda novelizovala nařízení vlády 432/2010 Sb., o určení prvků kritické infrastruktury, kde na seznam zařadila i klíčové výrobce léčivých přípravků se závodem na území ČR. [75]

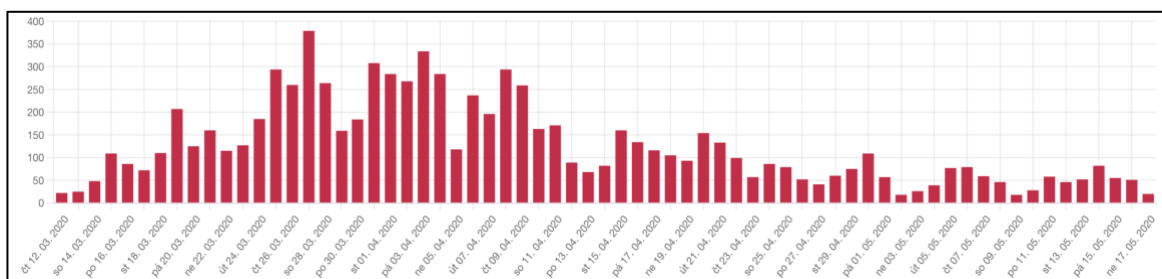
Řada usnesení vlády se vzhledem k vývoji situace měnila, konkretizovala či kompletně rušila. Například usnesení vlády z 12.3.2020 č. 201, které zakazuje osobní přítomnost žáků, studentů a pedagogů ve školách, bylo s účinností od 20.4.2020 zrušeno. Následně 23.4.2020 vydala vláda nové usnesení č. 456 o opětovném zákazu osobní přítomnosti žáků, studentů a pedagogů ve školách (viz. Příloha 13). Dokument uvádí výčet výjimek, za jakých je možné tato zařízení navštívit. Unesení platilo do 27.4.2020. [75]

Počet všech nakažených osob na území ČR v dubnu 2020 poprvé překročil 5000. Začátkem dubna bylo hospitalizovaných 422 osob, což bylo nejvíce od začátku pandemie. Tehdejší ministr zdravotnictví Adam Vojtěch (viz. Obrázek 5) uvedl, že se podařilo zastavit nekontrolovatelné šíření nákazy a že je možný návrh k běžnému životu.

Obrázek 5 Adam Vojtěch na tiskové konferenci po jednání vlády z 8.4.2020 [76]

Byl představen „Harmonogram uvolnění podnikatelských a dalších činností“. Dne 20.4.2020 stále trvá nouzový stav, ale je zahájena první fáze otevírání obchodů. Celkem se jednalo o pětifázové postupné rozvolňování opatření (viz. Příloha 14). Již 24.4. 2020 jsou zrušena další krizová opatření jako je zákaz volného pohybu osob či zákaz cest do ciziny a zpět. Denní nárůsty nakažených v druhé polovině dubna 2020 značně klesaly. Například 23.4.2020 byl denní nárůst 57 osob, kdežto 3.4.2020 přibylo nově nakažených 334 osob. Situace se tedy výrazně zklidnila. Vývoj počtu nově nakažených osob v době první fáze je znázorněn na Obrázek 6. [72]

Obrázek 6 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří po dobu trvání nouzového stavu [68]

Řešení koronavirové situace zkomplikovalo rozhodnutí Městského soudu v Praze, který svým rozsudkem zrušil čtyři mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví. Označil je za nezákonná, protože je nepřijala vláda podle krizového zákona. Jednalo se o dvě opatření týkající se omezení maloobchodního prodeje a služeb, a dále opatření týkající se omezení volného pohybu osob. Soud uvedl, že omezení základních práv a svobod v takové míře může v rámci nouzového stavu pouze vláda, a to svým usnesením na základě krizového zákona, nikoli samostatné ministerstvo. Soud dal vládě možnost nápravy celé situace a vydat výše uvedená opatření, jako krizová opatření v usnesení vlády dle krizového zákona. [74]

I přes snížení počtu nově nakažených bylo stále potřeba aplikovat celoplošná opatření, která lze aplikovat pouze při vyhlášeném krizovém stavu. Vláda opět žádá Poslaneckou sněmovnu o jeho prodloužení, a to do 25.5.2020. Ta žádosti vyhoví ale prodloužení schválí pouze do 17.5.2020. Na základě tohoto rozhodnutí Poslanecké sněmovny přijímá vláda usnesení č. 485 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2. V této fázi pandemie se jedná o poslední prodloužení, které se aplikovalo. Dle Harmonogramu uvolňování podnikatelských a dalších služeb 11.5.2020 došlo k velkému návratu do běžného života. Do škol se vrátili žáci posledních ročníků základních a středních škol, otevřela se nákupní centra a fitness centra, poveleny jsou akce do sta lidí. Nouzový stav trvající celkem 66 dní končí dnem 17.5.2020. [75]

Za období první fáze vydala vláda celkem 269 svých usnesení spojených s řešením krizové situace. Značný podíl připadl na usnesení vlády s návrhy na změny v zákonech a nařízeních vlády. Z celkového počtu vydaných usnesení se 58 z nich týkalo vyhlášení krizových opatření, které tvořily druhou nejpočetnější skupinu. V této fázi nebylo rušení krizových opatření tak časté, proto usnesení zabývajících se zrušením krizových opatření bylo pouze 7, zrušení balíčku mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví (ne všech) bylo provedeno pomocí jednoho usnesení vlády. Naopak vyhlášení mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví z celkového počtu zabralo 34 z nich. Vyhlášení a prodlužování nouzového stavu se týkalo celkem 5 usnesení vlády.

V této fázi řešení kovidové krizové situace došlo ze strany vlády k zásadní změně Statutu ÚKŠ v tom smyslu, že předsedou ÚKŠ jmenuje předseda vlády podle charakteru situace některého z členů vlády nebo členů ÚKŠ. Do této doby jmenoval premiér podle situace předsedou ÚKŠ buď ministra obrany (v případě vojenského ohrožení), nebo ministra vnitra (v případě ostatních „nevojenských“ hrozeb). Tato změna se později ukázala jako nefunkční. Dále se rozšířil počet členů ÚKŠ z 18 na 22. [26]

5.2.2 2. fáze = říjen 2020–duben 2021

V letních měsících roku 2020 byla situace stabilní a život populace se vrátil do relativně běžného stavu. S cestováním byly lehké komplikace, z důvodu rozdílných pravidel jednotlivých zemí. Bylo nutné si před cestou do zahraničí zjistit podmínky pro vstup do dané země.

V srpnu 2020 se situace začíná zhoršovat. Poprvé byla překonána hranice 500 nově nakažených za jediný den. O několik dní později, konkrétně 8. září, byla překročena denní hranice 1000 nově potvrzených případů (bylo to 1164 případů). Do platnosti vstupují opět mimořádná opatření vydávaná Ministerstvem zdravotnictví. Jedná se především o povinnost nosit roušky ve vnitřních prostorách budov. Pro ulehčení situace pomáhá Česká pošta, která roznáší občanům nad 60 let zásilku s rouškami a respirátorem. Vedle seniorů obdrželi zásilku dále osoby s plným invalidním důchodem a osoby zdravotně postižené. O této formě pomoci rozhodla vláda v polovině září. Dne 21. září se znovu aktivuje ÚKŠ, kterému předsedá tehdejší vicepremiér a ministr vnitra Jan Hamáček (viz. Obrázek 7). Úkolem ÚKŠ bylo koordinování složek IZS v boji proti koronaviru. Dále činil kroky, které napomáhaly zabránit šíření nákazy mezi seniory a odlehčit zdravotnickému systému. [69] [71]

Obrázek 7 Zasedání ÚKŠ dne 21.9.2020 [77]

Na jednání vlády 30.9.2020 byla přijata dvě usnesení. Vzhledem k nepříznivému vývoji situace bylo nutné opět vyhlásit nouzový stav, pro možnost aplikace celoplošných krizových opatření. Vláda tak učinila svým usnesením č. 957. Nouzový stav byl vyhlášen na dobu od 5.října 2020 do 3.11.2020 (30 dnů). Spolu s vyhlášením nouzového stavu bylo přijato první krizové opatření, vztahující se tomuto nouzovému stavu. [75]

Narižovaná krizová opatření dle krizového zákona v druhé fázi řešení krizové situace:

- zákaz pohybu a pobytu na veřejnosti bez osobních ochranných prostředků včetně improvizovaných;
- omezení počtu osob na hromadných akcích, jak ve uvnitř, tak venku;
- omezení volného pohybu osob;
- zákaz kulturních, sportovních a dalších akcí;
- uzavření bazénů, informačních center, sportovišť, tržnic;
- omezení maloobchodního prodeje zboží a prodeje služeb s výjimkami;
- zákaz prodeje ubytovacích služeb s výjimkami;
- omezení provozu restaurací a stravovacích zařízení s výjimkami;
- uzavření škol a školských zařízení všech typů s výjimkou mateřských škol;
- nařízení pracovní povinnosti studentům středních a vysokých škol vybraných oborů. [75]

Nejčastěji vyhlášené krizové opatření v této fázi bylo ustanovení § 6 odst. 1 písm. b), a to zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území. Toto opatření bylo uvedeno ve 100 usneseních vlády, která se týkala nařizování krizových opatření.

Další frekventovaná omezení byla dle ustanovení § 5 písm. b) až e), nejčastějším bylo opatření dle písmene c), a to omezení svobody pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací. Vyhlášeno bylo v součtu v 78 usneseních vlády. Specifická opatření, která byla použita v době trvání druhé fáze pouze jednou, jsou opatření dle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a), které opravňuje vládu k ukládání úkolů ostatním orgánům krizového řízení, řídit a kontrolovat jejich činnost a dále opatření dle ustanovení § 6 odst. 2 písm. f), a to nařízení přednostního zásobování. [75], [80]

Školy opět přechází na distanční výuku. Dne 16.10.2020 bylo zaznamenáno 11 104 nově nakažených. Dochází ke komunitnímu šíření nákazy. Doba trvání nouzového stavu byla vyhodnocena jako nedostatečná, vláda tedy požádala Poslaneckou sněmovnou o jeho prodloužení o dalších 30 dnů. Nouzový stav je prodloužen pouze do 20.11.2020 usnesením vlády č. 1108 (celková doba trvání 46 dní). Vláda v průběhu listopadu 2020 představuje „Protipandemický systém (PES)“, který má usnadnit přehlednost vyhlášených opatření. Tento systém je vázán na index rizika, jehož hodnota se kalkuluje dle několika parametrů vývoje aktuální situace. Opatření jsou definována pro pět stupňů, dle hodnoty indexu rizika. [75]

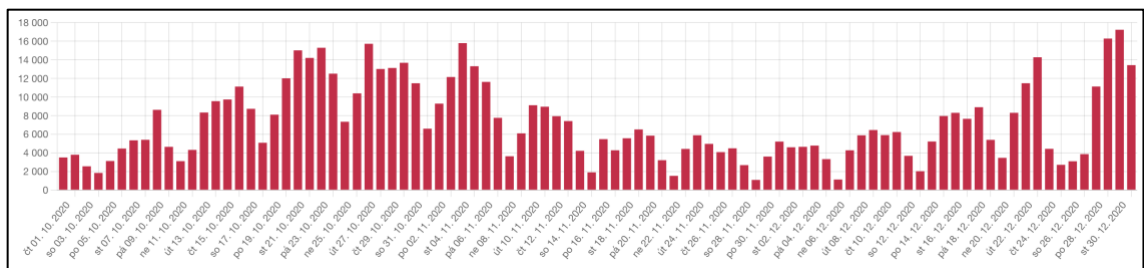
Pro každý kraj mohl být index rizika jiný, tudíž mohla platit rozdílná opatření, rozdělená na oblasti, např. školství, maloobchod, rekreační sporty a jiné. Aby bylo možné aplikovat systém protipandemických opatření PES, bylo zapotřebí mít stále v platnosti nouzový stav. Usnesení vlády č. 1195 tedy prodlužuje nouzový stav (opět se souhlasem Poslanecké sněmovny) do 12.12.2020. Všechna krizová opatření zůstávají nadále v platnosti, dochází pouze k několika dílčím změnám, např. zmírnění omezení volného pohybu osob, je umožněn venkovní prodej kaprů a vánočních stromků. O několik dní později, konkrétně 10.12.2020, se trvání nouzového stavu opět prodlužuje o dalších 10 dnů, tedy do 23.12.2020. Vláda prodloužení vydává svým usnesením č. 1294.

Všechna již přijatá krizová opatření zůstávají nadále v platnosti v rozsahu, v jakém byla přijata. Systém PES není úplně efektivní, je stále nutné upravovat nařízená krizová opatření vzhledem k aktuálnímu vývoji šíření nákazy. Vývoj není přívětivý, denní nárůsty nově nakažených před vánočními svátky prudce stouply spolu se zvýšeným počtem testovaných osob (viz. Obrázek 8 Obrázek 8 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří říjen–prosinec 2020 [68]). ČR se na konci roku 2020 nachází v nejvyšším stupni systému PES a počty nakažených neklesají. Na zasedání vlády 23.12.2020 bylo rozhodnuto o dalším prodloužení nouzového stavu, to proběhlo usnesením vlády č. 1373, kterým se prodloužil do 22.1.2021. Spolu s tímto usnesením, vydává vláda další usnesení, týkající se prodlužování a úprav jednotlivých krizových opatření. Opatření se týkají stále stejných oblastí. Nejvíce projednávanými oblastmi jsou školství (návrat všech žáků do škol) a omezení volného pohybu osob. Nouzový stav se znovu prodlužuje a to do 14.2.2021. Vláda tak učinila svým usnesením č. 55, všechna nařízená krizová opatření zůstávají v platnosti v plném rozsahu. Stav končí po uplynutí doby, na kterou byl vyhlášen. Toto je v pořadí páté prodloužení stavu trvajících od 5.10.2020, tedy 132 dní. Na tomto místě je nezbytné zmínit, že četnost prodlužování vyhlášeného nouzového stavu vyplývala ze skutečnosti, že poslanci tehdejší opozice nereflektovali požadavek vlády na prodloužení nouzového stavu o dalších 30 dnů, odhlasováno bylo vždy prodloužení o 10 nebo 14 dnů. [75], [79]

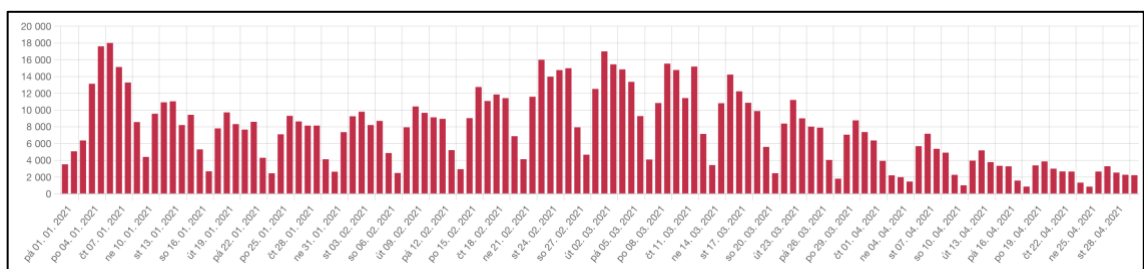
Hned na jednání vlády 14.2.2021 se vláda shodne na vyhlášení nového nouzového stavu. Vyhlášení se dožadovali hejtmani krajů, kteří ale neměli potřebné kompetence pro vydávání plošných krizových opatření. Nouzový stav byl vyhlášen usnesením vlády č. 125, s platností do 28.2.2021 tedy na 14 dní a bezprostředně navazoval na předešlý stav. Nařízená krizová opatření zůstala v platnosti, došlo pouze k dílčím úpravám a změnám. Zrušilo se například

omezení úředních hodin orgánů veřejné moci a správních orgánů.

Zároveň byla odsouhlasena ochranná opatření vydávaná Ministerstvem zdravotnictví. Situace se nelepšila a denní nárůst nakažených neklesal (viz. Obrázek 9). Vláda po mimořádném jednání dne 26.2.2021 vyhlásila svým usnesením č. 196 opět další nový nouzový stav na dobu 30 dní, tedy do 28.3.2021. Zpřísnila se některá krizová opatření, konkrétně volný pohyb osob, kdy bylo zakázáno opouštět okres či hl. m. Prahu dle trvalého bydliště. Po uplynutí doby, na kterou byl nouzový stav vyhlášen, byl po souhlasu Poslanecké sněmovny prodloužen usnesením vlády č. 314 do 11.4.2021. Třetí nouzový stav v této fázi řešení krizové situace celkem trval 44 dnů. [80]

Obrázek 8 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří říjen–prosinec 2020 [68]

Obrázek 9 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří leden–duben 2021 [68]

V této fázi trvání covidové pandemie bylo pro její řešení vyhlášeno v součtu 385 usnesení vlády. Usneseních zabývajících se nařízením, prodloužením či změnou krizových opatření bylo vyhlášeno 118. Mimořádná či ochranná opatření z resortu Ministerstva zdravotnictví byla uvedena v 54 z celkového počtu. Žádosti o prodloužení, vyhlášení a samotné prodloužení nouzového stavu

bylo obsaženo v 17 z nich. Početnou skupinu tvořily také návrhy zákonů či nařízení vlády.[75], [80]

Je třeba doplnit ještě informaci o tom, že ještě před započítáním této fáze řešení krizové situace došlo k další úpravě Statutu ÚKŠ. Jednalo se o změnu odborných pracovních skupin, vytvářených při ÚKŠ. Nově byly vytvořeny tyto skupiny:

- pracovní skupina pro koordinaci krajů;
- pracovní skupina pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji (nákupy);
- pracovní skupina pro distribuci (logistiku) věcných zdrojů.

Tato změna, schválená usnesením vlády ze dne 21. září 2020 č. 954 se ukázala jako nezbytná pro koordinaci nákupů zejména osobních ochranných prostředků a dalšího materiálu a jeho distribuce do krajů. [26]

5.2.3 3. fáze = listopad–prosinec 2021

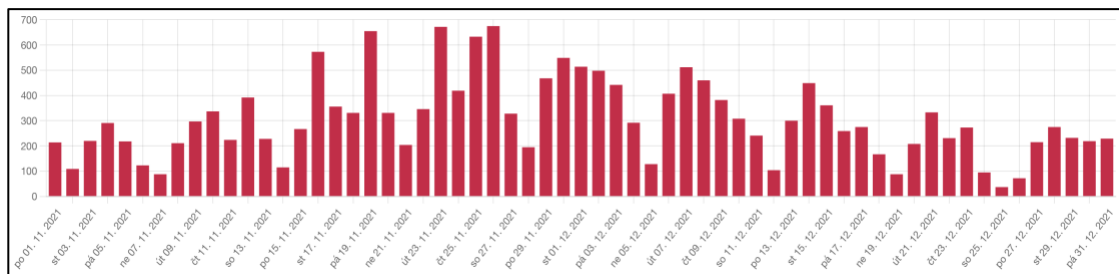
V tomto období byl naposledy vyhlášen nouzový stav vládou Andreje Babiše, a to usnesením vlády č. 1065, ze dne 25.11.2021, na dobu 30 dnů (viz. Příloha 15). Po uplynutí této doby nebyl již nouzový stav prodlužován, mimo jiné i proto, že na základě výsledku voleb do Poslanecké sněmovny v září 2021 byla v prosinci jmenována nová vláda v čele s premiérem Petrem Fialou. Tato vláda už další prodloužení nouzového stavu nenavrhovala, ani další krizový stav nevyhlašovala, pouze svým usnesením č. 1191 ze dne 22. prosince 2021 změnila jedno z krizových opatření nařízených ještě předcházející vládou, které se týkalo omezení prodejní doby v maloobchodech. Jednalo se tedy o poslední vyhlášený nouzový stav v souvislosti s řešením kovidové pandemie. [80]

Některá krizová opatření, nařízená usnesením vlády č. 1066, ze dne 25.11.2021:

- zákaz přítomnosti veřejnosti na diskotékách, hernách, tanečních a herních klubech od 22:00 do 4:59;
- zákaz provozování adventních a vánočních trhů a prodej na nich;
- omezení v maloobchodním prodeji – 1 zákazník na 10 m², vzdálenost mezi zákazníky nebyla menší než 1,5 m, umístit dezinfekční prostředky;
- omezení pro provozovny stravovacích zařízení;
- omezení krátkodobých a rekreačních služeb, lázeňské péče;
- omezení pro používání sportovišť ve vnitřních prostorách, vnitřních koupališť (tělocvičny, hřiště);
- omezení při konání koncertů či jiných hudebních, divadelních, filmových a jiných uměleckých akcí – maximálně 1000 osob;
- omezení soukromých akcí – maximálně 100 osob;
- omezení práva pokojně se shromažďovat;
- povolení vstupu do některých vnitřních prostor pouze osobám s negativním RT-PCR testem, ne starším než 72 hodin, nebo osobám s očkováním, nebo osobám, u kterých od prodělání SARS Cov-2 neuplynulo více jak 180 dní.

Další krizová opatření v této fázi se týkala zamezení šíření nové mutace koronaviru pocházející z jižní Afriky a systému sociálních dávek. Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví se týkala testování zaměstnanců a povinnosti nošení respirátorů. [80]

Nouzový stav skončil po uplynutí doby, na kterou byl vyhlášen, tedy po 30 dnech. Denní nárůst nakažených osob oproti druhé fázi výrazně klesl (viz. Obrázek 1), stejně tak počet testovaných osob.

Obrázek 10 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří v 3.fázi [68]

Po dobu trvání třetí fáze bylo vyhlášeno 47 usnesení vlády zabývajících se řešením krizové situace – covidové pandemie. Z celkového počtu se 23 z nich týkalo mimořádných či ochranných opatření Ministerstva zdravotnictví. Nejčastěji se jednalo o změny již vyhlášených opatření. Krizová opatření byla obsažena v 6 z celkového počtu, stejný počet zaobíraly návrhy zákonů či nařízení vlády. [80]

Řešení vzniklé krizové situace nebylo pouze o práci vlády ale také ministerstev a jiných ÚSÚ. Každý resort měl povinnost přijmout opatření v rámci své působnosti. Důležitou roli sehrávala Správa státních hmotných rezerv, která napomáhala se situací ve více oblastech. Například do nemocnic po celé republice rozvezla pře 1300 lůžek, plicní ventilátory a jiné pomůcky, které napomohly navýšit kapacity nemocnic. Dále zajišťovala dostatečné množství ochranných pomůcek. Státní hmotné rezervy byly tvořeny v řádech desetitisíců kusů, kdežto najednou jich byly potřeba miliony. Jednalo se o respirátory FFP2, rukavice, ústenky nebo ochranné štíty a v neposlední řadě také antigenní testy. Distribuci těchto pomůcek po republice zajišťovali příslušníci HZS ČR (viz Obrázek 1). [81]

Složky IZS v době covidu plnily kromě svých běžných úkolů také nestandardní úkoly plynoucí z rozhodnutí ÚKŠ či jiných řídicích orgánů. Příslušníci HZS ČR stavěli odběrová místa u nemocnic, prováděli dekontaminaci osob a techniky. Významnou roli sehrávala krajská operační střediska, která čelila náporu volajících s dotazy, jak se chovat v určitých situacích souvisejících s nákazou koronaviru a také napomáhala s trasováním. [82]

Obrázek 11 Příslušníci HZS ČR při distribuci ochranných pomůcek [81]

Z orgánů ochrany veřejného zdraví stojí za zmínku činnost krajských hygienických stanic. Odbor protiepidemiologický a také odbor pro hygienu dětí a mládeže nebyly dostatečně personálně vybaveny, a proto se většina pracovníků na stanicích zabývala právě kovidovou pandemií, i když tato činnost nespádala do náplně jejich pracovní činnosti. Stanice prováděly šetření nemocných a následné trasování pro izolaci jedinců, dále dohledávaly rizikové kontakty. S touto problematikou měla pomoci automatizace sebetrasování a vytvoření celostátního call centra přímo pro trasování. Krajské hygienické stanice se pak zaměřovaly na nařizování protiepidemiologických opatření v ohniscích nákazy, vydávání a ukončování pracovních neschopností pro fyzické osoby. V pozdější fázi vývoje pandemie nařizovaly závazná stanoviska pro odběrová a očkovací místa a prováděly kontroly dodržování nařízených opatření. [82]

Celou situaci komplikoval i fakt, že krizová opatření uvedená v krizovém zákoně byla navržena pro řešení standardních krizových situací, zejména těch přírodních – povodně, vichřice, sesuvy půdy a podobně. Pandemie covidu vyžadovala opatření velmi specifická. Z tohoto důvodu bylo nutné opatření velmi podrobně popsat a vymezovat. S cílem možnosti řešení pandemie bez vyhlášení nouzového stavu byl přijat časově omezený pandemický zákon, nabytím jehož účinnosti byl pro celé území ČR vyhlášen stav pandemické pohotovosti a zrušen byl Poslaneckou sněmovnou na návrh vlády ke dni 5.5.2022. Pandemický zákon poskytl právní rámec pro řešení kovidové situace, rozšířil pravomoci vlády a Ministerstva zdravotnictví k nařizování mimořádných opatření. Většina ustanovení pandemického zákona pozbyla platnosti 30.11.2022, v platnosti zůstala pouze ustanovení, která řeší přestupky, náhrady škod, soudní přezkum mimořádných opatření, použití trestních předpisů během stavu pandemické pohotovosti a změny souvisejících právních předpisů. [35]

Také v průběhu této fáze řešení kovidové krizové situace došlo ke změně statutu ÚKŠ, která se opět týkala odborných pracovních skupin zřízených při ÚKŠ – nově byla vytvořena ještě čtvrtá pracovní skupina – centrální řídicí tým Ministerstva zdravotnictví. [26]

5.3 Komparace výsledků a závěrů předchozích kapitol

V této části diplomové práce je provedena komparace vládou vyhlášených nouzových stavů dle předem určených kritérií, v návaznosti na výsledky analýz provedených v kapitolách 5.1 a 5.2. Kapitola je rozdělena do tří částí – komparace parametrů vyhlášených nouzových stavů, komparace nařízení omezení práv a svobod a komparace nařízených krizových opatření.

5.3.1 Komparace – parametry vyhlášených nouzových stavů

Pro komparaci parametrů vyhlášených nouzových stavů byla stanovena následující kritéria:

- forma vyhlášení,
- na jak dlouho byl vyhlášen,
- pro jaké území byl vyhlášen,
- kolikrát byl prodlužován,
- celková doba trvání,
- způsob ukončení,
- počet nařízených krizových opatření,
- počet nařízených omezení práv a svobod,
- počet přijatých souvisejících usnesení vlády.

Výsledek komparace stanovených kritérií ve vztahu k vládou vyhlášeným krizovým stavům je uveden v Tabulce 1.

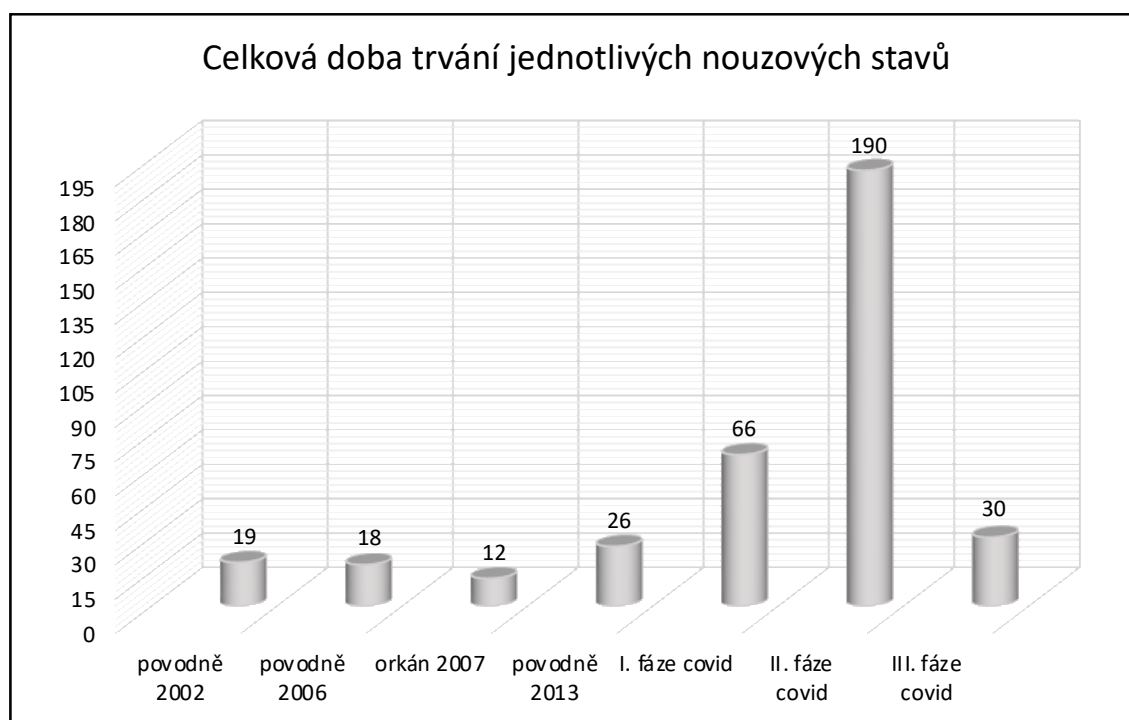
Tabulka 1 Komparace parametrů vyhlášených nouzových stavů [vlastní]

kritéria	2002-2017				2020-2021			poznámky
	povodně 2002	povodně 2006	orkán 2007	povodně 2013	I. fáze covid	II. fáze covid	III. fáze covid	
forma vyhlášení	rozhodnutí předsedy vlády	rozhodnutí vlády	rozhodnutí vlády	rozhodnutí vlády	usnesení vlády	usnesení vlády	usnesení vlády	
na jak dlouho vyhlášen	10 dnů	19 dnů	12 dnů	do odvolání	30 dnů	30 dnů	30 dnů	
pro jaké území	6 krajů	7 krajů	5 krajů + 7 okresů	7 krajů	celá ČR	celá ČR	celá ČR	
kolikrát prodlužován	1x	1x	nebyl	nebyl	2x	6x	nebyl	ve II. fázi vyhlášen tříkrát
celková doba trvání	19 dnů	18 dnů	12 dnů	26 dnů	66 dnů	190 dnů	30 dnů	Obrázek 12
způsob ukončení	uplynutím doby	uplynutím doby	uplynutím doby	rozhodnutím vlády	uplynutím doby	uplynutím doby	uplynutím doby	
počet nařízených krizových opatření	6	5	2	8	7	5	3	
počet nařízených omezení práv a svobod	5	5	2	6	3	4	3	
počet přijatých usnesení vlády	31	5	2	26	269	385	47	Obrázek 13

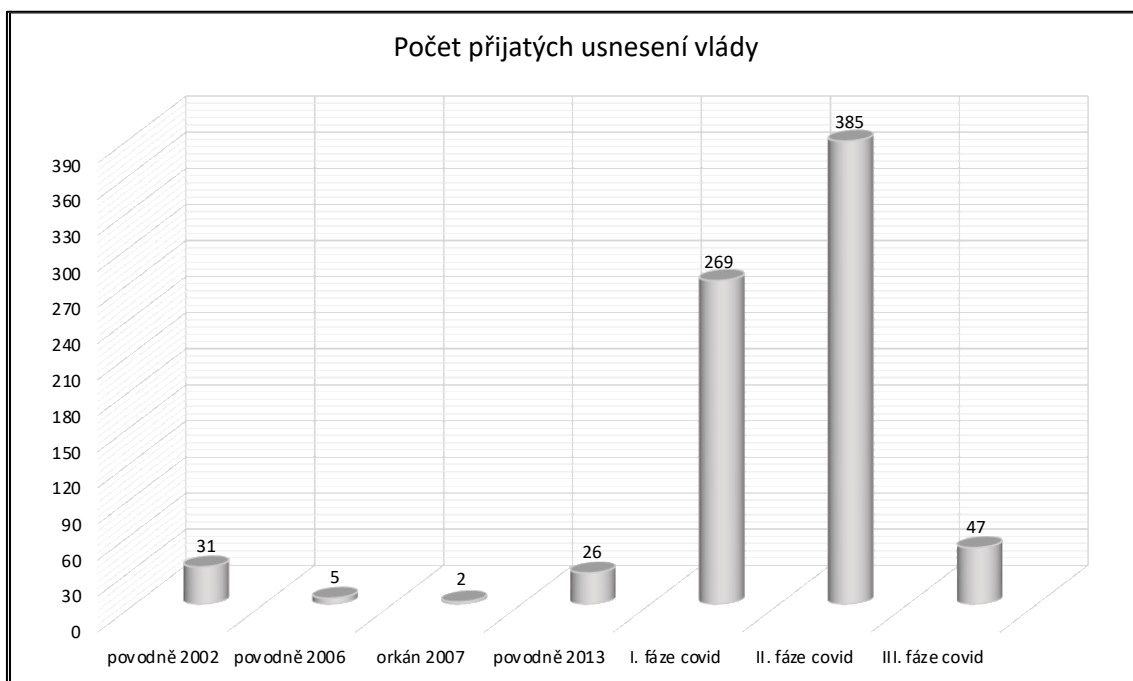
Při druhé fázi pandemie byl nouzový stav vyhlášen celkem třikrát. První nouzový stav, vyhlášený 5.10.2020, byl pětkrát po sobě prodlužován. Druhý nouzový stav, vyhlášený vládou na základě žádosti hejtmanů krajů dne 14.2.2021, nebyl prodlužován a třetí, vyhlášený 26.2.2021 byl prodloužen jedenkrát. V součtu se tedy v době trvání druhé fáze prodloužení vyhlášeného nouzového stavu opakovalo šestkrát.

Na Obrázek 12 je znázorněn graf s porovnáním celkové doby trvání jednotlivých krizových stavů, včetně jejich prodlužování.

Na Obrázek 13 je znázorněn graf s porovnáním celkového počtu usnesení vlády, přijatých v souvislosti s řešením vzniklých krizových situací.

Obrázek 12 Celková doba trvání jednotlivých nouzových stavů [vlastní]

Obrázek 13 Počet přijatých usnesení vlády [vlastní]

5.3.2 Komparace – nařízená omezení práv a svobod

Jako kritéria pro komparaci vládou nařízených omezení práv a svobod byla použita jednotlivá ustanovení dle § 5 krizového zákona písm. a) až f), a to konkrétně:

- omezení práva na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví;
- omezení vlastnického a užívacího práva právnických a fyzických osob k majetku, pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které jsou ohroženy krizovou situací, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada;
- omezení svobody pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací;

- omezení práva pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací;
- omezení práva provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění;
- omezení práva na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění záchranných a likvidačních prací. [37]

Výsledek komparace vládou nařízených omezení práv a svobod právnických a fyzických osob (stanovených kritérií) ve vztahu k vyhlášeným krizovým stavům je uveden v Tabulce 2.

Tabulka 2 Komparace nařízených omezení práv a svobod [vlastní]

kritéria	2002-2017				2020-2021			poznámky
	povodně 2002	povodně 2006	orkán 2007	povodně 2013	I. fáze covid	II. fáze covid	III. fáze covid	
nedotknutelnost osoby a obydlí	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	
vlastnické a užívací právo	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	opakovaně, upřesňováno	NE	
svoboda pohybu a pobytu	ANO	ANIO	NE	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	
právo pokojně se shromažďovat	NE	NE	NE	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	ANO	
právo provozovat podnikatelskou činnost	ANO	ANO	ANO	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	ANO	
právo na stávku	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	

5.3.3 Komparace – nařízená krizová opatření

Jako kritéria pro komparaci vládou nařízených krizových opatření byla použita ustanovení dle § 6 odst. 1 a 2 krizového zákona, a to konkrétně:

- nařízení evakuace osob a majetku z vymezeného území;
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území;
- ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky;
- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace;
- nařízení povinného hlášení přechodné změny pobytu osob, kterou se rozumí opuštění místa trvalého pobytu osoby, k němuž je hlášena v místě, ze kterého byla organizovaně evakuována nebo které o své vůli opustila z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví, pokud tato změna pobytu bude delší než 3 dny;
- přijmutí opatření k ochraně státních hranic, k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti, v oblasti nebezpečných chemických látek a přípravků, jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření;
- nařízení přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice nebo vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici;
- nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany k provádění krizových opatření;
- vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce;

- přednostní zásobování
 - dětských, zdravotnických nebo sociálních zařízení,
 - ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a složek IZS, pokud se podílejí na plnění krizových opatření,
 - prvku kritické infrastruktury, a to v nezbytném rozsahu,
- zabezpečení náhradního způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče), kterými se rozumí dávky nemocenského pojištění, důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče, a o jejich výplatě. [37]

Výsledek komparace vládou nařízených krizových opatření (stanovených kritérií) ve vztahu k vyhlášeným krizovým stavům je uveden v Tabulce 3.

Tabulka 3 Komparace nařízených krizových opatření [vlastní]

kritéria	2002-2017				2020-2021			poznámky
	povodně 2022	povodně 2006	orkán 2007	povodně 2013	I. fáze covid	II. fáze covid	III. fáze covid	
evakuace osob a majetku	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	
zákaz vstupu, pobytu a pohybu	ANO	ANO	ANO	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	
ukládání pracovní povinnosti	ANO	ANO	NE	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	ANO	
provádění staveb, stavebních prací	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	
hlášení přechodné změny pobytu	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	
opatření k ochraně státních hranic	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	
přemístění osob ve vazbě a věznicích	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	
nasazení vojáků v činné službě	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	
vykonávání péče o děti a mládež	NE	NE	NE	ANO	opakovaně, upřesňováno	opakovaně, upřesňováno	NE	
přednostní zásobování	NE	NE	NE	ANO	opakovaně, upřesňováno	ANO	NE	
rozhodování o dávkách soc. péče	NE	NE	NE	ANO	ANO	opakovaně, upřesňováno	ANO	

5.4 Dílčí závěry a vyhodnocení hypotéz

Z provedených analýz vyplývá že se, s ohledem na dokument Analýza hrozeb pro ČR, jednalo o typově různé krizové situace. Všechny zkoumané nouzové stavy byly vládou vyhlášeny z důsledku naturogenních hrozeb, v letech 2002 – 2017 to byly hrozby abiotické, v gesci Ministerstva životního prostředí a spolugesci Ministerstva vnitra. V případě epidemie SARS CoV-2 se jednalo o hrozbu biotickou v gesci Ministerstva zdravotnictví. Řešení krizových situací v letech 2002-2017 bylo vykonáváno běžnou činností dotčených orgánů krizového řízení, tedy vlády ČR, dotčených ministerstev a jiných ÚSÚ, hejtmanů krajů, krajských úřadů, HZS krajů, starostů a obecních úřadů ORP a dotčených obcí. Pokud jde o činnost složek IZS, převažovalo působení sil a prostředků HZS ČR, případně Armády ČR. Celkově se jednalo o standartní postupy jak základních, tak ostatních složek IZS. Naopak řešení covidové situace zasáhlo velmi významně především resort zdravotnictví, na plnění úkolů se kromě základních složek IZS podílely z ostatních složek zejména orgány ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice) a dále určené síly a prostředky Armády ČR, které plnily úkoly, pro ně velmi netypické. Zároveň byla velmi netypická četnost jednání vlády, zasedání BRS a ÚKŠ.

Specifikum aplikované poprvé až při covidové pandemii, byla forma vyhlášení nouzového stavu, a to usnesením vlády s tím, že jednotlivá krizová opatření byla nařizována, upřesňována nebo ukončována samostatnými usneseními vlády. V případě krizových situací do roku 2017 byly nouzové stavy vyhlášeny (ukončeny) rozhodnutím vlády (případně rozhodnutím předsedy vlády), a následně formálně uvedeny v usnesení vlády bez potřebných náležitostí a podrobností. Při povodních či orgánu byly vyhlášeny nouzové stavy pouze pro část území ČR, kdežto nouzové stavy z důvodu nákazy covid-19, byly vždy vyhlášeny pro celé území ČR.

Při porovnání doby, na kterou byly nouzové stavy vyhlášeny, je zřejmé, že u „standartních“ krizových situací se očekávalo jejich vyřešení v kratší době, než je maximální doba, na kterou lze nouzový stav vyhlásit. I v případech prodloužení nouzového stavu při povodních v letech 2002 a 2006 nepřesáhla celková doba jejich trvání 30 dnů. Prvotní nouzové stavy vyhlášené v jednotlivých fázích, byly rovnou vyhlášeny na maximálních 30 dnů. Celkově lze konstatovat, že krizové situace typu povodně nebo orkán po provedení záchranných a likvidačních prací odezněly. Kdežto onemocnění covid-19, je něco, s čím se společnost musí vypořádat na takové úrovni, že možnost jeho nákazy nenaruší běžné životy, stejně tak jako možnost nákazy chřipkou či angínou. Doba trvání nouzových stavů a jejich prodlužování bylo závislé na aktuálním vývoji situace. V případě druhé covidové fáze, jednotlivé nouzové stavy na sebe přímo navazovaly a celková doba, při které se celá ČR nacházela v nouzovém stavu, dosáhla 190 dnů.

Z analýzy nouzových stavů v letech 2002-2013 je konstatovat, že tyto krizové situace bylo možné řešit v rámci krizových opatření, která nebylo nutné ve většině případů konkretizovat. Opatření obsáhla přesně oblasti, na které byla určena – řešení „standartních“ krizových situací. Naopak u covidových opatřeních toto byl velký problém. Krizová opatření uvedená v krizovém zákoně, nebyla pro tuto situaci dostačující. Na řešení situace, takového charakteru nebyla krizová legislativa příslušně vybavena. Tento problém měl napomoci vyřešit časově omezený pandemický zákon. Z tohoto vyplývá, že krizový zákon bude nutné v blízké budoucnosti novelizovat, především pak ustanovení § 6. Z průběhu řešení covidových a „standartních“ krizových situací je jasné, že s řešením těchto standartních jsou již bohaté zkušenosti. To se o covidové situace říci nedá. Zde bylo nutné vymyslet, jak aplikovat krizová opatření na aktuální situaci a vymyslet nová řešení. Řešení, která budou fungovat a zároveň budou v souladu s krizovou legislativou.

Ne vždy opatření byla zvolena správně, a proto je bylo nutné často upřesňovat, zejména v závislosti na vývoji aktuální situace. Důsledkem toho byl značný počet přijatých usnesení vlády.

Dalším aspektem, který se do určité míry vymykal standardním postupům byla skutečnost, že v průběhu řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie koronaviru SARS CoV-2 byl celkem třikrát měněn Statut ÚKŠ, jednom případě zjevně účelově, neboť tehdejší premiér Andrej Babiš neměl zájem na tom, aby se předsedou ÚKŠ stal jeho koaliční partner, tehdejší první místopředseda vlády a ministr vnitra a předseda ČSSD Jan Hamáček. Díky této změně stál v čele ÚKŠ pro určitou dobu ministr zdravotnictví Roman Prymula. Toto řešení však v praxi přineslo problémy, zejména proto, že podle článku 9 statutu aktivuje pracoviště ÚKŠ to ministerstvo, v němž působí předseda ÚKŠ a v rámci Ministerstva zdravotnictví nikdy nebylo pracoviště ÚKŠ zřízeno (pracoviště ÚKŠ včetně požadovaného vybavení bylo a je zřízeno v rámci Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany). Podle stejného článku musí také pracovat sekretariát ÚKŠ, který zajišťuje organizační přípravu a materiální vybavení pracoviště ÚKŠ. Podle Statutu ÚKŠ plní úlohu sekretariátu ÚKŠ pověřený útvar ministerstva, v němž působí předseda ÚKŠ. Proto při realizaci tohoto opatření vyvstal problém, neboť v rámci Ministerstva zdravotnictví nebyly vytvořeny personální podmínky pro vznik sekretariátu ÚKŠ (toto bylo vždy realizováno v působnosti Ministerstva vnitra nebo Ministerstva obrany). Nabízí se otázka, zda některá ustanovení Statutu ÚKŠ nezakotvit do příslušných právních předpisů.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že **Hypotéza 1** – Krizová situace vzniklá v důsledku epidemie SARS CoV-2 má zásadně odlišný charakter v porovnání s dříve vzniklými krizovými situacemi – **byla potvrzena**.

Naproti tomu **Hypotéza 2** – Tento typ krizové situace nevyžaduje novelizaci tzv. krizové legislativy – **byla vyvrácena**.

5.5 Návrhy opatření

Na základě provedených analýz a komparací jsou v této kapitole navržena možná opatření, která by v případě jejich realizace mohla vést ke zlepšení podmínek pro řešení vzniklých krizových situací. Návrh opatření vychází z praktických zkušeností, které byly ve většinou veřejně publikovány a komentovány, ať již laickou, nebo odbornou veřejností. Návrh opatření je podle jejich charakteru rozdělen do tří skupin – opatření v oblasti úpravy souvisejících právních předpisů, opatření v oblasti revize zpracovaných dokumentů a opatření v oblasti materiálního zabezpečení.

5.5.1 Úprava souvisejících právních předpisů

A) Změna ústavního zákona o bezpečnosti ČR

Zvážit změnu čl. 6 odst. 2 ústavního zákona (nebo doplnit nový odstavec) v tom smyslu, aby za určité situace (podmínek), kdy lze předpokládat trvání krizové situace po dobu delší, než 30 dnů, měla vláda možnost vyhlásit nouzový stav až na 60 dnů a teprve po uplynutí této doby by žádala o souhlas Poslanecké sněmovny s případným dalším prodloužením.

B) Změna krizového zákona

Zvážit změnu (doplnění) ustanovení § 6 zákona, tedy upravit možná krizová opatření v působnosti vlády při vzniku krizové situace v důsledku pandemie – hromadné nákazy osob v tomto rozsahu (návrh opatření vychází zejména z již neplatného pandemického zákona):

- omezit veřejnou dopravu nebo stanovit podmínky jejího provozování;
- omezit činnost obchodních nebo výrobních provozoven nebo provozu obchodního centra, nebo stanovit podmínky pro jejich provoz;
- omezit provoz zařízení a služeb nebo provozování živnosti, při níž je porušována integrita kůže, nebo stanovit podmínky jejich provozování nebo poskytování;

- omezit provozování přírodního nebo umělého koupaliště nebo sauny nebo stanovit podmínky pro jejich provoz;
- zakázat nebo omezit konání veřejných nebo soukromých akcí, při nichž dochází ke kumulaci osob na jednom místě, nebo stanovit podmínky pro jejich konání (např. stanovit maximální počet osob, které se jich mohou účastnit);
- omezit výuku nebo jiný provoz na školách všech typů nebo stanovit podmínky pro výuku nebo jiný provoz těchto škol;
- nařídit poskytovatelům zdravotních služeb vyčlenit věcné, technické nebo personální kapacity ve zdravotnických zařízeních;
- zakázat nebo omezit nebo stanovit podmínky návštěv ve zdravotnických zařízeních, zařízeních sociálních služeb nebo ve věznicích;
- nařídit používání ochranných, mycích, čisticích nebo dezinfekčních prostředků;
- omezit provoz vybraných prvků kritické infrastruktury nebo stanovit podmínky pro jejich provoz;
- nařídit testování zaměstnanců a jiných pracovníků na přítomnost sledované nákazy.

Zvážit změnu ustanovení § 24a v tom smyslu, že předsedou ÚKŠ jmenuje předseda vlády podle situace buď ministra vnitra, nebo ministra obrany.

C) Změna nařízení vlády č. 462/200 Sb.

Zvážit doplnění ustanovení § 6 tohoto nařízení vlády v tom smyslu, že BRK projednává a posuzuje také pandemický plán kraje.

Zvážit doplnění ustanovení § 7 tohoto nařízení vlády v tom smyslu, že hejtman kraje jmenuje členem BRK ředitele krajské hygienické stanice.

Zvážit doplnění nového ustanovení tohoto nařízení vlády, v němž taxativně stanovit složení ÚKŠ (uvést konkrétní členy podle stávajícího znění Statutu ÚKŠ).

D) Změna zákona o ochraně veřejného zdraví

Zvážit doplnění nového ustanovení, v němž upravit pravomoc Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vyhlásit za přesně stanovených podmínek pro území ČR stav pandemické pohotovosti.

5.5.2 Revize zpracovaných dokumentů

Zvážit aktualizaci dokumentů zpracovaných na úrovni orgánů krizového řízení s celostátní působností, zejména zapracovat opatření a praktické zkušenosti z řešení tohoto typu krizové situace:

- Pandemický plán České republiky;
- Krizový plán Ministerstva zdravotnictví;
- Typový plán pandemie – hromadné nákazy osob.

V návaznosti na to provést aktualizaci dokumentů zpracovaných na úrovni kraje a ORP:

- analýza hrozeb na úrovni kraje (pokud nebyla pro území kraje identifikována hrozba pandemie);
- krizový plán kraje;
- pandemický plán kraje;
- krizové plány ORP.

5.5.3 Materiální zabezpečení

Zvážit vytvoření dostatečné zásoby osobních ochranných prostředků (respirátory, ochranné roušky, jednorázové ochranné obleky) pro zasahující složky, zdravotnická a sociální zařízení i obyvatelstvo ve státních hmotných rezervách (při stanovení dostatečného počtu vycházet ze skutečné spotřeby těchto ochranných prostředků v průběhu řešení krizové situace);

Zvážit vytvoření dostatečné zásoby léčiv a dalšího zdravotního materiálu (testovací sady apod.) ve státních hmotných rezervách;

Zvážit pořízení dalších souprav materiálu (stany, přístřešky, osobní ochranné prostředky, náhradní zdroje el. energie, ohřívací technika) pro činnost mobilních odběrových stanovišť (tyto soupravy pořídit do vlastnictví HZS krajů nebo do pohotovostních zásob v rámci státních hmotných rezerv).

6 DISKUZE

V této kapitole jsou shrnuty výsledky z praktické části a dále jsou zde zohledněny další skutečnosti, které souvisejí s řešenou problematikou této diplomové práce.

Výsledky provedených analýz a jejich komparace jednoznačně ukazují, že řešení krizové situace vzniklé v důsledku epidemie koronaviru SARS CoV-2 s sebou neslo mnoho specifik. Nejednalo se o krizovou situaci, kterou by bylo možné vyřešit v rozmezí několika dnů, maximálně měsíce, jako tomu bylo v případě předchozích krizových situací. Mezi nejvýznamnější aspekty patří celková doba trvání, počet prodloužení a opětovné vyhlášení nouzového stavu vládou ČR. Pro obyvatelstvo nebyl možná v některých fázích zcela zřejmé, od kdy nouzový stav platí a kdy končí. Většinou se informování veřejnosti realizovalo na tiskových konferencích po zasedání vlády, totéž platilo o nařízených krizových opatření, kdy situace byla někdy ještě více nepřehledná. Bylo to především z toho důvodu, že četnost nařízených a dále upřesňovaných krizových opatření byla enormní. Téměř každé krizové opatření potřebovalo komentář nebo „překlad“ do jazyka srozumitelného pro obyvatelstvo, tedy pro laickou veřejnost. Krizová opatření museli lidé zaimplementovat do svých každodenních životů, tudíž v této situaci sehrávala významnou roli média (hromadné sdělovací prostředky), jako zprostředkovatelé těchto informací. Nutno podotknout, že i média dělala chyby v interpretaci. Častokrát mylně zaměňovala pojmy z odborné terminologie, a to konkrétně stav nouze a nouzový stav, karanténa a izolace. Zároveň se v této době zvýšil počet dezinformačních kanálů. Jednalo se o dezinformační weby, řetězové e-maily a další, a v neposlední řadě došlo i na demonstrace proti vládním opatřením a restrikcím, organizované odpůrci kovidu. Mnoho z nich věřilo a možná stále věří, že nic takového jako kovid neexistuje.

Dále výsledky zkoumání poukázaly na možné nedostatky v právním řádu z hlediska krizového řízení, který se v tomto ohledu jeví jako nedostatečný a příliš orientovaný na „standartní“ krizové situace typu povodně, sesuvy půdy nebo extrémní vítr, tedy na hrozby ze skupiny naturogenních abiotických hrozeb.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 5.4, byly provedeny změny ve Statutu ÚKŠ, za dobu trvání nouzového stavu v době covidu hned několikrát. Do Statutu ÚKŠ byla v jedné fázi implementována ustanovení, týkající se pouze covidové situace. Ta byla potřeba následně zase upravit v návaznosti na zobecnění a možnosti aplikace na jiné situace. Poslední změna Statutu ÚKŠ byla provedena v únoru roku 2022 a od této doby je jeho znění stále v platnosti. V roce 2020 došlo celkem k třem aktualizacím Statutu ÚKŠ. První změna nastala v lednu, kde byl počet jeho členů upraven ze stávajících 17 na 18. Členem se stal také ředitel Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. [83], [84]

V březnu roku 2020 následovaly další změny. Byl upraven čl. 4 týkající se složení ÚKŠ, kde byl vyjmut odst. 1 s celkovým počtem jeho členů. Hlavní změna v této části se ale týkala jmenování předsedy ÚKŠ, kdy předseda vlády mohl nově na post předsedy ÚKŠ jmenovat některého z členů vlády nebo z členů ÚKŠ, a to podle charakteru vzniklé situace. Doposud mohl být předsedou ÚKŠ jmenován, opět podle charakteru vzniklé situace (nevojenské či vojenské ohrožení) pouze ministr vnitra, nebo ministr obrany. [84], [85]

Počet členů ÚKŠ se navýšil o další 3 členy, zastoupena byla všechna ministerstva určeným náměstkem ministra a mezi 8 funkcionářů se nově se zařadili hlavní hygienik, ředitel Státního zdravotního úřadu a vedoucí Úřadu vlády ČR. Naopak členy ÚKŠ nabylo předseda SÚJB, vedoucí sekretariátu BRS a vedoucí Kanceláře prezidenta republiky. ÚKŠ po schválení tohoto statutu měl variabilní počet členů, podle toho, kdo byl jmenován jeho předsedou. V závislosti

na změnu předsedy ÚKŠ, nastala také změna v čl. 5, kde předseda ÚKŠ si zvolí svého místopředsedu. [84], [85]

Dále se změny týkaly čl. 8, který pojednává o odborných pracovních skupinách a operačních centrech. Skupina pro koordinaci věcných zdrojů, měla jako vedoucího zaměstnance Správy státních hmotných rezerv, a po změně jej určoval předseda ÚKŠ, stejná změna nastala i u další pracovní skupiny. Dále pak podle odst. 6 písm. d) probíhaly informační a organizační vazby směrem k Úřadu vlády ČR na osobu vedoucího Úřadu vlády ČR. [84], [85]

Článek 9, který se zaobírá pracovištěm ÚKŠ doznal změny v odst. 1, v tom smyslu, že pracoviště aktivuje ministerstvo, v němž působí předseda ÚKŠ. Toto se v případě řešení covidu, v době, kdy byl předsedou ÚKŠ jmenován ministr zdravotnictví Roman Prymula, ukázalo jako problematické, neboť v resortu Ministerstva zdravotnictví nebyl k dispozici proškolený personál pro sekretariát ÚKŠ a nebylo zřízeno (patříčně vybaveno) pracoviště ÚKŠ. Stejná situace by nastala i v případě jiných resortů, výjimkou Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany, které tyto požadavky, vyplývající ze Statutu ÚKŠ, splňovaly. [85]

Třetí aktualizace Statutu ÚKŠ roce 2020 proběhla v měsíci září. Zásadní změna nastala hned v čl. 1, z něž byla vypuštěna část věty: „*a je zařazen do systému orgánů Bezpečnostní rady státu.*“ Tímto byl odstraněn rozpor s ustanovením § 24a krizového zákona, které stanoví, že ÚKŠ je pracovním orgánem vlády (nikoli BRS) pro řešení krizových situací. V čl. 2 o působnosti ÚKŠ, byl z hlediska řešení covidové situace přidán odst. 2. v tom znění, že v případě zdravotní hrozby bude veškerá zdravotní problematika a protiepidemická opatření a jejich komunikace ve vztahu k veřejnosti v kompetenci orgánů ochrany veřejného zdraví. V odstavci o předkládání návrhů ÚKŠ, již není zmínka o předkládání na schůzi

BRS, ale návrhy se přímo předkládají na schůzi vlády. Jeho celková působnost se již neváže na BRS ale přímo na vládu, tak je to upraveno v odst. 5. [85], [86]

Složení ÚKŠ také prošlo změnami, byl vyškrtnut náměstek ministra spravedlnosti a nově přidán zástupce Asociace krajů ČR. V čl. 6 přibyl odst. 2, který pojednává o spolupráci mezi členy ÚKŠ a Integrovaným centrálním řídicím týmem, zřízeným v rámci Rady pro zdravotní rizika. [85], [86]

Značné změny se dotkly i odborných pracovních skupin, neboť vznikly nové pracovní skupiny, a to konkrétně pracovní skupina pro koordinaci krajů a pracovní skupina pro distribuci (logistiku) věcných zdrojů. Skupina pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji (nákupy), zůstává beze změn. [85], [86]

V roce 2021 došlo ještě k dalším úpravám Statutu ÚKŠ, a to v měsíci prosinci, tedy tyto změny schválila již nová vláda premiéra Petra Fialy. Do čl. 2 byl přidán odst. 3, který se zabývá tím, jaké návrhy opatření ÚKŠ zpracovává. Je zde doplněn o návrhy opatření a koordinaci situace pro řešení covidu. [86]

Jmenování předsedy ÚKŠ, zůstalo ještě beze změny, změnil se výčet dalších členů, kdy byl opět doplněn náměstek ministra spravedlnosti. Celkový počet tedy činil 23 členů. Byl upraven čl. 6 odst. 2, kde se spolupráce již nevztahuje pouze na konkrétní orgány, ale je odstavec zobecněn na spolupráci mezi všemi členy ÚKŠ. [86]

Vzniká zde další, v pořadí čtvrtá pracovní skupina – centrální řídicí tým Ministerstva zdravotnictví. Žádné další změny nebyly v tomto Statutu aplikovány. [86]

Aktuálně platné znění Statutu ÚKŠ je z února 2022, a přineslo opět několik zásadních změn. Hned v čl. 2 byla rozšířena působnost ÚKŠ dle odst. 3, vztahující se nejen na covid ale i na další situace, na které ÚKŠ připravuje své

návrhy. Dále pak odst. 4 stanoví, že ÚKŠ předkládá návrhy na řešení vládě a také o nich informuje BRS na její nejbližší schůzi. [42], [86]

Velké změny nastaly v čl. 4 složení ÚKŠ. Vrátil se zpět odst. 1, s přesným počtem členů. Zároveň se vrátil původní možný scénář jmenování předsedy ÚKŠ, a to ministra obrany (v případě krizových situací dotýkajících se vnějšího vojenského ohrožení ČR, plnění spojeneckých závazků v zahraničí a účasti ozbrojených sil ČR v zahraničních operacích), nebo a ministra vnitra (v případě ostatních situací). Další novinkou je ustanovení, že předseda vlády se může účastnit zasedání ÚKŠ, a v tom případě se stává předsedou se všemi právy a povinnostmi s touto funkcí spojenými. Celkový počet členů ÚKŠ se ustálil na 26, rozšířen byl o předsedkyni Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a o vedoucího Kanceláře prezidenta republiky. Dále místopředsedu ÚKŠ určuje předseda ÚKŠ dle charakteru krizové situace bezprostředně po jeho aktivaci. Předseda nově informuje BRS o činnostech ÚKŠ. Z čl. 6 o povinnostech členů byl vypuštěn odst. 2 a do odst. 1, přidáno písmeno h), díky němuž mohou členové ÚKŠ předsedovi ÚKŠ navrhnout přizvání odborníků z oblasti působnosti své složky. [42], [86]

Odborné pracovní skupiny, zřizované při ÚKŠ jsou nyní uvedeny v samostatném článku, kdežto doposud byly spojovány s operačními centry. Pracovní skupiny se rozdělily na ty, které jsou aktivovány vždy, pokud je aktivován ÚKŠ a na ty, které mohou být aktivovány až na základě rozhodnutí předsedy ÚKŠ). Ve většině případů jejich vedoucího pracovníka určuje předseda ÚKŠ. Čl. 9 byl rozšířen o sekretariát ÚKŠ, který zajišťuje organizační přípravu jeho zasedání a dále zodpovědný za zpracování podkladových materiálů pro jednání a zápisů z jednání. Dále byla upravena doba prověřování dosažitelnosti jeho členů, ze stávajících dvou měsíců na tři. Pro úplnost byla

doplněna věta, že v případě, kdy je ÚKŠ aktivován se prověřování neprovádí. [42], [86]

Ve Statutu přibily čl. 11 a 12, kde čl. 11 pojednává o operačních centrech, která zajišťují pro ÚKŠ monitoring situace a informační podporu. Jsou zřízeny na Ministerstvu vnitra a Ministerstvu obrany. Čl. 12 se zabývá problematikou finančního zabezpečení ÚKŠ, kde ukládá povinnost Ministerstvům vnitra a obrany ve svých rozpočtových kapitolách uvolnit finanční prostředky na jeho činnost a materiálně-technické prostředky. [42]

Přestože předmětem této diplomové práce není analýza řešení krizové situace vzniklé v roce 2022 v důsledku migrační vlny velkého rozsahu (uprchlíci z Ukrajiny, kteří se rozhodli odejít ze země po agresi Ruské federace), stojí za zmínku porovnání postupu vlády Petra Fialy. Ta vyhlásila nouzový stav formou usnesení vlády, stejně jako tomu bylo při řešení kovidové krizové situace. Usnesením č. 147 ze dne 2. března 2022 byl nouzový stav vyhlášen na maximální dobu 30 dnů. Primárním účelem tohoto nouzového stavu, bylo flexibilněji a rychleji koordinovat pomoc uprchlíkům z Ukrajiny, a to ze strany vlády, krajů, obcí a dalších spolupracujících subjektů s cílem co nejrychleji uprchlíky před ruskou agresí zapojit do plnohodnotného života na území ČR. Nouzový stav měl zejména usnadnit přijímací proces pro vstup a následný pobyt na území republiky. [88], [89]

Krizová opatření byla nařizována samostatnými usneseními vlády (opět stejně jako při kovidových nouzových stavech). Jako první krizové opatření, přijaté samostatným usnesením, a to č. 148 z 2.března 2022, bylo opatření ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) krizového zákona (opatření k ochraně státních hranic). Umožňovalo příslušníkům Police ČR udělovat a vyznačovat státním občanům Ukrajiny, kteří splnili podmínky pro udělení zvláštního typu víza k pobytu na 90 dnů, vízový štítek s označením D/VS/U či záznam o udělení

tohoto víza. Pomoc zde zajišťovala i Armáda ČR a bylo nařízeno přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení dle § 6 odst. 2 písm. f) krizového zákona. [88]

Platnost tohoto nouzového stavu měla skočit po uplynutí doby na kterou byl vyhlášen, tedy po třiceti dnech. Vzhledem k situaci, která přetrvávala, rozhodla se vláda požádat Poslaneckou sněmovnu o jeho prodloužení. Zde však vláda, vědoma si své většiny koaličních poslanců, učinila nestandardní krok a požádala o prodloužení vyhlášeného nouzového stavu do konce května 2022, tedy o dalších 58 dnů. Tento požadavek byl podle očekávání schválen a vláda jej tedy mohla zrealizovat, což učinila svým usnesením ze dne 30. března 2022 č. 256. Tento krok sice nebyl v přímém rozporu s ústavním zákonem o bezpečnosti ČR (zákon nestanoví maximální počet dnů, o který lze prodloužit již vyhlášený nouzový stav), ale podle výkladu některých právníků se má za to, že doba prodloužení by měla odpovídat době, na kterou lze nouzový stav vyhlásit, tedy nejvýše o 30 dnů. Následovalo ještě jedno prodloužení o dalších 30 dnů, po souhlasu Poslanecké sněmovny byl nouzový stav usnesením vlády ze dne 25. května 2022 č. 439 prodloužen až do 30. června 2022. Celková doba trvání nouzového stavu při řešení krizové situace v důsledku migrační vlny z Ukrajiny tedy činila 119 dnů. [90]

Po zkušenostech z covidu, kdy měli občané spojeno vyhlášení nouzového stavu s krizovými opatřeními (restrikcemi, omezeními základní práv a svobod) typu zákaz vycházení, uzavření škol a obchodů, bylo na místě, že sám předseda vlády, ještě před vyhlášením nouzového stavu uvedl, že jeho vyhlášení, nebude mít takovýto dopad na občany ČR. Tak se i stalo, obyvatelstvo v tomto směru nepocítilo žádné změny. [88]

Vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt na Ukrajině stále přetrvává, se ČR stále aktivně zapojuje do poskytování pomoci na Ukrajině, ať už se jedná o pomoc

humanitární, finanční nebo o dodávky zbraní a vojenského materiálu. Pro pomoc ukrajinským uprchlíkům vznikla po celé ČR Krajská asistenční centra pomoci Ukrajině (KACPU) a Národní asistenční centrum pomoci Ukrajině (NACPU), která spadají pod resort Ministerstva vnitra. Tato centra znamenala značné vytížení především HZS ČR a krajských úřadů, které zajišťovaly jejich provoz.

[91]

7 ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce je identifikovat a popsat specifika, která vznikla při řešení krizové situace v důsledku epidemie SARS CoV-2. Dále pak vyhodnotit, zda tento typ krizové situace vyžaduje novelizaci krizové legislativy, či nikoli. Práce v teoretické rovině souhrnně pojednává o krizovém řízení, kde se ze značné míry opírá o krizový zákon, který je pro tuto oblast stěžejní. Zároveň se dotýká dalších oblastí souvisejících s řešenou problematikou.

Pro dosažení cílů je zde provedena analýza krizových situací, které vyžadovaly vyhlášení nouzového stavu v období let 2002-2017, následně pak analýza nouzových stavů, vyhlášených v důsledku virového onemocnění Covid-19. Důraz je kladen na vydané dokumenty (usnesení a rozhodnutí vlády), činnosti orgánů krizového řízení a složek IZS. Druhou polovinu praktické části tvoří komparace všech nouzových stavů vyhlášených na území republiky do roku 2021. Zvolená kritéria jsou zde rozdělena do tří oblastí.

Výsledky analýz a komparací nouzových stavů z období 2002-2017 ukazují, že všechny tyto krizové situace byly řešeny obdobným způsobem, kdy orgány krizového řízení, spolu se složkami IZS, pracovaly s využitím standardních postupů. Jednalo se o typy krizových situací, na které byl krizový zákon uzpůsoben. V rámci nouzových stavů vyhlášených pro řešení kovidové situace, se objevila značná míra odlišností a specifik, které se vyskytly až s řešením této krizové situace. Zároveň tento typ krizové situace ukázal, že krizová legislativa vyžaduje novelizaci. Na základě získaných výsledků jsou zde navržena opatření, která jsou rozdělena do tří oblastí – změny v souvisejících právních předpisech, revize zpracovaných dokumentů a dostatečné zajištění materiálního zabezpečení. Cílem těchto opatření je zdokonalit připravenost ČR na krizové situace zapříčiněné hromadnou nákazou osob.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BIS	Bezpečnostní informační služba
BRS	Bezpečnostní rada státu
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
IZS	integrovaný záchranný systém
HOPKS	hospodářská opatření pro krizové stavy
HZS ČR	hasičský záchranný sbor ČR
HZS kraje	hasičský záchranný sbor kraje
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OPIS	operační a informační středisko
ORP	obec s rozšířenou působností
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚSÚ	ústřední správní úřad
ZZS	zdravotnická záchranná služba

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] KOLEKTIV AUTORŮ. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: MV–generální ředitelství HZS ČR, 2014. ISBN 978-80-86466-50-7.
- [2] BALABÁN, Miloš, Bohuslav, PERNICA a kol. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 109109.
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: MV–generální ředitelství HZS ČR, 2020
- [4] HALAŠKA, Jiří, RALBOVSKÁ, Rebeka, Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru IV: "zdravotnické a humanitární aspekty řešení krizových situací ", Praha: ČVUT v Praze, 2016, ISBN 978-80-01-05982-1.
- [5] Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021. ISBN 978-80-7616-097-2.
- [6] Krizová legislativa (soubor zákonů). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, [2016]. ISBN 978-80-7380-627-9.
- [7] Krizové zákony: Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-497-9.
- [8] VANÍČEK, Jiří, Krizový zákon: komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2017, ISBN 978-80-7552-787-5
- [9] Krizové zákony: Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-333-0.
- [10] BLAŽKOVÁ, Kateřina a kol., Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s., ISBN 978-80-86466-62-0
- [11] Krizové zákony: Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-135-0.

- [12] Životní prostředí: ochrana přírody a krajiny, ochrana ovzduší, zemědělský půdní fond, vodní hospodářství, horninové prostředí, odpady, obaly, posuzování vlivů, chemické látky, GMO, havárie, prevence znečištění, ekologická újma a další - celkem 28 zákonů: redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, [2003]-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-310-1.
- [13] Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [14] KRÝSA, Ivo, KRÝSOVÁ, Zdena, Zákon o ochraně veřejného zdraví: komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2016, ISBN 978-80-7552-070-8
- [15] Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-4]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [16] KOLEKTIV AUTORŮ. Sborník vybraných právních předpisů pro potřeby Hasičského záchranného sboru České republiky. Praha: MV–generální ředitelství HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-10-8.
- [17] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [18] Zdravotní služby: Elektronizace zdravotnictví : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2011-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-409-2.
- [19] Modul - B: zajišťování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020. ÚZ. ISBN 978-80-7616-066-8.
- [20] Nařízení č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [21] Vyhláška č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

- [22] Vyhláška č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [23] Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [24] Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-6]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [25] Vyhláška č. 161/2022 Sb., o podrobnostech způsobu a formy oznámení o nařízení izolace nebo karanténního opatření. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [26] Dokumenty | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/dokumenty/vyznamne-dokumenty-v-oblasti-bezpecnosti-ceske-republiky-18963/>
- [27] Dokumenty ke stažení - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumenty-ke-stazeni.aspx>
- [28] Koncepční dokumenty - Ministerstvo životního prostředí. Úvodní stránka - Ministerstvo životního prostředí [online]. Copyright © 2008 [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/koncepcni_dokumenty
- [29] Havarijní plánování - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.11.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-havarijni-planovani-havarijniplanovani.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

- [30] HZS Kraje Vysočina - Vnější havarijní plány - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.11.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vnejsi-havarijni-plany-vnejsi-havarijni-plany.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- [31] Dokumentace IZS - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 20.11.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>
- [32] DOLEŽEL, Martin et al., 2014. Základy ochrany obyvatelstva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4268-6.
- [33] HOLEC, Tomáš. Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021. ISBN 978-80-7616-100-9.
- [34] Krizové plánování - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 20.11.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-krizove-planovani-krizove-planovani.aspx>
- [35] F7PMCKRVS – Krizové řízení ve veřejné správě; predmety.fbmi.cvut.cz. Biomedicínský technik–prezenční a kombinovaná forma predmety.fbmi.cvut.cz [online]. Copyright © ČVUT v Praze [cit. 20.11.2022]. Dostupné z: <https://predmety.fbmi.cvut.cz/cs/F7PMCKRVS>
- [36] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-21]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

- [37] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-21]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [38] Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-21]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [39] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-21]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [40] Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-21]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [41] Bezpečnostní rada státu | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>
- [42] Ústřední krizový štáb | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>
- [43] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [44] KOLEY, Tapas Kumar a Monika DHOLE, 2022. The COVID-19 Pandemic: The Deadly Coronavirus Outbreak. 2nd Edition. India: Routledge India. ISBN 9781032384535.
- [45] Coronavirus. World Health Organization (WHO) [online]. Copyright © [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1
- [46] Ministerstvo zdravotnictví [online]. Copyright © [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/01/Dopady-krize-zpusobené->

koronavirem-SARS-CoV-2-a-duševn%C3%ADho-zdrav%C3%AD-populace-
ČR.pdf

- [47] Metody analýzy, APS EKO 03 [online]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiwpoTwjJL9AhUi_7sIHcXcSEQFnoECAwQAw&url=https%3A%2F%2Fhomel.vsb.cz%2F~dan11%2Faps_eko%2F03%2520APS%2520EKO%2520%2520metody%2520analyzy.pdf&usg=AOvVaw2eCMWCeOMxNiUfLH_jesNI
- [48] LINHART, Jiří. VODÁKOVÁ, Alena. Metoda srovnávací. [online] Sociologický ústav AV ČR V.V.I., 2017. [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metoda_srovn%C3%A1vac%C3%AAD
- [49] ČT24, Česká televize: Povodně roku 2002 den po dni: Od prvního deště po zaplavené metro [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3519958-povodne-roku-2002-den-po-dni-od-prvniho-deste-po-zaplavene-metro>
- [50] Povodeň 2002 den po dni: Bylo 14. srpna a povodeň zasáhla centrum Prahy - Deník.cz. Deník.cz - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/povodne-1997-2002-vyroci-den-po-dni-zaplavy-14-srpen.html
- [51] Spolana Neratovice a.s. povodně 2002. In: Idnes.cz [online]. Praha, 2012, 2012 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/povodne-2002-spolana-neratovice.A120815_1816585_praha-zpravy_sfo
- [52] Rozhodnutí č. 373/2002 Sb., o vyhlášení nouzového stavu pro území hlavního města Prahy, Středočeského kraje, Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Karlovarského kraje z důvodu značného rozsahu ohrožení životů, zdraví a majetku v důsledku rozsáhlých povodní na dobu od 18.00 hodin dne 12. srpna 2002 do 24 hodin dne 22. srpna 2002. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

- [53] Rozhodnutí č. 385/2002 Sb., o prodloužení nouzového stavu pro území hlavního města Prahy, Středočeského kraje, Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Ústeckého kraje. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [54] 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha 414: MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2014. ISSN 1213-7057
- [55] Připomínáme si patnáct let od jarní povodně v roce 2006 - Povodí Moravy. Povodí Moravy [online]. Copyright © 2010 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <http://www.pmo.cz/cz/media/tiskove-zpravy/pripominame-si-patnact-let-od-jarni-povodne-v-roce-2006/>
- [56] Povodeň 2006. In: VTEI [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.vtei.cz/2019/10/nejvetsi-povodne-za-100-let/>
- [57] Rozhodnutí č. 121/2006 Sb., o vyhlášení nouzového stavu pro území Jihočeského kraje, Středočeského kraje, Ústeckého kraje, Pardubického kraje, Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje a Zlínského kraje z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlých povodní na dobu od 23.00 hodin dne 2. dubna 2006 do 24.00 hodin dne 10. dubna 2006. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [58] Rozhodnutí č. 126/2006 Sb., o prodloužení nouzového stavu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-5]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [59] OBRAZEM: Patnáct let od orkánu Kyrill. Ničivý živel polámal tisíce stromů - Deník.cz. Deník.cz - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/regiony/patnact-let-orkan-kyrill-litomericko-20220118.html>
- [60] ČT 24: Deset let po orkánu Kyrill: Lesy se vzpamatovávají, silnému větru by ale podlely znovu [online]. Praha, 2017 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2017945-deset-let-po-orkanu-kyrill-lesy-se-vzpamatovavaji-silnemu-vetru-ale-podlehly-znovu>

- [61] Rozhodnutí č. 11/2007 Sb., o vyhlášení nouzového stavu pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje, Karlovarského kraje, kraje Vysočina, kraje Libereckého, v rámci kraje Královéhradeckého pro okresy Trutnov, Náchod, Jičín, v rámci kraje Moravskoslezského pro okres Bruntál a v rámci kraje Středočeského pro okresy Benešov, Příbram, Kutná Hora a Kolín z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlé živelní pohromy. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X
- [62] Před 10 lety si orkán Kyrill vyžádal 48 obětí, čtyři v ČR | Reflex.cz. Reflex.cz - Komentáře, zprávy, výrazné autorské fotografie [online]. Copyright 2001 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/77072/pred-10-lety-si-orkan-kyrill-vyzadal-48-obeti-ctyri-v-cr.html>
- [63] OBRAZEM: Povodně 2013 v Praze | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/obrazem-povodne-2013-v-praze-_201306040515_akottova
- [64] Rozhodnutí č. 140/2013 Sb., o vyhlášení nouzového stavu pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje, Středočeského kraje, Libereckého kraje, Královéhradeckého kraje, Ústeckého kraje a hlavního města Prahy z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlé živelní pohromy na dobu od 21.00 hodin dne 2. června 2013 do odvolání. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [65] POVODNĚ 2013 V PRAZE | OIK TV . OIK TV | zpravodajský portál regionální televize pro podhůří Orlických hor [online]. Copyright © OIK TV. Všechna práva vyhrazena [cit. 05.03.2023]. Dostupné z: <http://www.oiktv.cz/galerie/povodne-2013-v-praze/>

- [66] Rozhodnutí č. 171/2013 Sb., o zrušení nouzového stavu pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a pro území hlavního města Prahy. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-2-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [67] Usnesení č. 375/2002 Sb., o schválení Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- [68] COVID-19 | Onemocnění aktuálně od MZČR. Onemocnění aktuálně od MZČR [online]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>
- [69] Od prvních nakažených k dvaceti tisícům zemřelých. Český rok s koronavirem den po dni | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 28.03.2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-covid-cesko-ockovani-testovani-vakciny-epidemie-andrej-babis-jan_2103010705_ace#dub
- [70] Ústavní právo a koronavirus. Autoři: Marek Antoš, Jan Wintr (ed.) Formát 145x205. Vazba: brožovaná. ISBN: 978-80-7502-484-8. EAN: 9788075024848.
- [71] KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. Pandemie: anatomie krize. Praha: Kniha Zlin, 2021. IN. ISBN 9788076622418.
- [72] Na Ministerstvu zdravotnictví zasedla kvůli koronaviru Ústřední epidemiologická komise (uvnitř videozáznam tiskové konference) – Ministerstvo zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví [online]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/na-ministerstvu-zdravotnictvi-zasedla-kvuli-koronaviru-ustredni-epidemiologicka-komise-uvnitř-videozaznam-tiskove-konference/>
- [73] Harmonogram uvolňování podnikatelských činností, opatření ve školách a v sociálních službách | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-ve-skolach-podnikatelskych-a-dalsich-cinnosti-180969/>
- [74] Soud zrušil čtyři vládní opatření. Ministerstvo zdravotnictví podá kasační stížnost – ČT24 – Česká televize. ČT24 – Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR

- Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [cit. 06.04.2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3082433-ctyri-opatreni-proti-koronaviru-jsou-nezakonna-soud-je-zrusil>
- [75] Vládní usnesení související s bojem proti epidemii - rok 2020 | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru---rok-2020-186999/>
- [76] Podařilo se nám zastavit nekontrolovatelné šíření nemoci covid-19, říká ministr Vojtěch. Čeká nás návrat k normálnímu životu | Plus. Český rozhlas Plus [online]. Copyright © 1997 [cit. 28.03.2023]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/podarilo-se-nam-zastavit-nekontrolovatelne-sireni-nemoci-covid-19-rika-ministr-8179143>
- [77] Zasedání ÚKŠ [online]. Copyright © 2023 Twitter, Inc. [cit. 19.04.2023]. Dostupné: <https://twitter.com/jhamacek/status/1245278205407375361?lang=cs>
- [78] Vyhláška Krajské hygienické stanice ze dne 16. 3. 2020 | Olomoucký kraj. [online]. Copyright © [cit. 28.03.2023]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/vyhlaska-krajske-hygienicke-stanice-ze-dne-16-3-2020-aktuality-9610.html>
- [79] Ministerstvo zdravotnictví [online]. Copyright © [cit. 28.03.2023]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/11/PES_matice_opatreni_221120_final.pdf
- [80] Vládní usnesení související s bojem proti epidemii - rok 2021 | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii---rok-2021-193536/>
- [81] Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje: Více než rok žijeme s covidem [online]. 2021 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vice-nez-rok-zijeme-s-covidem.aspx>
- [82] Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze: Středočeského kraje se sídlem v Praze [online]. 2023 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z:

<https://khsstc.cz/stredocesti-hygienici-prezentuji-vysledky-sve-prace-za-uplynuly-rok-2/>

- [83] Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/Statut-UKS.PDF>
- [84] Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Copyright © [cit. 16.04.2023]. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/Statut-UKS-2020.pdf>
- [85] Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Copyright © [cit. 16.04.2023]. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/statut-2020.pdf>
- [86] Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Copyright © [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/w200921a-0954.pdf>
- [87] Nový statut Ústředního krizového štábu: Vláda napravila zásadní nedostatky systému krizového řízení - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/novy-statut-ustredniho-krizoveho-stabu-vlada-napravila-zasadni-nedostatky-systemu-krizoveho-rizeni.aspx>
- [88] Vláda kvůli migrační krizi vyhlásila od pátku nouzový stav, schválila i další pomoc pro Ukrajinu a návrh na zvýšení výdajů na obranu | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-kvuli-migracni-krizi-vyhlasila-od-patku-nouzovy-stav--schvalila-i-dalsi-pomoc-pro-ukrajinu-a-navrh-na-zvyseni-vydaju-na-obranu-194695/>
- [89] Usnesení č. 43/2022 Sb., o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu nutnosti reagovat na migrační vlnu velkého rozsahu na území České republiky na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 4. března 2022. In

[Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-4-16]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[90] Vláda požádá Poslaneckou sněmovnu o prodloužení nouzového stavu - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 20.04.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-pozada-poslaneckou-snemovnu-o-prodlouzeni-nouzoveho-stavu.aspx>

[91] Na Ukrajinu putovaly z ČR v průběhu prvního roku od začátku ruské invaze stovky kusů těžké vojenské techniky za desítky miliard korun | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/na-ukrajinu-putovaly-z-cr-v-prubehu-prvniho-roku-od-zacatku-ruske-invaze-stovky-kusu-tezke-vojenske-techniky-za-desitky-miliard-korun-203224/>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Areál Spolany Neratovice a.s. při povodni 2002	54
Obrázek 2 Vodní nádrž Lipno při povodni 2006	57
Obrázek 3 Následky působení orkánu Kyrill na Šumavě	60
Obrázek 4 Protipovodňové zábrany v Praze při povodni 2013	64
Obrázek 5 Adam Vojtěch na tiskové konferenci po jednání vlády z 8.4.2020.	70
Obrázek 6 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří po dobu trvání nouzového stavu	71
Obrázek 7 Zasedání ÚKŠ dne 21.9.2020	73
Obrázek 8 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří říjen–prosinec 2020	77
Obrázek 9 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří leden–duben 2021	77
Obrázek 10 Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří v 3.fázi	80
Obrázek 11 Příslušníci HZS ČR při distribuci ochranných pomůcek	81
Obrázek 12 Celková doba trvání jednotlivých nouzových stavů	85
Obrázek 13 Počet přijatých usnesení vlády	86

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Komparace parametrů vyhlášených nouzových stavů.....	84
Tabulka 2 Komparace nařízených omezení práv a svobod	88
Tabulka 3 Komparace nařízených krizových opatření.....	91

12 SEZNAM PŘÍLOH

1. Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem
2. Přehled krizových plánů
3. Přehled povodňových orgánů
4. Krizové situace a krizové stavy
5. Přehled vyhlášených krizových stavů na území ČR
6. Rozhodnutí předsedy vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu
7. Usnesení vlády o schválení Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu
8. Rozhodnutí vlády ČR o prodloužení nouzového stavu
9. Rozhodnutí vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu
10. Rozhodnutí vlády ČR o zrušení nouzového stavu
11. Usnesení vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu
12. Usnesení vlády ČR o prodloužení nouzového stavu
13. Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření
14. Harmonogram uvolnění podnikatelských a dalších činností
15. Usnesení vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu

Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem

KATEGORIE NEBEZPEČÍ		TYPY NEBEZPEČÍ S NEPŘIJATELNÝM RIZIKEM	GESCE*
<i>naturogenní</i>	<i>abiotické</i>	Dlouhodobé sucho	MŽP, MZe, MV
		Extrémně vysoké teploty	MŽP
		Přívalová povodeň	MŽP, MV, MZe
		Vydatné srážky	MŽP, MV
		Extrémní vítr	MŽP, MV
		Povodeň	MŽP, MV, MZe
	<i>biotické</i>	Epidemie - hromadné nákazy osob	MZd
		Epifytie - hromadné nákazy polních kultur	MZe
		Epizootie – hromadné nákazy zvířat	MZe
<i>antropogenní</i>	<i>technologenní</i>	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	MZe, MPO
		Narušení funkčnosti významných systémů elektronických	ČTÚ, MPO
		Narušení bezpečnosti informací kritické informační	NÚKIB**, MV
		Zvláštní povodeň	MZe, MV, MŽP
		Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení	MŽP, MV, SÚJB
		Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu	MZe
		Narušení dodávek plynu velkého rozsahu	MPO, MV
		Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého	SSHR, MPO
		Radiační havárie	SÚJB, MV
		Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu	MPO, MV
	<i>sociogenní</i>	Migrační vlny velkého rozsahu	MV, MZV
		Narušování zákonitosti velkého rozsahu	MV
	<i>ekonomické</i>	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu	MF, ČNB

* Tučně jsou uvedena gesční ministerstva a jiné ústřední správní úřady a ČNB.

** V původním dokumentu uveden NBÚ, jeho působnosti následně převzal NÚKIB.

Zdroj: [27]

Přehled krizových plánů

Typ	Úroveň	Krizový plán (KP)	Zpracovává	Schvaluje	
Objektový	Stát	Krizový plán ministerstev a ÚSÚ	Ministerstvo, jiný ÚSÚ	Ministr, vedoucí ÚSÚ	
		Krizový plán ČNB	ČNB	Guvernér ČNB	
		Krizový plán jiného státního orgánu	Krizový plán Kanceláře Poslanecké sněmovny	Kancelář Poslanecké sněmovny	Vedoucí Kanceláře poslanecké sněmovny
			Krizový plán Kanceláře Senátu	Kancelář Senátu	Vedoucí Kanceláře Senátu
			Krizový plán Kanceláře prezidenta republiky	Kancelář prezidenta republiky	Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky
			Krizový plán NKÚ	NKÚ	Prezident NKÚ
			Krizový plán Úřadu pro zahraniční styky a informace	Úřad pro zahraniční styky a informace	Ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace
			Krizový plán BIS	BIS	Ředitel BIS
Územní	Kraj	Krizový plán kraje	HZS kraje	Hejtman	
	ORP	Krizový plán ORP	HZS kraje	Starosta ORP	

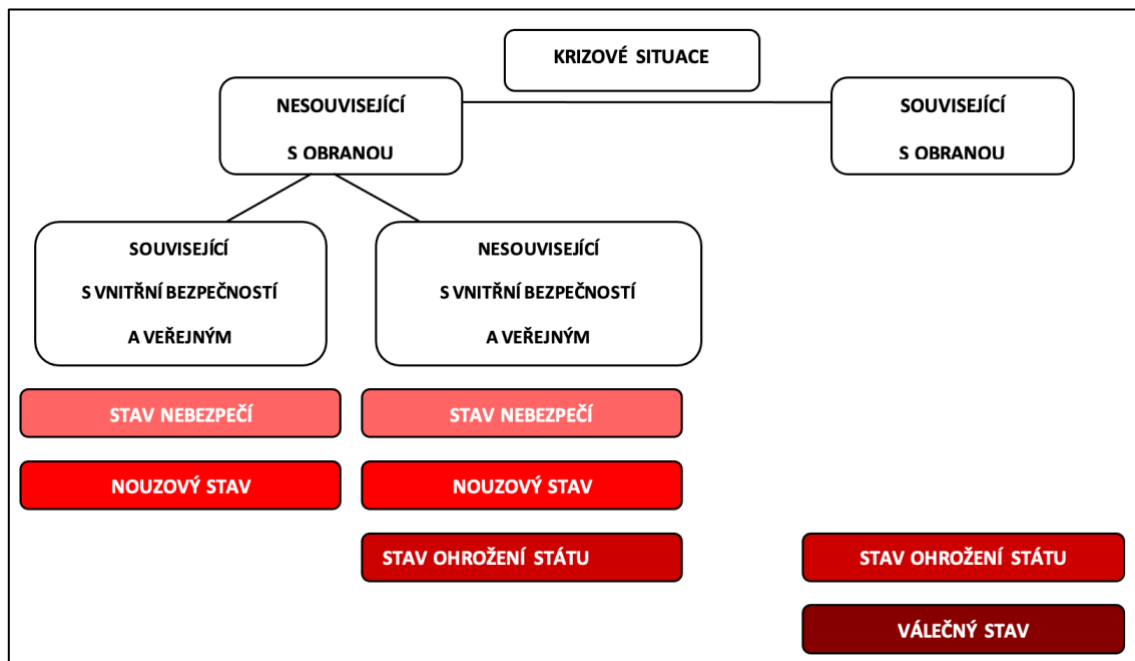
Zdroj: [5]

Přehled povodňových orgánů

území	mino povodeň	v době povodně
obec	orgány obce a v hl. m. Praze orgány městských částí	povodňová komise obce a v hl. m. Praze povodňové komise městských částí (příp. obecní rada)
ORP	obecní úřady ORP a v hl. m. Praze úřady městských částí stanovené Statutem hlavního města Prahy	povodňová komise ORP a v hl. m. Praze povodňové komise městských částí stanovené Statutem hlavního města Prahy
kraj	krajský úřad	povodňová komise kraje
ČR	Ministerstvo životního prostředí (kromě zabezpečení přípravy záchranných a likvidačních prací – MV)	Ústřední povodňová komise

Zdroj: [35]

Krizové situace a krizové stavy

Zdroj: [35]

Přehled vyhlášených krizových stavů na území ČR

rok	druh krizového stavu	četnost	území	důvod
2002	nouzový stav	2 x	6 krajů	povodně srpen
2002	stav nebezpečí	3 x	3 kraje	povodně srpen
2004	stav nebezpečí	1 x	2 obce	tornádo
2004	stav nebezpečí	1 x	1 obec	padající skály
2005	stav nebezpečí	1 x	2 obce	porucha na vod. díle
2006	stav nebezpečí	9 x	8 krajů	jarní povodně
2006	nouzový stav	1 x	4 krajů	jarní povodně
2006	stav nebezpečí	1 x	1 obec	sklad NL
2006	stav nebezpečí	1 x	2 obce	sesuv skalního masivu
2007	nouzový stav	1 x	část ČR	orkán Kyrill
2009	stav nebezpečí	5 x	4 kraje	bleskové povodně
2010	stav nebezpečí	8 x	6 krajů	povodně
2013	stav nebezpečí	2 x	2 kraje	povodně
2013	nouzový stav	1 x	7 krajů	povodně
2014	stav nebezpečí	1x	1 kraj	sesuv půdy
2016	stav nebezpečí	1 x	1 kraj	nelegální sklad NL

rok	druh krizového stavu	četnost	území	důvod
2017	stav nebezpečí	1 x	1 kraj	africký mor prasat
2020	nouzový stav ¹⁾	2 x	celá ČR	pandemie SARS CoV-2
2021	nouzový stav	3 x	celá ČR	pandemie SARS CoV-2
2021	stav nebezpečí	1 x	2 ORP	tornádo
2022	nouzový stav	1 x	celá ČR	migrační vlna

Zdroj: [35]

Rozhodnutí předsedy vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu

System ASPI - stav k 24.1.2010 do částky 5/2010 Sb. a 2/2010 Sb.m.s.
Obsah a text 373/2002 Sb. - poslední stav textu

373/2002 Sb.

ROZHODNUTÍ PŘEDSEDY VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 12. srpna 2002

V souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,
vyhlašuji pro území hlavního města Prahy, Středočeského kraje, Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a Karlovarského kraje z důvodu značného rozsahu ohrožení životů, zdraví a majetku v důsledku rozsáhlých povodní
NOUZOVÝ STAV
na dobu od 18.00 hodin dne 12. srpna 2002 do 24 hodin dne 22. srpna 2002.

I.

Pro řešení vzniklé krizové situace nařizují

1. krizová opatření

- a) evakuaci ohrožených osob z postiženého a ohroženého území,
 - b) zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na postiženém území a na území, z něhož byla provedena evakuace, s výjimkou osob provádějících záchranné a likvidační práce podle pokynů příslušného krizového štábu,
 - c) pracovní výpomoc a povinnost poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
 - d) provádění stavebních prací, terénních úprav a odstraňování staveb, je-li to v souvislosti s vývojem krizové situace nezbytné pro zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení,
 - e) povinné hlášení přechodné změny pobytu osob ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon),
 - f) použití občanů povinných civilní službou k provádění krizových opatření.
- Uvedená krizová opatření konkretizuje primátor hlavního města Prahy pro území hlavního města Prahy a hejtmány krajů, pro které je nouzový stav vyhlášen, pro území příslušných krajů podle místních potřeb a podmínek řešení krizové situace.

2. místopředsedovi vlády a ministru vnitra

- a) aktivovat Ústřední krizový štáb k operativní koordinaci opatření prováděných v souvislosti s řešením vzniklé krizové situace a k přípravě návrhů opatření pro vládu České republiky,
- b) přijmout opatření k ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti a ochraně majetku v postiženém území a v prostorech, které budou dotčeny prováděnými krizovými opatřeními,
- c) seznámit s tímto rozhodnutím primátora hlavního města Prahy a hejtmány příslušných krajů,
- d) zajistit vyhlášení tohoto rozhodnutí ve Sbírce zákonů České republiky.

3. ministru obrany

- přijmout v součinnosti s ministrem vnitra, primátorem hlavního města Prahy a hejtmány příslušných krajů opatření k použití vojáků v činné službě při řešení krizové situace.

4. místopředsedovi vlády a ministru spravedlnosti

- přijmout opatření k zajištění podmínek výkonu vazby a trestu odnětí svobody ve věznicích na území postiženém nebo ohroženém krizovou situací tak, aby nedošlo k ohrožení životů a zdraví osob.

5. ministryni školství, mládeže a tělovýchovy
- přijmout opatření k zajištění vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v důsledku krizové situace vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce.

6. všem členům vlády
- přijmout opatření k omezení škod a ztrát a k zabezpečení výkonu činností v rámci své působnosti v postiženém a ohroženém území.

II.

V souvislosti s prováděním krizových opatření se na území, pro které je vyhlášen nouzový stav, na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezují

a) právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osob z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví,

b) vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku v souvislosti s povinnostmi poskytování věcných prostředků potřebných k řešení krizové situace,

c) svoboda pohybu a pobytu osob v prostoru, z něhož byla provedena evakuace,

d) právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění,

e) právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění záchranných a likvidačních prací.

III.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 12. srpna 2002 v 18.00 hodin. Jeho platnost končí dnem 22. srpna 2002 ve 24.00 hodin.

Předseda vlády:

PhDr. Špidla v. r.

Zdroj [52]

Usnesení vlády o schválení Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu

System ASPI - stav k 14.1.2021 do částky 7/2021 Sb. a 28/2020 Sb.m.s.
375/2002 Sb. - o schválení Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu - poslední stav textu

375/2002 Sb.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 13. srpna 2002 č. 777

o schválení Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu

Vláda

I. schvaluje Rozhodnutí předsedy vlády o vyhlášení nouzového stavu;

II. pověřuje předsedu vlády informovat podle [čl. 5 odst. 4 ústavního zákona č. 110/1998 Sb.](#), o bezpečnosti České republiky, Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o vyhlášení nouzového stavu podle bodu I tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády

Předseda vlády:

PhDr. Špidla v. r.

Zdroj: [67]

Rozhodnutí vlády ČR o prodloužení nouzového stavu

System ASPI - stav k 24.1.2010 do částky 5/2010 Sb. a 2/2010 Sb.m.s.
Obsah a text 126/2006 Sb. - poslední stav textu

126/2006 Sb.

**ROZHODNUTÍ
VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY**

ze dne 5. dubna 2006

o prodloužení nouzového stavu

Vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, rozhodla takto:

I.

Nouzový stav vyhlášený rozhodnutím vlády ze dne 2. dubna 2006, uveřejněným pod č. 121/2006 Sb., pro území Jihočeského kraje, Středočeského kraje, Ústeckého kraje, Pardubického kraje, Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje a Zlínského kraje, se prodlužuje do 24.00 hodin dne 19. dubna 2006.

II.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 5. dubna 2006, ve 12.00 hodin. Jeho platnost končí dnem 19. dubna 2006, ve 24.00 hodin.

Předseda vlády:

Ing. Paroubek v. r.

Zdroj [58]

Rozhodnutí vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu

Systém ASPI - stav k 24.1.2010 do částky 5/2010 Sb. a 2/2010 Sb.m.s.
Obsah a text 11/2007 Sb. - poslední stav textu

11/2007 Sb.

ROZHODNUTÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 24. ledna 2007

V souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,

vláda České republiky

vyhlašuje

pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje, Karlovarského kraje, kraje Vysočina, kraje Libereckého, v rámci kraje Královéhradeckého pro okresy Trutnov, Náchod, Jičín, v rámci kraje Moravskoslezského pro okres Bruntál a v rámci kraje Středočeského pro okresy Benešov, Příbram, Kutná Hora a Kolín z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlé živelní pohromy

NOUZOVÝ STAV

na dobu od 05.00 hodin dne 25. ledna 2007 do 24.00 hodin dne 5. února 2007.

I.

Pro řešení vzniklé krizové situace vláda České republiky nařizuje tato krizová opatření

a) zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob v lesích na územích, pro která je nouzový stav vyhlášen, s výjimkou osob provádějících likvidační práce a orgánů vrchního státního dozoru v lesích a České inspekce životního prostředí,

b) provádění terénních úprav, je-li to v souvislosti s krizovou situací nezbytné pro zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího z krizové situace.

II.

V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu se na území, pro která je nouzový stav vyhlášen, na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezují

a) právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala, narušovala nebo znemožňovala provádění krizových opatření, s výjimkou činností souvisejících s likvidačními pracemi,

b) právo vlastnické, a to tak, že vlastníci lesů, jejichž lesy byly rozsáhlou větrnou kalamitou postiženy, jsou povinni přednostně a bez zbytečných odkladů zpracovat kalamitou poškozené porosty.

III.

1. Pro řešení nouzového stavu není aktivován Ústřední krizový štáb.
2. Koordinací řešení krizové situace je pověřen ministr zemědělství.

IV.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 25. ledna 2007 v 05.00 hodin. Jeho platnost končí dnem 5. února 2007 ve 24.00 hodin.

Předseda vlády:

Ing. Topolánek v. r.

Zdroj [61]

Rozhodnutí vlády ČR o zrušení nouzového stavu

Strana 1610

Sbírka zákonů č. 171 / 2013

Částka 72

171

ROZHODNUTÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 19. června 2013

o zrušení nouzového stavu pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje
a pro území hlavního města Prahy

Vláda České republiky

zrušuje

- a) v souladu s čl. 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, pro území Jihočeského kraje, Plzeňského kraje a pro území hlavního města Prahy od 24.00 hodin dne 19. června 2013 nouzový stav, vyhlášený rozhodnutím vlády ze dne 2. června 2013, uveřejněným pod č. 140/2013 Sb., od 21.00 hodin dne 2. června 2013
- a
- b) v souladu s § 3 odst. 8 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, stav nebezpečí pro část území Jihočeského kraje, vyhlášený rozhodnutím hejtmána Jihočeského kraje ze dne 2. června 2013 č. 1/2013, a pro území hlavního města Prahy, vyhlášený rozhodnutím primátora hlavního města Prahy ze dne 2. června 2013 č. 1/2013.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 19. června 2013 od 24.00 hodin.

Předseda vlády:

RNDr. Nečas v. r.

Zdroj [66]

Usnesení vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 12. března 2020 č. 194

vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,

vyhlašuje

pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky

NOUZOVÝ STAV

na dobu od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů.

Vláda

I. n a ř i z u j e ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů pro řešení vzniklé krizové situace krizová opatření, jejichž konkrétní provedení stanoví vláda samostatným usnesením vlády;

II. u k l á d á

1. předsedovi vlády řídit a koordinovat úkoly podle bodu I.;
2. členům vlády požádat vládu o předchozí souhlas k opatřením souvisejícím s vyhlášeným nouzovým stavem, která člen vlády nebo jím řízené ministerstvo činí v rámci svých pravomocí, a to před jejich uplatněním;

III. dosavadní vydaná a platná mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví nejsou tímto vyhlášením nouzového stavu dotčena;

IV. toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 12. března 2020, ve 14.00 hodin a jeho platnost končí uplynutím 30 dnů od nabytí jeho účinnosti;

V. pověřuje předsedu vlády informovat neprodleně Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o vyhlášení nouzového stavu podle bodu I. tohoto usnesení.

Provedou:

ministři,
vedoucí ostatních ústředních
orgánů státní správy

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády

Usnesení vlády ČR o prodloužení nouzového stavu

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 9. dubna 2020 č. 396

o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS-CoV-2

Vláda

- I. podle čl. 6 odst. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, **prodlužuje do 30. dubna 2020** nouzový stav vyhlášený usnesením vlády ze dne 12. března 2020 č. 194, o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů, které bylo vyhlášeno pod č. 69/2020 Sb., a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 7. dubna 2020 č. 1012;
- II. **stanoví**, že veškerá opatření přijatá z důvodu nouzového stavu, která jsou platná ke dni přijetí tohoto usnesení vlády, zůstávají nadále v platnosti v rozsahu, v jakém byla přijata;
- III. **pověřuje** předsedu vlády informovat neprodleně Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády

Zdroj [75]

Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 23. dubna 2020 č. 456

o přijetí krizového opatření

V návaznosti na usnesení vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona.

Vláda s účinností ode dne 24. dubna 2020 od 00:00 hod. do 27. dubna 2020 do 00:00 hod.

I. zakazuje

1. osobní přítomnost žáků a studentů na základním, středním a vyšším odborném vzdělávání ve školách a školských zařízeních podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a při akcích pořádaných těmito školami,
2. osobní přítomnost studentů na hromadných formách výuky a zkoušek při studiu na vysoké škole podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, přičemž je umožněna osobní přítomnost na klinické a praktické výuce a praxi; zákaz osobní přítomnosti studentů podle tohoto bodu se nevztahuje na individuální návštěvy knihoven a studoven za účelem vyzvednutí nebo odevzdání studijní literatury a na osobní přítomnost studentů v závěrečném ročníku studia:
 - na konzultaci nebo na zkoušení za přítomnosti nejvýše 5 osob,
 - na laboratorní, experimentální nebo uměleckou práci zejména pro realizaci závěrečných prací v rámci studia v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu za přítomnosti nejvýše 5 osob,
 - na klinické a praktické výuce a praxi,
3. osobní přítomnost žáků na základním uměleckém vzdělávání v základní umělecké škole a jazykovém vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a při akcích pořádaných těmito školami,
4. osobní přítomnost osob na vzdělávání v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou v institucích zapsaných v seznamu vzdělávacích institucí poskytujících jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů,

5. osobní přítomnost dětí, žáků a studentů a jiných účastníků na zájmovém vzdělávání ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání a na soutěžích a přehlídkách organizovaných pro děti, žáky a studenty škol a školských zařízení podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů;

II. nařizuje, aby student se účastnil forem výuky, zkoušky nebo jiné činnosti na vysoké škole uvedených v čl. I./2. pouze za splnění následujících podmínek:

- je bez akutních zdravotních potíží odpovídajících virovému infekčnímu onemocnění (např. horečka, kašel, dušnost, náhlá ztráta chuti a čichu apod.),
- u vstupu do zkušební místnosti provede dezinfekci rukou, přičemž dezinfekční prostředek zajistí vysoká škola,
- nemá v daném čase nařízeno karanténní opatření,
- poskytne písemné čestné prohlášení o neexistenci příznaků virového infekčního onemocnění.

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády

Zdroj [75]

Harmonogram uvolnění podnikatelských a dalších činností

Zdroj [72]

<https://www.vlada.cz/cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-ve-skolach-podnikatelskych-a-dalsich-cinnosti-180969/>

Usnesení vlády ČR o vyhlášení nouzového stavu

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 25. listopadu 2021 č. 1065

vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,

vyhlašuje

pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky

NOUZOVÝ STAV

na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 26. listopadu 2021.

Vláda

- I. **nařizuje** ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace krizová opatření, jejichž konkrétní provedení stanoví vláda samostatným usnesením vlády;
- II. **ukládá**
 1. předsedovi vlády řídit a koordinovat úkoly podle bodu I tohoto usnesení,
 2. členům vlády požádat vládu o předchozí souhlas k opatřením souvisejícím s vyhlášeným nouzovým stavem, která člen vlády nebo jím řízené ministerstvo činí v rámci svých pravomocí, a to před jejich uplatněním;
- III. **stanoví**, že subjekty kritické infrastruktury mohou určit kritické zaměstnance, jejichž přítomnost na pracovišti je nezbytná pro zajištění funkce příslušného prvku kritické infrastruktury, na něž se budou vztahovat zákazy a povinnosti;
- IV. dosavadní vydaná a platná ochranná a mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví nejsou tímto vyhlášením nouzového stavu dotčena;
- V. **pověřuje** předsedu vlády informovat neprodleně Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o vyhlášení nouzového stavu podle bodu I tohoto usnesení;
- VI. **stanoví**, že toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 26. listopadu 2021 v 00:00 hodin a jeho platnost končí uplynutím 30 dnů od nabytí jeho účinnosti.

Provedou:

ministři,
vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády